

Eich llais chi mewn
iechyd a gofal

Your voice in health
and social care

ADRODDIAD BLYNYDDOL A CHYFRIFON 2023-2024

Fformatau Hygyrch

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

Os hoffech gael y cyhoeddiad hwn mewn fformat a/neu iaith arall, cysylltwch â ni drwy ymholiadau@llaiscymru.org

Gallwch ei lawrlwytho o'n gwefan neu ofyn am gopi trwy gysylltu â'n swyddfa.

Trosolwg

01. Cyflwyniad

Neges gan y Cadeirydd 1

Atebolrwydd

03. Adroddiad llywodraethu corfforaethol

Cyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu 50
Adroddiad y cyfarwyddwyr 52
Datganiad llywodraethu 55

04. Tâl a staff

Adroddiad tâl 70
Adroddiad Staff 73
Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant 86

05. Y Dystysgrif ac adroddiad yr archwilydd annibynnol

91

Adroddiad perfformiad

02. Perfformiad

Adroddiad perfformiad 3
Dadansoddi perfformiad 11

Cyllid

06. Trosolwg ariannol

Datganiadau ariannol 98
Nodiadau i'r cyfrifon am y flwyddyn yn dod i ben ym mis Mawrth 2024 102

07. Atodiadau

Geirfa termau 119
Gwybodaeth cyswllt 121

Yr Athro. Medwin
Hughes
Cadeirydd

Neges gan ein Cadeirydd

Diolch am gymryd yr amser i ddarllen ein Hadroddiad Blynyddol cyntaf ar gyfer 2023/2024.

Mae'r flwyddyn ddiwethaf wedi bod yn gyfnod o drawsnewid a thwf sylweddol i Llais wrth i ni sefydlu ein hunain fel y corff annibynnol newydd sy'n ymroddedig i gynrychioli buddiannau gorau pobl Cymru yn eu gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol. Mae'r Bwrdd a minnau'n hynod falch o'r cynnydd rydym wedi'u gwneud fel sefydliad newydd, ac rydym yn ddiolchgar am ymrwymiad diwyro ein staff, gwirfoddolwyr a phartneriaid.

Ers ein sefydlu ar Ebrill 1, 2023, rydym wedi canolbwyntio ar osod sylfaen gref. Roedd ein hymdrechion cychwynnol wedi'u cyfeirio at wrando – ar y cyhoedd, ein rhanddeiliaid, a'n tîm ein hunain. Roedd y cyfnod sylfaen hwn yn ein galluogi i ddeall anghenion a dyheadau'r cymunedau rydym yn eu gwasanaethu. Er gwaethaf cymhlethdodau sefydlu systemau newydd ac integreiddio staff a gwirfoddolwyr newydd, rydym wedi cymryd camau breision i adeiladu fframwaith cadarn sy'n cefnogi ein cenhadaeth.

Drwy gydol y flwyddyn, rydym wedi cymryd rhan mewn nifer o fentrau i godi llais y Cymry. O fynychu digwyddiadau lleol a chenedlaethol i lansio ymgyrch farchnata amlgyfrwng gynhwysfawr, mae ein hymdrechion wedi'u hanelu at godi ymwybyddiaeth o'n rôl annibynnol wrth wella gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol. Rydym wedi llwyddo i sefydlu partneriaethau cryf gyda chyrrff y GIG, awdurdodau lleol, a sefydliadau trydydd sector, sydd wedi bod yn allweddol i gefnogi ein hymdrechion.

Rydym yn ymroddedig i wneud Llais yn sefydliad uchelgeisiol, sy'n cael ei redeg yn dda ac y gellir ymddiried ynddo. Bydd ein gweledigaeth ar gyfer y tair i bum mlynedd nesaf yn gosod nodau uchelgeisiol i sicrhau bod gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru yn gweithio orau i bawb. Byddwn yn parhau i ddysgu, addasu a thyfu, gan roi blaenoriaeth bob amser i anghenion a lleisiau'r cymunedau rydym yn eu gwasanaethu.

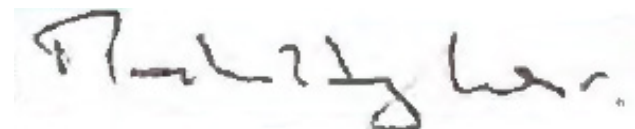
Gan edrych ymlaen, bydd ein cynllun strategol ar gyfer 2024–2027 yn llywio ein hymdrechion i ysgogi sgwrs genedlaethol am ddyfodol iechyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru.

Bydd y sgwrs hon yn gynhwysol ac yn onest, gan fynd i'r afael â'r heriau sy'n ein hwynebu a meithrin consensws ynghylch atebion cynaliadwy.

Wrth inni symud ymlaen, rwy'n gwahodd yr holl randdeiliaid – o swyddogion y llywodraeth a darparwyr iechyd a gofal cymdeithasol i'r bobl sy'n defnyddio'r gwasanaethau hyn a'u teuluoedd – i ymuno â ni ar y daith drawsnewidiol hon. Gyda'n gilydd, gallwn adeiladu system iechyd a gofal cymdeithasol sydd nid yn unig yn addas ar gyfer heddiw ond sydd hefyd yn barod ar gyfer yfory, sy'n perthyn yn wirioneddol i bobl Cymru.

Diolch am eich ymrwymiad i iechyd a lles Cymru. Gadewch inni symud ymlaen gyda phenderfyniad ac optimistiaeth, yn barod i wneud gwahaniaeth ym mywydau pawb sy'n byw yng Nghymru.

Hoffwn ddiolch o galon i'r bobl a'r cymunedau ledled Cymru am roi o'u hamser i rannu eu barn â ni fel bod eu lleisiau'n helpu i lunio gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol. Diolch hefyd i'n staff ymroddedig, gwirfoddolwyr, a phartneriaid am eu hymrwymiad a'u cefnogaeth ddiwyro. Mae eich cyfraniadau yn hanfodol i'n llwyddiant, ac edrychaf ymlaen at barhau â'n hymdrechion cydweithredol i wella gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru.

Trosolwg perfformiad

Mae'r adran hon yn rhoi trosolwg o'n perfformiad drwy gydol y flwyddyn mewn perthynas â'n gweithgareddau ymgysylltu, sylwadau a wnaed i ddarparwyr iechyd a gofal cymdeithasol, gan gynnwys newidiadau i'r ffordd y darperir gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol, newidiadau i wasanaethau a'n gwasanaeth eiriolaeth cwynion.

Roeddem yn gwybod bod ein cynlluniau ar gyfer ein blwyddyn gyntaf yn uchelgeisiol, ac efallai na fyddem yn cyflawni popeth. Rydym yn falch iawn o ddweud wrthyich, diolch i waith caled ac ymrwymiad ein staff a'n gwirfoddolwyr, bod y nodau a osodwyd gennym ar gyfer Llais yn [Ein hadroddiad 100 diwrnod cyntaf ac Ein Cynllun a Blaenoriaethau: Hydref 2023 – Mawrth 2024](#) wedi'u cyflawni i raddau helaeth.

Llais ydym ni

Rydym yn gorff cyhoeddus a noddir gan Lywodraeth Cymru. Mae hyn yn golygu ein bod yn cael ein cyllid gan Lywodraeth Cymru, ond rydym yn annibynnol yn weithredol, felly rydym yn cael dewis yr hyn yr ydym yn gweithio arno, sut yr ydym yn gweithio, a gyda phwy yr ydym yn gweithio.

Cawsom ein sefydlu ym mis Ebrill 2023 ac mae gennym tua 102 o staff, yn gweithredu ym mhob cornel o Gymru.

Eich llais mewn iechyd | Your voice in health
a gofal cymdeithasol | and social care

Y ffordd rydym yn gweithio

Rydym ni'n anelu at osod y safon, gwrando'n ofalus, ac ymuno ag eraill i wneud yn siŵr ein bod ni'n gwneud y gwaith yn dda. Mae ein gwerthoedd, yr hyn sy'n bwysig i ni, yn ein helpu i wneud hyn. Ein gwerthoedd yw:

Person-ganolog

Rydym yn rhoi anghenion a phrofiadau pobl wrth wraidd y broses o wneud penderfyniadau.

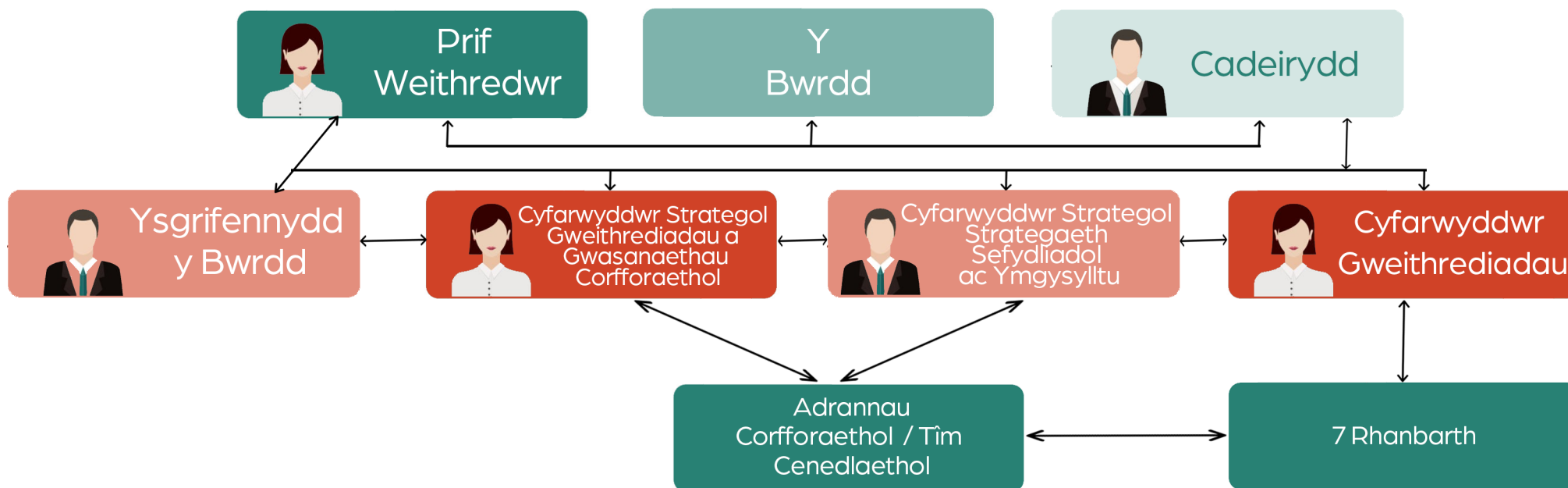
Cydweithio

Rydym yn gynhwysol ac yn hygyrch. Rydym yn gweithio fel un tîm gyda nodau a rennir, o fewn ein sefydliad ac yn allanol.

Uniondeb

Rydym yn annibynnol, yn onest, yn atebol ac yn dryloyw am ein gwaith.

Rydym yn trefnu ein hunain yn 7 rhanbarth ledled Cymru, a gellir gweld ein strwythur sefydliadol isod:

Mae ein timau gwasanaethau corfforaethol a thimau strategaeth, cyfathrebu a mewnwelediad yn cefnogi ein timau rhanbarthol i gyflawni ein gwaith.

Ein Bwrdd sy'n gosod ein cyfeiriad strategol. Mae'n gwneud yn siŵr ein bod ar y trywydd iawn i wneud yr hyn y dywedasom y byddem yn ei wneud – yn y ffordd sy'n diwallu anghenion pobl orau.

Tîm Arwain yw ein uwch dîm arwain. Mae pob Cyfarwyddwr yn rhan o'r tîm arweinyddiaeth hwn ac maent yn cefnogi ein Swyddog Cyfrifyddu, sef ein Prif Weithredwr, i redeg Llais mewn ffordd sy'n bodloni ein rhwymedigaethau yn y ddeddfwriaeth a'r canllawiau a nodir ar gyfer cyrff cyhoeddus.

Mae ein blwyddyn gyntaf wedi bod yn ymwneud â gwrando, dysgu a gweithio gydag eraill i ddeall yr hyn yr ydych ei eisiau a'i angen gan eich gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol. Fe wnaethom nodi ein cynlluniau ar gyfer ein blwyddyn gyntaf yn ein [Cynllun 100 diwrnod](#) ac Ein Cynlluniau a Blaenoriaethau (Hydref 2023 – Mawrth 2024). Y canlyniadau yr oeddem yn anelu atynt oedd:

01. Gwrando a chynrychioli eich barn a'ch profiadau i'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau er mwyn gwneud gwahaniaeth.

02. Adeiladu ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o bwy ydym ni, beth rydym yn ei wneud a sut rydym yn gwneud gwahaniaeth.

03. Gwneud hi'n hawdd cysylltu â chi a'n partneriaid, trwy fod yn hygyrch ac yn gynhwysol.

04. Siarad i helpu i gadw pobl yn ddiogel pan nad yw pethau'n iawn.

05. Adeiladu llais cryf mewn gofal cymdeithasol.

06. Datblygu ein pobl, denu pobl newydd a chefnogi eu cyfranogiad yn ein gwaith.

07. Bod yn sefydliad uchelgeisiol sy'n cael ei redeg yn dda, y gellir ymddiried ynddo.

Roedd gennym lawer i'w wneud i sicrhau ein bod yn cael y pethau sylfaenol yn iawn i'n helpu ni i'ch cefnogi chi, i ffurfio partneriaethau newydd, ac i fod yn sefydliad sy'n cael ei redeg yn annibynnol.

Ein Gweledigaeth

Rydym yn credu mewn Cymru iachach. System iechyd a gofal cymdeithasol lle mae pobl yn cael y gwasanaethau sydd eu hangen arnynt mewn ffordd sy'n gweithio orau iddynt ac sy'n barod ar gyfer beth bynnag a ddaw yn y dyfodol.

Ein Cenhadaeth

Ein cenhadaeth yw gwrando'n ofalus, yn lleol, yn rhanbarthol ac yn genedlaethol, a chynyddu effaith lleisiau pobl wrth lunio gwasanaethau.

Rydym yn gweithio gyda phobl Cymru i roi llais cryfach i chi, a chynrychioli eich buddiannau, pan ddaw i iechyd a gofal cymdeithasol. **Rydym yn gwneud hyn drwy:**

Dyma ein gweithgareddau craidd, ac rydym yn seilio ein dangosyddion perfformiad allweddol ar y pedwar maes hyn yn ogystal â sut yr ydym yn gwneud o ran bodloni ein blaenoriaethau a'n hamcanion strategol.

Alyson Thomas,
Prif Weithredwr

Datganiad gan y Prif Weithredwr ar ein perfformiad

Mae'r flwyddyn gyntaf hon wedi ymwneud â thwf a newid wrth i ni sefydlu Llais i fod yn llais annibynnol i bobl Cymru ym maes iechyd a gofal cymdeithasol.

Yn dechrau ar Ebrill 1, 2023, roeddem yn wynebu'r dasg fawr o adeiladu sefydliad annibynnol newydd ar adeg heriol iawn i bawb. Ein gwaith cyntaf oedd gwrando'n ofalus – arnoch chi; bobl a chymunedau Cymru, ein partneriaid, a'n timau. Fe wnaeth y cyfnod gwrando hwn ein helpu i ddeall yr hyn y mae pobl ei angen a'r hyn y mae ei angen mewn gwirionedd wrth y gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol, ac wrthom ni.

Fe wnaethom ganolbwyntio ar sefydlu popeth. Fe wnaethom roi systemau newydd ar waith, dod â thîm gwyb o staff a gwirfoddolwyr newydd i mewn, a dod o hyd i ffyrdd newydd o weithio. Roedd y gwaith hwn yn hanfodol i osod sylfaen gref er mwyn cael effaith wirioneddol ar wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru.

Rydym wedi gwneud cynnydd mawr mewn nifer o feysydd pwysig:

Ymgysylltu

Fe wnaethom roi cynnig ar ffyrdd newydd o ymgysylltu â phobl. Gweithio'n lleol i ddeall eich anghenion, meithrin dealltwriaeth ranbarthol a defnyddio hyn i helpu lunio polisiau cenedlaethol.

Cynrychioliadau

Rydym wedi defnyddio ein pwerau cynrychioli cyfreithiol newydd yn gyfrifol fel bod y rhai sy'n gwneud penderfyniadau yn gwrando ac yn gweithredu ar yr hyn a glywsom. Mae hyn wedi arwain at rai newidiadau bach a rhai mawr.

Eiriolaeth cwynion

Rydym wedi gweithio'n galed i ddatblygu ein gwasanaeth a sicrhau bod eich profiadau a'ch anghenion yn ganolog i iechyd a gofal cymdeithasol. Mae ein hymdrechion wedi arwain at newidiadau cadarnhaol ym mywydau unigolion ac wedi mynd i'r afael â materion pwysig sy'n effeithio ar ein cymunedau.

Codi ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o'n gwasanaethau

Rydyn ni wedi lledu'r gair am yr hyn rydyn ni'n ei wneud gyda llawer o wahanol gymunedau fel eu bod nhw'n gwybod ble i fynd pan fydd pobl eisiau siarad â ni.

Meithrin perthnasoedd

Ffurfiwyd partneriaethau cryf gennym gyda chyrff y GIG, awdurdodau lleol, sefydliadau trydydd sector a grwpiau cymunedol. Mae'r partneriaethau hyn wedi bod yn hanfodol i sicrhau ein bod yn clywed ac yn gweithredu ar yr hyn sydd ei angen arnoch yn eich cymunedau.

Datblygu ein gwerthoedd a safonau ymddygiad

Defnyddiwyd yr hyn a glywsom gan aelodau'r cyhoedd, ein partneriaid a'n pobl i ddatblygu ein gwerthoedd sefydliadol, ac i ddechrau gweithio ar ddatblygu fframwaith ymddygiad newydd.

Nid ydym wedi perfformio cystal ag y byddem wedi hoffi mewn cwpl o feysydd a byddwn yn canolbwyntio ar wella yn y meysydd hyn y flwyddyn nesaf. Gwyddom er enghraifft fod mwy o waith i'w wneud ym maes gofal cymdeithasol. Mae'r sefyllfa economaidd yn golygu bod ein Hawdurdodau Lleol yn gweithio gyda llai o arian nag o'r blaen a bydd hyn yn cael effaith ar wasanaethau. Mae arnom angen mwy o bobl i siarad â ni am eu gwasanaethau gofal cymdeithasol ac mae angen inni gael ein cysylltu'n well â'r 'system'. Mae angen i ni hefyd fod yn well am wneud yn siŵr bod pobl yn gwybod pwy ydyn ni a pha wasanaethau rydyn ni'n eu darparu, fel y byddwn ni'n gwella o ran lledu'r neges hon.

Mae gennym ffordd i fynd eto i sefydlu ein sefydliad. Byddwn yn parhau i ddiweddarau ein polisiau, ein gweithdrefnau a'n trefniadau llywodraethu, megis Sicrwydd ein Bwrdd a threfniadau pwyllgor, fel eu bod yn ein cefnogi i wneud pethau yn y ffordd orau bosibl.

Hoffwn ddiolch i'n staff ymroddedig, gwirfoddolwyr, a phartneriaid. Oherwydd chi mae Llais wedi dechrau dod yn sefydliad y gellir ymddiried ynddo.

Mae sefydlu Llais wedi bod yn brofiad dysgu. Rydym wedi wynebu a goresgyn llawer o heriau, o adeiladu systemau newydd i ddeall byd cymhleth iechyd a gofal cymdeithasol.

Mae'r heriau hyn wedi dysgu gwersi gwerthfawr inni ac wedi ein helpu i lunio sut rydym yn gweithio. Rydym wedi ymrwymo i ddysgu ac addasu'n barhaus er mwyn gwasanaethu pobl Cymru'n well.

Er bod yr adroddiad hwn yn ymwneud ag edrych yn ôl ar yr hyn yr ydym wedi'i gyflawni, mae hefyd yn ymwneud ag edrych ymlaen. Byddwn yn adeiladu ar y sylfaen gref yr ydym wedi'i chreu, ac mae ein cynllun blynyddol ar gyfer 2024/2025 yn nodi'r camau y mae angen inni eu cymryd i gyflawni'r nodau yr ydym wedi'u nodi yn ein cynllun strategol 3 blynedd newydd, Sgwrs Genedlaethol. Ein cynlluniau ar gyfer y 3 blynedd nesaf fydd:

- 1. Gyrru sgwrs genedlaethol am ddyfodol gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol.**
- 2. Gwthio am wasanaethau sy'n diwallu anghenion pawb.**
- 3. Cydweithio'n well.**
- 4. Helpu pobl a gwasanaethau i ddefnyddio technoleg mewn ffyrdd sy'n gweithio iddyn nhw.**
- 5. Tyfu a gwella fel sefydliad.**

Diolch am eich cefnogaeth a'ch ymrwymiad i iechyd a lles Cymru. Gyda'n gilydd, byddwn yn parhau i weithio'n galed i wneud gwahaniaeth cadarnhaol ym mywydau pawb yn ein gwlad.

JA Thomas

Dadansoddi perfformiad

Rydym wedi gwneud dechrau da o ran adeiladu ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o bwy ydym ni, beth rydym yn ei wneud a sut rydym yn gwneud gwahaniaeth. Bu ein 100 diwrnod cyntaf o wrando ar bobl, cymunedau a chyrff partner lywio ein blaenoriaethau ar gyfer gweddill y flwyddyn.

Fe wnaethom osod disgwiliadau uchelgeisiol i'n hunain i'w wneud yn ein blwyddyn gyntaf. Roeddem yn hapus gyda'n perfformiad, gwnaethom nifer o bethau fel y cynlluniwyd, ond roedd angen i ni hefyd gymryd pethau drosodd i'n cynllun blynyddol 2024/2025.

Yn gyffredinol, credwn fod ein perfformiad yn dda yn y rhan fwyaf o feysydd. Rydym wedi nodi ein bod yn tangofnodi ein cynrychiolaethau ac mae hwn yn faes yr ydym am ei wella y flwyddyn nesaf.

Yn ein blwyddyn gyntaf, mae 26,726 o bobl wedi ymgysylltu â Llais.

Mae **518 o weithgareddau ymgysylltu** a **71 o ymweliadau â safleoedd iechyd a gofal cymdeithasol** wedi arwain yn llwyddiannus at feithrin perthnasoedd a chael mewnwelediad gwerthfawr i brofiadau pobl o iechyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru.

Rydym wedi rhannu'r hyn yr ydym wedi'i glywed yn y **159 o gynrychiolaethau** a wnaed i benderfyniad gwneuthurwyr, gan gynnwys Byrddau Iechyd ac awdurdodau lleol, a byddwn yn cadw llygad barcud ar sut mae hyn yn gwneud gwahaniaeth i bobl wrth i wasanaethau ymateb.

Trwy **gynrychiolaeth Llais mewn 234 o gyfarfodydd/rhwydweithiau ffurfiol** rydym wedi helpu i sicrhau bod lleisiau pobl yn cael eu hystyried gan ystod eang o sefydliadau ledled y wlad. Dyma'r maes cynrychiolaethau y mae angen i ni fod yn well yn ei gofnodi.

Rydym wedi bod yn rhan o **143 o newidiadau i wasanaethau ac 17 o ymgynghoriadau cenedlaethol**, bwydo i mewn yr hyn y mae cymunedau Cymru yn ei ddweud i helpu i lunio eu gwasanaethau.

Rydym wedi helpu pobl i godi **1,510 o gwynion ffurfiol**, gan helpu i unioni pethau ar eu cyfer ac, mewn rhai achosion, dylanwadu ar newidiadau i wasanaethau yn y dyfodol.

Mae risgiau i'n perfformiad wedi'u monitro'n agos trwy drefniadau newydd.

Rydym wedi nodi sawl thema risg allweddol ac wedi ceisio lleihau'r risgiau hynny yn y ffyrdd canlynol:

Mae sefydlu sefydliad newydd

yn golygu gwneud pethau mewn ffyrdd newydd a gwahanol. Mae hyn yn cymryd amser ac adnoddau i gefnogi ein pobl i gael yr offer cywir ac i ddeall, addasu a bod yn hyderus i ddechrau defnyddio'r ffyrdd newydd hynny o wneud pethau.

Mae hyn yn peri nifer o risgiau perfformiad megis gostyngiad cychwynnol mewn cynhyrchiant oherwydd dysgu, gwrthwynebiad i newid, dyraniad adnoddau sylweddol ar gyfer hyfforddiant a chefnogaeth ac effaith ar ein pobl wrth fabwysiadu ffyrdd newydd o weithio.

Rydym wedi lliniaru hyn drwy raglen newid sy'n gytbwys ac yn gymesur. Mae cyfathrebu ac ymgysylltu rheolaidd â'n pobl yn y newidiadau, a chyfleoedd newydd ar gyfer dysgu a datblygu hefyd yn elfennau pwysig o'n hymagwedd.

Gyda'n cylch gorchwyl bellach yn cwmpasu gofal cymdeithasol yn ogystal ag iechyd

bu'n rhaid i ni hefyd feithrin perthnasoedd newydd a dysgu meysydd gwaith newydd. Fe wnaethom fabwysiadu dull gofalus ac ystyriol, gan osgoi oedi ac aneffeithlonrwydd posibl a allai fod wedi'u hachosi gan ymestyn ein hadnoddau a dargyfeirio rhywfaint o ffocws oddi wrth gyfrifoldebau presennol.

Mae hyn yn arbennig o bwysig ar gyfer ein gwasanaeth eiriolaeth cwynion sydd wedi gorfod adeiladu dealltwriaeth ar y cyd o ble a phryd y gallwn gefnogi pobl i godi pryderon a'r mathau o gyfranogiad y gallwn eu cael.

Gallai methu â lliniaru risgiau yn y gwasanaeth eiriolaeth cwynion fod wedi arwain at anghysondebau o ran cymorth, cam-gyfathrebu, ansawdd gwasanaeth anwastad, ac amseroedd ymateb arafach, a gallai pob un ohonynt fod wedi tanseilio effeithiolrwydd a hygrededd yn ystod y cyfnod pontio.

Er mwyn osgoi hyn, fe wnaethom gyflwyno rôl newydd Pennaeth y Proffesiwn Eiriolaeth i arwain a chydlynu datblygiad parhaus ein gwasanaeth eiriolaeth cwynion a dod â'n timau ledled Cymru ynghyd i rannu syniadau a phrofiadau.

Galw posib am wasanaeth a chefnogaeth Llais

drwy ein gwasanaeth eiriolaeth cwynion. Wrth i ni ymdrechu i hyrwyddo ein gwasanaethau ar draws iechyd a gofal cymdeithasol mewn modd mwy effeithiol a chynaliadwy, roedd risg y byddai'r galw am gymorth eiriolaeth cwynion yn cynyddu y tu hwnt i'n gallu.

Lliniarwyd hyn trwy weithio mewn ffordd draws-ranbarthol, gan gydbwysu galw a chapasiti Cymru gyfan.

Sicrhau gwirfoddolwyr i gynyddu ein gallu i ymgysylltu

Mae gennym 151 o wirfoddolwyr wedi cofrestru ac rydym wrthi'n ceisio recriwtio mwy.

Pe na bai digon o wirfoddolwyr yn cael eu recriwtio a'u cadw, neu os nad oedd y rhai a recriwtiwyd wedi'u hyfforddi neu'n ymgysylltu'n ddigonol, efallai y byddwn wedi cael trafferth cyflawni ein nodau ymgysylltu.

Roedd hyn yn risg arbennig yn ein blwyddyn gyntaf wrth i aelodau blaenorol y Cyngor Iechyd Cymuned drosglwyddo i fod yn wirfoddolwyr Llais gan efallai na fyddant wedi teimlo y gallent barhau oherwydd ffyrdd newydd o weithio, cylch gorchwyl newydd, neu resymau personol.

Lliniarwyd hyn drwy gyfres o gamau gan gynnwys cefnogi gwirfoddolwyr presennol i ddeall ein ffyrdd newydd o weithio, gan gynnwys nhw i gyfeiriad Llais yn y dyfodol, ac ymdrechion i recriwtio gwirfoddolwyr newydd.

Pobl a sgiliau

Effeithiau posibl ar ein gallu i ymgysylltu â chymunedau oherwydd anghysondebau, camaliniadau a bylchau mewn gwybodaeth ynghylch ymgysylltu.

Tua diwedd y flwyddyn, ar ddiwedd mis Chwefror 2024 fe wnaethom recriwtio Pennaeth Mewnwelediad ac Ymgysylltu y mae ei ffocws wedi bod ar ddatblygu fframwaith Mewnwelediadau ac Ymgysylltu a phecyn cymorth ymgysylltu i gefnogi ein timau i ymgysylltu â chymunedau mewn ffyrdd sy'n gweithio iddynt hwy.

Mae rhaglen ddysgu a datblygu yn cael ei chreu ar hyn o bryd i roi'r sgiliau angenrheidiol i'n timau i sicrhau bod ein gweithgareddau ymgysylltu yn briodol, yn effeithiol, yn canolbwyntio ar ganlyniadau ac yn sensitif yn ddiwylliannol.

Gall y risg nad yw pobl a chymunedau'n deall ein rôl a sut y gallwn eu cefnogi arwain at gwynion a niwed i enw da oherwydd efallai y cawn ein gweld yn ddi-fudd neu'n gwrthod gweithredu ar ran pobl, er y byddai gwneud hynny'n gweithredu y tu allan i'n cylch gorchwyl.

Cafodd y risgiau hyn eu lliniaru gan sicrhau cyfathrebu digonol am ein rôl a'n cylch gwaith, a'r effaith rydym yn ei chael ar bobl. Gwnaethom hyn drwy gynhyrchu gwybodaeth mewn amrywiaeth o ffyrdd ac ieithoedd, a chefnogi ein rhanddeiliaid i hyrwyddo ein gwasanaethau eu hunain.

Mae llawer i'w gwmpasu ar draws iechyd a gofal cymdeithasol. Mae pobl wedi tynnu sylw at lawer o bethau da a llawer o feysydd sydd angen eu gwella. Bu'n rhaid i ni reoli disgwyliadau a chyfleu'r mathau o waith y gallwn ymwneud ag ef. Rydym wedi ceisio blaenoriaethu ein gwaith yn seiliedig ar ble y gallwn gael yr effaith fwyaf.

Gan mai hon yw ein blwyddyn gyntaf o weithredu, rydym wedi bod yn datblygu ac yn addasu prosesau ar gyfer olrhain a chyfathrebu ein heffaith oherwydd ein bod yn gwybod bod hyn yn bwysig i bobl.

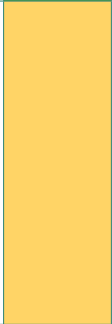

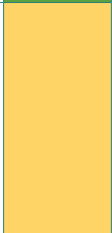

Gyda goruchwyliaeth gan y Cyfarwyddwr Strategol Strategaeth ac Ymgysylltu Sefydliadol, mae'r tîm mewnwelediadau ac ymgysylltu wedi bod yn mireinio'r ffyrdd yr ydym yn casglu ac yn defnyddio'r hyn yr ydym yn ei glywed ac yn olrhain y gwahaniaeth yr ydym yn ei wneud i'r system iechyd a gofal cymdeithasol.

Trosolwg o'n perfformiad yn erbyn ein blaenoriaethau a'n hamcanion strategol

Mae'r canlynol yn grynodedb o sut y gwnaethom yn erbyn ein hamcanion ar gyfer Hydref 2023 i Fawrth 2024. Ystyr RAG yw Red, Amber, Green. Mae'n system goleuadau traffig a ddefnyddiwn i ddangos pa mor dda yr aeth pethau. Gwyrdd yw bod popeth wedi mynd yn dda yn ôl y cynllun, mae Ambr yn golygu bod pethau'n iawn ond gallent fod wedi mynd yn well, mae Coch yn golygu bod problem.

Mae cyflawni yn golygu ein bod wedi gwneud yr hyn yr oeddem yn bwriadu ei wneud yn ystod y flwyddyn. Nid yw'n golygu nad oes rhagor o waith i'w wneud. Mae cyflawni'n rhannol yn golygu na wnaethom gymaint o gynnydd yn ystod y flwyddyn ag yr oeddem wedi bwriadu ei wneud.

Blaenoriaeth 01	Amcan	RAG	Statws
Gwrando a chynrychioli eich safbwyntiau a phrofiadau i benderfynwyr i'w gwneud gwahaniaeth	Parhau i gynrychioli eich lleisiau drwy bod yn rhan o gyfarfodydd, byrddau, pwyllgorau a phrosiectau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol.		Wedi'i gyflawni.
	Gwrando ar eich barn yn barhaus ac yn agored yn lleol, yn rhanbarthol ac yn genedlaethol trwy gyflwyno rhaglen dreigl o ymgysylltu agored i ddarganfod beth sydd bwysicaf am eich iechyd a gofal cymdeithasol.		Wedi'i gyflawni.
	Ymateb ar eich rhan i faterion newydd a rhai sy'n dod i'r amlwg y clywn amdanynt.		Wedi'i gyflawni.
	Creu tîm cyfathrebu, mewnwelediadau ac ymgysylltu newydd.		Wedi'i gyflawni'n rhannol. Recriwtiwyd pob un o'r tîm ac eithrio 2 erbyn mis Ebrill 2024. Roedd 2 swydd yn mynd drwy'r broses gwerthuso swyddi ac roedd disgwyl iddynt gael eu hysbysebu yn 2024/2025.

Blaenoriaeth 02	Amcan	RAG	Statws
Meithrin ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o bwy ydym ni, beth rydym yn ei wneud a sut rydym yn gwneud gwahaniaeth.	Cynllunio a rhedeg ymgyrchoedd cyfathrebu, yn lleol, yn rhanbarthol ac yn genedlaethol i gyrraedd gwahanol grwpiau ar faterion perthnasol ac i hyrwyddo ein gwaith yn fwy cyffredinol.		Wedi'i gyflawni.
	Cytuno ar safonau ar gyfer ein cyfathrebu, ymgysylltu a chyfryngau digidol sy'n adlewyrchu ein hymagwedd pobl-ganolog a rhoi gwybod i bobl sut maen nhw wedi helpu i wneud gwahaniaeth.		Wedi'i gyflawni'n rhannol. Mabwysiadwyd egwyddorion cenedlaethol ar gyfer ymgysylltu, a throsglwyddwyd safonau cyfathrebu a chyfryngau digidol i gynllun gwaith 2024/2025.
	Datblygu ffyrdd newydd o ymgysylltu, cyfathrebu a rhannu gwybodaeth gyda'n pobl a'r bobl rydym yn gweithio gyda nhw.		Wedi'i gyflawni.
	Creu ein strategaeth cyfathrebu ac ymgysylltu fel bod pawb yn glir i ble rydyn ni eisiau cyrraedd a sut rydyn ni eisiau gweithio.		Wedi'i gyflawni'n rhannol. Ymgysylltwyd â'r strategaeth drwy gydol y flwyddyn ond daeth y broses o gwblhau'r strategaeth drosodd i 2024/2025.
	Datblygu rhwydwaith o ymgysylltu, cyfathrebu a mewnwelediadau a dysgu a gwella'r hyn a wnawn trwy rannu arfer da.		Wedi'i gyflawni.

Blaenoriaeth 03	Amcan	RAG	Statws
<p>Gwneud hi'n hawdd cysylltu â chi a'n partneriaid, trwy fod yn hygyrch ac yn gynhwysol.</p>	<p>Creu dulliau, offer a ffyrdd newydd o ymgysylltu a chyfathrebu i ddysgu cymaint ag y gallwn am sut mae gwasanaethau'n gweithio i chi.</p>		<p>Wedi'i gyflawni.</p>
	<p>Datblygu ein cynllun cydraddoldeb strategol mewn ffordd sy'n gwneud tegwch ac amrywiaeth ac mae cynhwysiant yn rhedeg trwy bopeth a wnawn.</p>		<p>Wedi'i gyflawni.</p>
	<p>Paratoi i weithio gyda set gyffredin o safonau fel y gall pobl ym mhob rhan o Gymru weithio i ni a gyda ni yn hawdd ac yn gyson yn y Gymraeg.</p>		<p>Wedi'i gyflawni.</p>
	<p>Gwella gwybodaeth, dealltwriaeth a hyder ein pobl wrth weithio gyda chymunedau heb gynrychiolaeth ddigonol.</p>		<p>Wedi'i gyflawni.</p>
	<p>Sicrhau bod tegwch, amrywiaeth a chynhwysiant yn fusnes i bawb. Darparu cefnogaeth ym mhob rhanbarth a dod â phobl ynghyd i rannu syniadau a dysgu fel ein bod yn meddwl am, yn nodi ac yn gweithredu lle bynnag y byddwn yn dod ar draws rhwystrau i degwch, amrywiaeth a chynhwysiant ym mhopeth a wnawn.</p>		<p>Wedi'i gyflawni.</p>

Blaenoriaeth 03	Amcan	RAG	Statws
<p>Gwneud hi'n hawdd cysylltu â chi a'n partneriaid, trwy fod yn hygyrch ac yn gynhwysol.</p>	<p>Cymryd camau i ddeall a chynyddu amrywiaeth ein pobl fel ein bod yn adlewyrchu ein cymunedau amrywiol ledled Cymru yn well.</p>		<p>Wedi'i gyflawni'n rhannol. Mae mynediad system i ddata wedi atal darlun clir felly bydd y gwaith hwn yn cael ei gwblhau yn 2024/2025.</p>
	<p>Cael gwell gwybodaeth a'i defnyddio i ddeall yr amrywiaeth a'r gynrychiolaeth o fewn cymunedau lleol fel man cychwyn ar gyfer adeiladu a chynyddu ein cysylltiadau parhaus â grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol – fel y gallwn helpu i sicrhau bod llais pawb yn cael ei glywed gan y rhai sy'n gwneud penderfyniadau.</p>		<p>Wedi'i gyflawni'n rhannol. Mae gwelliannau wedi'u gwneud yn y maes hwn ond mae angen mwy o waith yn 2024/2025 i gysylltu dealltwriaeth ag eiriolaeth ymgysylltu a chwynion mewn ardaloedd rhanbarthol.</p>
	<p>Meithrin dealltwriaeth o'r hyn y mae angen inni wneud mwy ohono, neu'n wahanol, fel ein bod yn meithrin ymddiriedaeth fel sefydliad sy'n wrth-hiliaeth a lle mae pobl anabl, LGBTQIA+, a phobl ag anghenion cyfathrebu gwahanol yn gyfforddus, yn teimlo bod croeso iddynt ac yn cael eu gwerthfawrogi trwy eu cyfranogiad yn ein gwaith.</p>		<p>Wedi'i gyflawni.</p>

Blaenoriaeth 04	Amcan	RAG	Statws
<p>Codi'n llais i helpu i gadw pobl yn ddiogel pan nad yw pethau'n iawn.</p>	<p>Defnyddio yr hyn a glywn trwy ein gweithgareddau i ddeall sut mae'r Dyletswyddau Gonestrwydd ac Ansawdd newydd yn gweithio i wella gofal a phrofiad y rhai sydd angen gofal iechyd.</p>		<p>Wedi'i gyflawni.</p>
	<p>Datblygu sut rydym yn defnyddio data a gwybodaeth i weithio gyda'n gilydd a gyda'n partneriaid yng Nghymru a ledled y DU i nodi, rhannu a gweithredu ar bryderon am ddiogelwch unigolion a gwasanaethau.</p>		<p>Wedi'i gyflawni.</p>
	<p>Datblygu'r cysylltiadau rhwng ein gwasanaeth eiriolaeth cwynion, ein gweithgareddau eraill, ein cynlluniau a'n hadroddiadau a datblygiadau ehangach fel y Dyletswyddau Gonestrwydd ac Ansawdd.</p>		<p>Wedi'i gyflawni.</p>
	<p>Cytuno ar ffyrdd newydd o weithio a threfniadau partneriaeth rhwng ein Gwasanaeth Eiriolaeth Cwynion ac Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.</p>		<p>Wedi'i gyflawni'n rhannol. Datblygwyd trefniadau newydd. Cwblhawyd y cytundeb terfynol yn 2024/2025.</p>
	<p>Adolygu a datblygu ein gwasanaeth eiriolaeth cwynion a chefnogi ein pobl i ddatblygu eu harferion.</p>		<p>Wedi'i gyflawni.</p>

Blaenoriaeth 05	Amcan	RAG	Statws
<p data-bbox="98 165 434 352">Adeiladu llais cryf ym maes gofal cymdeithasol yng Nghymru.</p>	<p data-bbox="495 165 1137 304">Gwella ein gwybodaeth a'n dealltwriaeth am ofal cymdeithasol yng Nghymru.</p>		<p data-bbox="1368 165 1626 204">Wedi'i gyflawni.</p>
	<p data-bbox="495 389 1155 715">Meithrin perthnasoedd da mewn gofal cymdeithasol: gyda darparwyr gwasanaeth, defnyddwyr gwasanaeth, elusennau a phobl a sefydliadau eraill sy'n cefnogi pobl mewn gofal cymdeithasol fel gofalwyr a theuluoedd.</p>		<p data-bbox="1368 389 1626 427">Wedi'i gyflawni.</p>
	<p data-bbox="495 780 1128 962">Creu cyfres o ddigwyddiadau ymgysylltu sydd wedi'u cynllunio i glywed beth sydd bwysicaf i chi am eich gwasanaethau cymdeithasol.</p>		<p data-bbox="1368 780 2078 952">Wedi'i gyflawni'n rhannol. Mae angen ymgysylltu â mwy o ffocws yn 2024/2025 gan ein bod yn clywed adborth am iechyd yn bennaf.</p>
	<p data-bbox="495 1032 1128 1313">Hyrwyddo ein gwasanaethau, yn enwedig ein gwasanaeth eiriolaeth cwynion, gydag Awdurdodau Lleol a darparwyr gwasanaethau a'u cefnogi i gyflawni eu dyletswydd i hyrwyddo ein gwasanaethau.</p>		<p data-bbox="1368 1032 2040 1297">Wedi'i gyflawni'n rhannol. Mae mwy o waith wedi'i gynllunio yn 2024/2025 i gefnogi'r amcan hwn, megis darparu ystod ehangach o adnoddau i gefnogi'r gwaith o hyrwyddo ein gwasanaethau.</p>

Blaenoriaeth 06	Amcan	RAG	Statws
<p>Datblygu ein pobl, denu pobl newydd a chefnogi eu cyfranogiad yn ein gwaith.</p>	<p>Creu ffyrdd sy'n helpu i ddenu ystod fwy amrywiol o bobl i weithio gyda ni, dysgu a datblygu sy'n iawn ar gyfer y rôl y maent yn ei wneud i ni, ac rydym yn glir ynghylch sut y dylent fynd ati i wneud eu gwaith.</p>		<p>Wedi'i gyflawni'n rhannol. Mae rhagor o waith wedi'i gynllunio yn 2024/2025 i gefnogi'r amcan hwn megis ein Strategaeth Dysgu a Datblygu, ein Strategaeth Gweithlu, ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol a'n Cynllun Iaith Gymraeg.</p>
	<p>Datblygu ein cyfathrebiadau a'n ffyrdd o weithio gyda'n pobl fel eu bod yn teimlo'n fwy cysylltiedig, yn fwy gwybodus, a'u bod yn gwybod pa wahaniaeth y mae eu cyfraniadau yn ei wneud i gyflawni ein nodau strategol.</p>		<p>Wedi'i gyflawni.</p>
<p>Blaenoriaeth 07 Bod yn sefydliad uchelgeisiol sy'n cael ei redeg yn dda, y gellir ymddiried ynddo.</p>	<p>Datblygu gwybodaeth, sgiliau a dealltwriaeth ein pobl mewn llywodraethu da, rheoli arian cyhoeddus a rheoli cofnodion.</p>		<p>Wedi'i gyflawni.</p>
	<p>Adolygu ein trefniadau llywodraethu yn erbyn y safonau uchaf a gweithio ar gynllun i wneud pethau'n well lle mae angen inni wneud hynny.</p>		<p>Wedi'i gyflawni.</p>

Blaenoriaeth 07	Amcan	RAG	Statws
<p>Bod yn sefydliad uchelgeisiol sy'n cael ei redeg yn dda, y gellir ymddiried ynddo.</p>	<p>Edrych ar sut rydym yn cyflawni ein tasgau a gwneud newidiadau i'w gwneud yn well i bawb lle mae angen i ni wneud hynny.</p>		<p>Wedi'i gyflawni.</p>
	<p>Byddwn yn cytuno ar ba werthoedd rydym yn credu ynddynt ac yn defnyddio hyn i weithio ar ein:</p> <ul style="list-style-type: none"> • diwylliant sefydliadol • fframwaith ymddygiad • fframwaith sgiliau a gallu • dull asesu perfformiad diwygiedig a • ein cynllun dysgu a datblygu cenedlaethol. 		<p>Wedi'i gyflawni'n rhannol. Roedd ymgysylltu wedi dechrau ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fframwaith ymddygiad • fframwaith sgiliau a gallu • dull asesu perfformiad diwygiedig ac ein cynllun dysgu a datblygu cenedlaethol <p>Bydd yr eitemau'n cael eu cwblhau yn 2024/2025.</p>
	<p>Cyd-gynhyrchu ein gweledigaeth strategol ar gyfer y 3 i 5 mlynedd nesaf.</p>		<p>Wedi'i gyflawni.</p>
	<p>Datblygu mwy o ffyrdd i'n pobl chwarae rhan weithredol yn nyfodol y sefydliad.</p>		<p>Wedi'i gyflawni.</p>
	<p>Byddwn yn darparu gwell cyfleoedd ar gyfer datblygu a dysgu, mwy o gyfleoedd i awgrymu a bod yn rhan o ffyrdd newydd o weithio, a dod â phobl â diddordebau tebyg at ei gilydd i rannu syniadau a phrofiadau ledled Cymru.</p>		<p>Cyflawn a pharhaus.</p>

Gweithgareddau ymgysylltu

Yn ystod ein blwyddyn gyntaf fe wnaethon ni brofi, dysgu a datblygu gwahanol ffyrdd o wneud pethau i ddarganfod beth sy'n gweithio orau. Rydym wedi gwrandao ar eich barn yn barhaus ac yn agored ar lefel leol, ranbarthol a chenedlaethol drwy gyflwyno rhaglen dreigl o ymgysylltu agored i ddarganfod beth sydd bwysicaf am eich iechyd a gofal cymdeithasol.

Rydym wedi cynnal **518 o weithgareddau ymgysylltu cymunedol** ar draws pob rhanbarth yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, gan gynnwys cynnal digwyddiadau a gweithdai, mynychu digwyddiadau partner, rhwydweithiau a fforymau, gweithgareddau codi proffil, rhannu gwybodaeth a hyrwyddo Llais yn gyffredinol.

186 yn ymwneud ag iechyd

36 yn ymwneud â gofal cymdeithasol

269 yn ymwneud ag iechyd a gofal cymdeithasol

Rydym wedi bod yn bresennol mewn nifer o ddigwyddiadau cenedlaethol a rhanbarthol, gan gynnwys y Sioe Frenhinol, Balchder Cymru, yr Eisteddfod Genedlaethol a Big Welsh Bite, gan roi cyfle i ni ymgysylltu â hyd at 380,000 o ymwelwyr.

Effaith ymgysylltu #1

Digwyddiad drws agored LGBTQIA+

Fe wnaethom gyd-gynnal digwyddiad drws agored gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe i lansio eu cynllun strategaeth LGBTQIA+, rhannu gwybodaeth am y strategaeth, gwybodaeth am Llais a dod i adnabod y gymuned LGBTQIA+ yn rhanbarth Castell-nedd Port Talbot ac Abertawe.

Rhoddodd y digwyddiad gyfle i'r rhai a ddaeth i ofyn cwestiynau am y gwaith y mae Llais a'r Bwrdd Iechyd yn ei wneud a gwnaethom gysylltiadau newydd gwyhch gyda sefydliadau cynrychioliadol ar gyfer ymgysylltu yn y dyfodol.

Effaith ymgysylltu #2

Gwasanaethau Fasgwlaidd

Mae ein tîm yng Ngogledd Cymru wedi gweithio gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr i ddarparu cyngor a chefnogaeth annibynnol i'r teuluoedd yr effeithiwyd arnynt gan fethiannau canfyddedig gwasanaethau fasgwlaidd yng Ngogledd Cymru.

Yn nigwyddiad lansio'r Adroddiad Niwed Fasgwlaidd, fe wnaethom fabwysiadu dull cynorthwyedig i sicrhau bod pob llais yn cael ei glywed, gan gynnig cyngor a chymorth i'r rhai oedd ei angen mewn perthynas â'r broses Gwneud lawn am Gamweddau'r GIG. Fe wnaethom gynghori ar y camau nesaf, cynnig cefnogaeth ein gwasanaeth eiriolaeth cwynion a chyfeirio at wasanaethau perthnasol eraill.

Mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr wedi cyfeirio at waith ein tîm yng Ngogledd Cymru fel ysgogwyr allweddol ar gyfer gwelliannau mewn gwasanaethau fasgwlaidd yn y rhanbarth.

Llais Lleol

Fe wnaethom dreialu dull newydd Llais Lleol o ymgysylltu ym Mhowys. Mae hyn yn golygu treulio cyfnodau dwys o amser mewn amrywiaeth o drefi a chymdogaethau lleol i glywed beth sy'n bwysig i'r bobl sy'n byw yno.

Buom yn gweithio gyda chlybiau lleol, elusennau, a gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol i'w gwneud yn hawdd i bobl rannu eu profiadau.

Un o ddeilliannau peilot Llais Lleol oedd ein bod wedi gweld cynnydd nodedig yn yr atgyfeiriadau i'n gwasanaeth eiriolaeth cwynion yn yr ardaloedd hynny drwy'r gweithgareddau codi ymwybyddiaeth.

Mae'r peilot wedi bod mor llwyddiannus fel ein bod yn ailadrodd y dull gweithredu ledled Cymru wrth symud ymlaen.

Ymgysylltu iechyd a gofal cymdeithasol ar y safle (ymweliadau)

Mae ein staff a gwirfoddolwyr wedi bod allan yn ymweld â chi ble bynnag yr ydych yn derbyn eich gwasanaeth iechyd neu ofal cymdeithasol i wrando ar eich profiadau.

Eleni rydym wedi gwneud **71** o ymweliadau ar y safle;

56 i safleoedd gofal iechyd, **5** i safleoedd gofal cymdeithasol a **10** i safleoedd sy'n cwmpasu iechyd a gofal cymdeithasol.

Cynrychioliadau

Ledled Cymru rydym wedi mynychu 234 o weithgareddau.

181 yn ymwneud ag Iechyd, 22 yn ymwneud â Gofal Cymdeithasol a 31 yn ymwneud ac Iechyd a Gofal Cymdeithasol.

Drwy gydol y flwyddyn rydym wedi gwrandao a chynrychioli eich barn a'ch profiadau i'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau er mwyn gwneud gwahaniaeth.

Diben cyffredinol y cynrychiolaethau hyn yw cefnogi'r broses o gyd-ddatblygu gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol drwy ehangu ac atgyfnerthu eich llais i'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau.

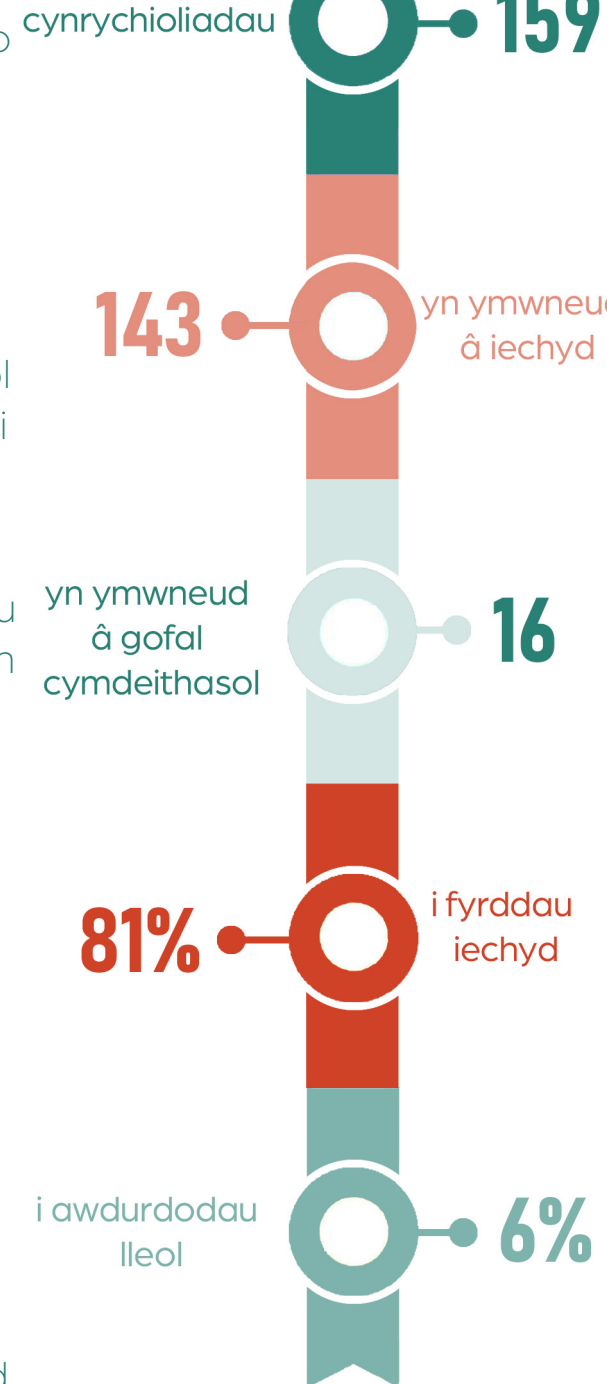
Rydym wedi cadw golwg ar 159 o gynrychioladau i gyrff y GIG ac awdurdodau lleol, a'r rhai sy'n gweithredu ar eu rhan neu'n gweithio ar y cyd e.e. byrddau partneriaeth

rhanbarthol ynghylch darparu gwasanaethau iechyd neu ofal cymdeithasol.

Cyflwynwyd hanner y sylwadau trwy e-bost, a llythyron oedd yr ail ddull mwyaf cyffredin o gyfathrebu. Cyflwynwyd llai na chwarter y cynrychiolaethau mewn cyfarfodydd ffurfiol. Roedd 143 yn ymwneud ag Iechyd ac 16 yn ymwneud â gofal cymdeithasol.

Cyflwynwyd y rhan fwyaf o'n sylwadau i fyrddau Iechyd (81%) gyda dim ond 6% wedi'u gwneud i awdurdodau lleol a'r gweddill wedi'u gwneud i gymysgedd o bractisau preifat a sefydliadau cysylltiedig ag Iechyd.

Rydyn ni'n gwybod bod angen i ni wneud mwy i sicrhau ein bod ni'n cadw cofnod llawn o'r sylwadau rydyn ni'n eu gwneud i gyrff Iechyd a gofal cymdeithasol er mwyn i ni allu cadw golwg a rhoi gwybod i bobl am y gwahaniaeth mae'n ei wneud.

Effaith Cynrychiolaeth

#1

Gwasanaeth dehongli BSL

Cysylltodd gwasanaeth dehongli iaith Arwyddion Prydain (BSL) â ni gyda phryderon nad oedd ysbyty yn trefnu gwasanaethau cyfieithu ar y pryd i gleifion ar benwythnosau. Roedd yr ysbyty wedi cynghori'r gwasanaeth dehongli BSL "nad oes unrhyw therapïau yn digwydd dros y penwythnos" felly nid oeddent yn darparu'r gwasanaeth.

Roedd gwasanaeth dehongli BSL yn bryderus nid yn unig am y person yr oedd yn ei gefnogi, ond am gleifion eraill a allai fod angen defnyddio gwasanaethau BSL ar benwythnosau.

Fe wnaethom gysylltu â'r bwrdd iechyd lleol ynghylch y person yr oedd angen cymorth arno yn ei apwyntiad penwythnos a'r pryderon ynghylch yr ysbyty ddim yn darparu gwasanaethau dehongli BSL yn fwy cyffredinol ar benwythnosau.

O ganlyniad, derbyniodd y person y dehongliad BSL yr oedd ei angen arno. Atgoffwyd yr holl staff nyrsio bod yn rhaid iddynt weithredu ar geisiadau unrhyw berson sydd wedi codi anghenion iaith fel rhan o'u gofynion i gael mynediad i apwyntiadau a mynychu apwyntiadau a derbyn y gofal iechyd sydd ei angen arnynt.

Effaith Cynrychiolaeth #2

Gwaharddiad digidol

Fe wnaethom gyflwyno cynrychioliadau i fwrdd iechyd am eu harolygon ar gyfer pobl sydd wedi cofrestru mewn 2 feddygfa. Gwnaethom ofyn i'r bwrdd iechyd ddarparu copïau papur o'r arolygon fel y gallai pobl nad ydynt ar-lein gymryd rhan.

Newidiodd y bwrdd iechyd eu hymagwedd fel bod pobl sydd wedi cofrestru gyda'r meddygfeydd yn gallu cael y wybodaeth ar bapur yn ogystal ag yn ddigidol. Roedd hefyd yn cynnig cymorth i unrhyw un oedd angen cymorth pellach i gymryd rhan a rhannu eu barn.

Effaith Cynrychiolaeth #3

Apwyntiadau cleifion allanol

Dywedwyd wrthym am berson a oedd yn cael trafferth mynychu apwyntiadau cleifion allanol. Roedd eu hapwyntiadau wedi cael eu hailgyfeirio o'u hysbyty agosaf i ysbyty gwahanol ymhellach i ffwrdd. Roedd y 2 ysbyty yn cael eu rhedeg gan wahanol fyrddau iechyd lleol.

Gwnaethom gyflwyno cynrychioliadau i'r bwrdd iechyd a thrafodwyd hyn am bethau â'u bwrdd iechyd cyfagos fel y gallai'r claf barhau i gael ei apwyntiadau yn nes at ei gartref.

Rydym yn parhau i weithio gyda'r bwrdd iechyd i wneud yn siŵr nad yw'r math hwn o broblem yn fwy cyffredin.

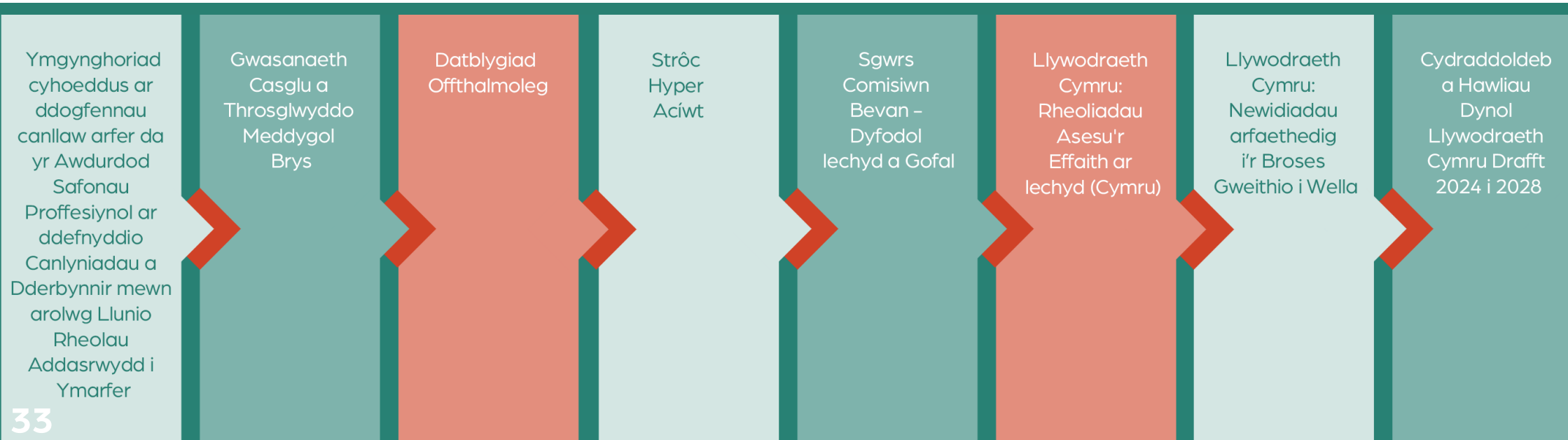
Ymgynghoriadau a newid gwasanaethau

Mae ymgynghoriadau agored yn cynnwys cyfraniad Llais pan fydd cyrff iechyd a gofal cymdeithasol eisiau gwneud newidiadau yn y ffordd y darperir gwasanaethau. Gall hyn gael ei alw'n ad-drefnu, ailgyflunio, ailgynllunio, amrywio, gwella neu ehangu gwasanaethau.

Pan gynigir newidiadau i wasanaethau, rhaid i'r GIG ac awdurdodau lleol gynnwys pobl wrth iddynt gynllunio, datblygu a dylunio gwasanaethau o'r dechrau er mwyn iddynt allu deall anghenion pobl yn awr ac yn y dyfodol. Ein rôl ni yw helpu i wneud yn siŵr eu bod yn casglu barn pobl a allai gael eu heffeithio ac yna'n meddwl ac yn ymateb i'r hyn maen nhw'n ei ddweud.

Rydym hefyd yn rhannu'r hyn a glywn â llunwyr polisi ac eraill pan fyddant am gael adborth neu farn ar y pethau y maent yn meddwl amdanynt neu'n bwriadu eu gwneud am wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru. Gall hyn fod trwy ymateb i ymgynghoriadau cyhoeddus neu ddarparu tystiolaeth i ymholiadau sy'n ymwneud ag agweddau ar wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol.

Ledled Cymru roeddem yn rhan o **143 ymgynghoriadau agored** eleni. Gwnaethon ni hefyd **17 ymatebion i ymgynghoriadau cenedlaethol**, neu alwadau am dystiolaeth. Yn cynnwys:

Effaith Newid Gwasanaeth #1

Adolygiad Gwasanaeth Casglu a Throsglwyddo Meddygol Brys (GCTMB)

Gwyddom faint y mae'r newidiadau i'r Gwasanaeth Casglu a Throsglwyddo Meddygol Brys (GCTMB) yn ei olygu i lawer ohonom, yn enwedig y rheini yn ardaloedd gwledig Cymru. Rydym wedi clywed cymaint y mae pobl yn poeni am y gwasanaethau brys y gallant hwy a'u hanwyliaid eu cael pan fydd eu hangen arnynt ac i lawer o bobl, mae gwneud yn siŵr nad yw unrhyw newidiadau i'r ffyrdd y darperir y gwasanaeth yn effeithio ar ansawdd na chyflymder y cymorth yn eu hardal yn bwysig.

Dyna pam rydym wedi bod yn cyfarfod â'r rhai sy'n gyfrifol am drefnu'r gwasanaeth, gan rannu adborth y cyhoedd a'u hannog nid yn unig i ymgysylltu â'r cyhoedd, ond i wrando ac ymateb i'r hyn y mae pobl yn ei ddweud. Pryd bynnag rydyn ni wedi gweld lle i wella, rydyn ni wedi codi ein llais a gwthio am newidiadau.

Mae ein cyfranogiad yn y cynlluniau ar gyfer y gwasanaeth hwn yn parhau i mewn i 2024/2025.

Gallwch chi hefyd **wylio'r fideo hwn** am effaith ein rhan yn y newid arfaethedig i wasanaethau yng Ngorllewin Cymru.

Sut rydym wedi defnyddio'r hyn a glywsom

Mae ein gwaith yn cael ei yrru gan yr hyn a glywn am beth sydd bwysicaf i bobl sy'n byw yng Nghymru am eu gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol, a'r hyn a ddisgwylir gennym. Gwnawn hyn drwy weithio gydag unigolion a chynrychiolwyr a grwpiau cymunedol a gwrando arnynt.

Defnyddiwyd yr hyn a glywsom i ddatblygu:

- ein gweledigaeth, ein cenhadaeth a'n pwrpas
- ein gwerthoedd, ymddygiad a ffyrdd o weithio
- ein strategaeth sefydliadol, sy'n nodi ein nodau tymor hwy – [Sgwrs Genedlaethol: Cynllun Strategol Llais 2024-2027](#)

Pethau y mae angen i ni weithio arnynt o hyd...

Mae gennym waith i'w wneud o hyd i wella ein gwybodaeth a'n dealltwriaeth o ofal cymdeithasol yng Nghymru, ac i feithrin perthnasoedd da gyda darparwyr gwasanaethau, defnyddwyr gwasanaethau, elusennau a phobl a sefydliadau eraill sy'n cefnogi pobl mewn gofal cymdeithasol fel gofalwyr a theuluoedd.

Rydym yn y camau olaf o gytuno ar safonau ar gyfer ein cyfathrebu, ymgysylltu a chyfryngau digidol sy'n adlewyrchu ein dull sy'n canolbwyntio ar bobl ac yn rhoi gwybod i bobl sut y maent wedi helpu i wneud gwahaniaeth.

Ein gwasanaeth eiriolaeth cwynion

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf mae ein timau eiriolaeth cwynion wedi darparu gwasanaethau eiriolaeth annibynnol a chyfrinachol am ddim i bobl ledled Cymru i'w helpu i godi pryderon neu wneud cwyn am y gwasanaethau iechyd neu cymdeithasol y maent hwy neu rywun y maent yn gofalu amdano wedi'u derbyn.

Rydym hefyd wedi cyfeirio pobl at sefydliadau eraill os ydym yn meddwl y gall rhywun arall hefyd helpu i ateb cwestiynau am wasanaethau iechyd a/neu cymdeithasol.

Yn aml, roedd pobl eisiau arweiniad ar brosesau gweinyddol, megis sut i wneud cwynion ffurfiol, cael mynediad at gofnodion meddygol, neu lywio systemau iechyd a gofal. Roedd darparu gwybodaeth ac arweiniad fel hyn yn rhan allweddol o'r cymorth a gynigiwyd gennym drwy ein gwasanaeth ymholiadau.

Cafodd rhai pobl a gefnogwyd gennym anawsterau gyda chyfathrebu, megis mynd drwodd i'r adran gywir neu wneud apwyntiadau. Fe wnaethom eu cynghori ar y camau nesaf i'w cymryd, fel cysylltu ag adrannau penodol neu ddefnyddio adnoddau ar-lein. Mewn llawer o achosion roeddem yn gallu helpu pobl heb fod angen iddynt fynd drwy broses gwyno ffurfiol, drwy ddarparu gwybodaeth neu drwy godi'r pryder yn uniongyrchol gyda'r bobl dan sylw, e.e. cysylltu â meddyg teulu, gwneud apwyntiad, neu ddatrys materion gweinyddol.

Mae cyfanswm o 2,759 o bobl wedi cysylltu â'n gwasanaeth eiriolaeth cwynion. Rydym wedi cefnogi 1,249 o bobl gyda'u hymholiadau ac wedi helpu pobl i symud ymlaen â 1,510 o bryderon neu gwynion.

Hon oedd y flwyddyn gyntaf y mae ein heiriolwyr cwynion wedi cefnogi pobl â chwynion gofal cymdeithasol.

Roedd tua 15% o'r cwynion a gefnogwyd gennym yn ymwneud â gwasanaethau cymdeithasol. Er ein bod yn gwybod bod lefel y cwynion gwasanaethau cymdeithasol yn llawer is nag ym maes iechyd, credwn fod angen gwneud mwy i hyrwyddo'r ffyrdd y gall pobl wneud cwyn ac i hyrwyddo ein gwasanaethau. Byddwn yn gweithio gydag awdurdodau lleol a rheoleiddwyr i wella hyn y flwyddyn nesaf.

Eiriolaeth cwynion

Rhanbarth	Ymholiad	Cefnogaeth a Ddarperir	Cyfanswm
Caerdydd a'r Fro	276	105	381
Cwm Taf Morgannwg	233	108	341
Gwent	97	322	419
Castell-nedd Port Talbot ac Abertawe	86	248	334
Gogledd Cymru	332	293	625
Powys	52	100	152
Gorllewin Cymru	173	334	507
Cyfanswm	1249	1510	2759

Roedd y rhan fwyaf o'r cwynion a gefnogwyd gennym yn ymwneud â meddygon teulu, gwasanaethau deintyddol ac aros am driniaeth.

Rydym hefyd wedi cefnogi pobl â chwynion am wasanaethau iechyd meddwl a gwasanaethau sy'n cefnogi neu'n asesu anabledau dysgu.

Rhai o'r pethau mwyaf cyffredin yr oedd pobl eisiau cymorth i godi pryderon yn eu cylch oedd oedi hir cyn cael eu gweld, cyfathrebu gwael neu beidio â themlo bod y gofal yr oedd pobl yn ei dderbyn yn ddigon da.

Gallwch gael rhagor o wybodaeth am ein gwasanaeth eiriolaeth cwynion yn y canllaw hwn: [Canllaw Eiriolaeth Llais](#) neu drwy [wyllo'r fideo hwn](#).

Astudiaeth Achos Eiriolaeth

Bu ddigwyddiad mewn llety gwarchoddedig awdurdod lleol yn ymwneud â pherson ifanc a gludwyd i'r ysbyty ar ôl gorddos o feddyginiaeth.

Cwynodd rhieni'r person ifanc i'r sefydliad gofal i ddechrau am oruchwylio a rheoli eu plentyn yn yr amgylchedd gofal hwnnw. Nid oeddent yn fodlon ar yr ymateb a gawsant.

Cysyllton nhw â'n gwasanaeth am gyngor a chymorth pellach.

Rhoesom gymorth i godi'r pryderon parhaus i'r awdurdod lleol sy'n gyfrifol am leoli'r person ifanc gyda darparwr gofal hynny.

Fe wnaethom gefnogi'r rhieni trwy Cam 2 o'r Ymchwiliad Annibynnol o dan broses gwyno'r gwasanaethau cymdeithasol. Roedd y rhan fwyaf o'r pryderon yr oedd rhieni'n anhapus yn eu cylch wedi'u cadarnhau gan yr ymchwiliad annibynnol.

Roedd ein gwasanaeth yn cefnogi'r rhieni i gwrdd â'r awdurdod lleol a'r darparwr gofal i siarad am y ffordd ymlaen. O ganlyniad, mae cynllun gweithredu wedi'i roi ar waith ar gyfer gofal y person ifanc yn y dyfodol, ac mae hwn yn cael ei fonitro i wneud yn siŵr ei fod yn gweithio'n dda.

Cyfathrebu a hyrwyddo ein gwasanaethau

Fel sefydliad newydd yn ein blwyddyn gyntaf roedd angen i ni greu tîm cyfathrebu, mewnwelediadau ac ymgysylltu newydd. Ymunodd y rhan fwyaf o'n tîm a oedd newydd ei recriwtio â ni tua diwedd y flwyddyn ariannol yn 2024.

Yn ystod ein blwyddyn gyntaf rydym wedi canolbwyntio ar hybu ymwybyddiaeth y cyhoedd o'n swyddogaethau a'n hamcanion fel bod pobl yn gwybod pwy ydym ni, beth rydym yn ei wneud a sut i'n cyrraedd. Roedd ein hymdrechion yn canolbwyntio ar gyflawni'r nodau hyn trwy gyfres o weithgareddau hyrwyddo wedi'u targedu. Roedd y rhain yn cynnwys ymgyrchoedd hysbysebu ar hyd llwybrau trafnidiaeth allweddol megis traffyrdd a llwybrau rheilffordd, ac ymgyrch aml-gyfrwng gyda'r nod o gynyddu ymwybyddiaeth brand.

Rhodddwyd ffocws arbennig ar gyrraedd grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol i hyrwyddo cyfleoedd gwirfoddoli Llais, yn unol â'r anghenion cyfathrebu a nodwyd yn Ein Cynlluniau a Blaenoriaethau Hydref 2023–Mawrth 2024.

Cynhyrchwyd hefyd amrywiaeth o fideos hyrwyddo dwyieithog, posterï, ffeithluniau, animeiddiadau, llyfrynnau gwybodaeth, hysbysebion radio, erthyglau papur newydd (ar-lein ac mewn print) a phecynnau cymorth cyfryngau cymdeithasol i helpu pobl a sefydliadau i ddeall ac ymgysylltu â'n gwasanaeth.

Mae'r rhain wedi'u rhannu'n lleol ac yn rhanbarthol gyda sefydliadau iechyd a gofal cymdeithasol eraill ac yn genedlaethol trwy ein gwefan a'n Sianel YouTube.

Datblygu ein gwefan

Yn ein blwyddyn gyntaf, rydym wedi canolbwyntio ar wella ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o'r hyn a wnawn a sicrhau bod ein gwefan yn arf cyfathrebu effeithiol i gefnogi hyn.

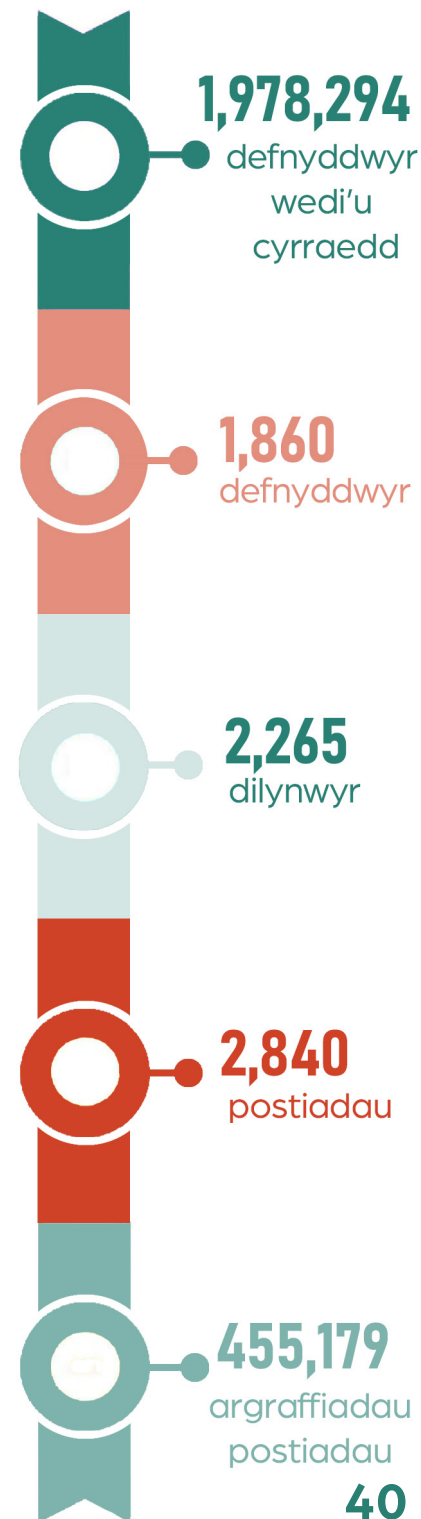
Mae ein gwefan newydd (www.llaiscymru.org) yn ganolog i'n strategaeth, gan ddarparu gwybodaeth hanfodol a phrif fodd i bobl ymgysylltu â ni. Gan gydnabod ei bwysigrwydd, rydym wedi blaenoriaethu datblygiad ei ddyluniad, ei gynnwys, a hygyrchedd i sicrhau ei fod yn diwallu anghenion ein cynulleidfa amrywiol. Gwnaethom hyn mewn amrywiaeth o ffyrdd gan gynnwys 2 archwiliad hygyrchedd a chynlluniau gwella.

Ers 14 Chwefror 2024, rydym wedi bod yn dadansoddi traffig gwefan i gael mewnwelediad i sut mae pobl yn defnyddio'r wefan. Gyda thua 3,900 o ymwelwyr rhwng 14 Chwefror a 31 Mawrth 2024, mae'r data hwn wedi darparu ffordd bwysig i ni ddeall sut mae pobl yn defnyddio'r wefan fel y gallwn wella ein presenoldeb ar-lein. Ein nod yw parhau i wella'r wefan, gan ei gwneud yn fwy deniadol a haws ei defnyddio.

Mae'r wefan hefyd yn chwarae rhan allweddol wrth ryngweithio â phobl, fel y dangosir gan y 299 o ymholiadau a wnaed drwy'r wefan yn ystod y cyfnod byr hwn (14 Chwefror i 31 Mawrth 2024). Wrth symud ymlaen, byddwn yn parhau i ddatblygu ein gwefan a monitro ei defnydd, fel ei bod yn parhau i fod yn adnodd gwerthfawr i'r cyhoedd ac yn arf cryf ar gyfer ymgysylltu.

Defnyddio cyfryngau cymdeithasol i gyrraedd ac ymgysylltu â chymunedau

Gan ddechrau o ddim dilynwyr, rydym wedi canolbwyntio ymdrechion ar gynyddu ein presenoldeb ar y cyfryngau cymdeithasol gan ei fod yn chwarae rhan mor bwysig wrth wneud mwy o bobl yn ymwybodol o Llais a'u helpu i ddeall yr hyn a wnawn.

Mae cyfryngau cymdeithasol yn arf pwerus i ni oherwydd mae'n galluogi ni i gyrraedd cynulleidfa eang, ymgysylltu'n uniongyrchol â phobl a chymunedau, a rhannu gwybodaeth bwysig yn gyflym.

Bellach mae gennym 2,265 o ddilynwyr ar ein llwyfannau cyfryngau cymdeithasol, gyda chyfradd ymgysylltu gyfartalog (canran y bobl sy'n rhyngweithio â'n cynnwys) o 5.35%. Mae hon yn gyfradd ymgysylltu dda ar gyfer corff cyhoeddus.

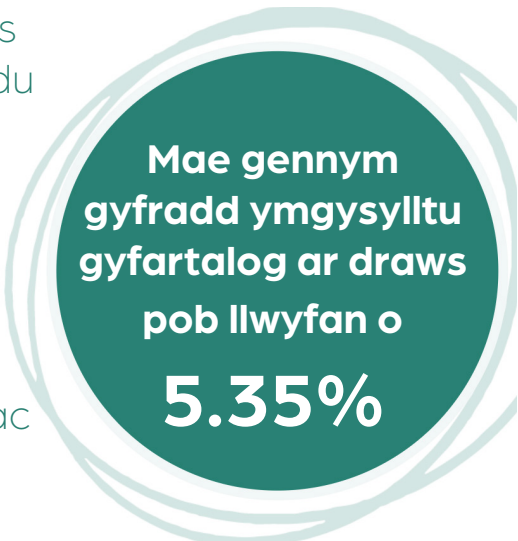
Yn ein blwyddyn gyntaf, ein cyrhaeddiad (faint o bobl sy'n gweld ein cyhoeddiadau) ac ymgysylltiad (faint o bobl sy'n gallu gweld ein postiadau) 1,978,294 oedd o ddefnyddwyr, gan gynyddu'r siawns y bydd mwy o bobl yn dod yn ymwybodol o Llais.

LinkedIn sydd â'r gyfradd ymgysylltu uchaf, sy'n ei wneud yn lwyfan da ar gyfer cysylltu â gweithwyr proffesiynol a sefydliadau. Drwy ymgysylltu â rhanddeiliaid ar LinkedIn, rydym wedi lledu ein neges ymhellach drwy eu rhwydweithiau, gan ei gwneud yn sianel bwysig ar gyfer hyrwyddo ein gwasanaethau.

Facebook yw ein platfform mwyaf effeithiol o ran cyrhaeddiad a dilynwyr, yn rhannol oherwydd bod gan bob un o'n 7 swyddfa ranbarthol eu tudalennau Facebook eu hunain. Mae hyn yn caniatáu iddynt rannu diweddariadau lleol a digwyddiadau sydd bwysicaf i bobl yn eu hardal. Mae'r ffocws lleol hwn yn ein cadw mewn cysylltiad â chymunedau ledled Cymru ac yn sicrhau bod ein negeseuon yn berthnasol i bob rhanbarth.

Mae **Instagram** yn arbennig o dda i ni o ran cyrraedd cynulleidfaoedd iau gyda chynnwys gweledol. Mae ganddo'r lefelau cyrhaeddiad ac ymgysylltu ail-uchaf, ac rydym yn bwriadu adeiladu ar hyn i greu cynnwys mwy deinamig ar Instagram yn y flwyddyn i ddod i hybu rhyngweithio ac amlygrwydd ac ategu ein rhaglen plant a phobl ifanc.

Wrth i ni barhau i dyfu ein presenoldeb ar y cyfryngau cymdeithasol yn unol â'n strategaeth gyfathrebu, byddwn yn canolbwyntio ar ddefnyddio'r llwyfannau hyn i gysylltu â chymunedau, rhannu gwybodaeth werthfawr, ac annog pobl i gymryd rhan yn ein gwaith. Bydd y dull hwn yn helpu i sicrhau ein bod yn aros yn weladwy, yn berthnasol ac yn ymatebol i anghenion ein cymunedau.

Mae gennym
gyfradd ymgysylltu
gyfartalog ar draws
pob llwyfan o
5.35%

Gweithgaredd Cyfryngau

**Cafwyd 26 darn o sylw yn
y cyfryngau**

8 Ar-lein

Darlledu

4

14 Mewn print

Gweithgaredd cyfryngau

Ym mis Ebrill 2023, lansiwyd Llais gydag ymgyrch ymwybyddiaeth wedi'i thargedu, a reolir gan asiantaeth allanol. Arweiniodd yr ymgyrch hon at 26 o grybwylliadau yn y cyfryngau ar draws sianeli ar-lein, darlledu ac argraffu, gan ein helpu i gyflwyno Llais i gynulleidfa eang.

Ers hynny, rydym wedi cymryd rhan weithredol mewn trafodaethau yn y cyfryngau am faterion iechyd a gofal cymdeithasol pwysig, fel yr heriau sy'n wynebu Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr a chynigion i newid y ffordd y mae'r Gwasanaeth Adalw a Throsglwyddo Meddygol Brys yn gweithredu. Rydym hefyd wedi darparu sylwebaeth ar streiciau meddygon iau ar gyfer BBC Radio Wales a BBC Radio Cymru, gan sefydlu Llais fel llais dibynadwy yn y meysydd hyn.

Rhwng Ebrill 2023 a Mawrth 2024, soniwyd am Llais mewn 192 o straeon newyddion, gyda chyrhaeddiad posibl o dros 1 biliwn (y nifer o weithiau y gallai rhywun fod wedi gweld stori). Roedd y sylw hwn yn cynnwys 113 erthygl ar-lein, 78 mewn print, ac un cylchgrawn nodwedd.

Mae bod yn rhagweithiol mewn cysylltiadau cyhoeddus wedi bod yn allweddol i gynyddu ymwybyddiaeth o Llais a'r hyn rydym yn ei wneud. Trwy ddarparu gwybodaeth perthnasol yn gyson ac yn amserol, a gwneud yn siŵr bod ein negeseuon yn glir a chydlynol, rydym yn adeiladu ein presenoldeb a'n dylanwad o fewn y sgwrs cyhoeddus yn raddol.

**Soniodd 192 o
eitemau newyddion
am Llais gyda
chyrhaeddiad post
posibl
o 1,095,526,905**

Ein hymrwymiad i'r Iaith Gymraeg

Rydym yn ymroddedig i hyrwyddo a chefnogi'r Gymraeg ym mhopeth a wnawn. Wrth i ni baratoi i fodloni'r gofynion a nodir yn ein Safonau'r Gymraeg o fis Ebrill 2024, (fel y nodir yn ein [hysbysiad cydymffurfio](#)), rydym wedi gwneud yn siŵr bod ein cyfathrebiadau yn gwbl ddwyieithog ac yn hygyrch i siaradwyr Cymraeg ledled Cymru. Dros y flwyddyn ddiwethaf, rydym wedi gweithio'n galed i integreiddio'r Gymraeg yn ein hymdrechion cyfathrebu. Mae hyn yn golygu bod holl gynnwys ein gwefan ar gael yn Gymraeg a Saesneg, gyda gofal cyfartal yn cael ei roi i'r ddwy iaith yn ein holl ddeunyddiau hyrwyddo.

I gefnogi ein hymrwymiad i'r Gymraeg ymhellach, fe wnaethom greu a dechrau gweithredu Cynllun Gweithredu Safonau'r Gymraeg. Mae'r cynllun hwn yn amlinellu sut y byddwn yn bodloni gofynion ein hysbysiad cydymffurfio ac yn dangos ein hymrwymiad i annog a chefnogi amgylchedd lle gall ein pobl deimlo'n gyfforddus a hyderus i ddefnyddio'r Gymraeg yn fewnol ac wrth weithio yn ein cymunedau a gyda'n partneriaid.

Rydyn ni wedi gwneud pethau penodol fel:

- Darparu'r holl gyfathrebiadau allanol, yn ddigidol ac wedi'u hargraffu, yn Gymraeg ac yn Saesneg a darparu mwy o wybodaeth yn fewnol yn Gymraeg ac yn Saesneg.
- Cynnal cyfarfodydd bwrdd cyhoeddus dwyieithog, a chyhoeddi holl bapurau ein Bwrdd yn Gymraeg ac yn Saesneg.
- Mynd ati i hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg yn ein gwasanaethau a chyfathrebu mewnol.
- Recriwtio mwy o staff sy'n siarad Cymraeg.
- Rhannu arferion da ar draws ein tîm i bwysleisio dull "Cymraeg yn gyntaf" wrth ddatblygu ein cyfathrebu.

Mae ein paratoadau ar gyfer cyflwyno Safonau'r Gymraeg yn rhan o ymrwymiad ehangach i'r Gymraeg a'i defnydd mewn iechyd a chymdeithasol gwasanaethau gofal a byddwn yn edrych i ddatblygu mwy o brosiectau i archwilio hyn flwyddyn nesaf.

Mentrau a gwelliannau digidol

Er mwyn gwasanaethu pobl a chymunedau ledled Cymru yn well, rydym wedi datblygu system Rheoli Cysylltiadau Cwsmeriaid (CRM) newydd mewn cydweithrediad â datblygwr trydydd parti. Mae'r system hon yn dod â'n holl swyddogaethau ynghyd, gan ei gwneud yn haws i ni reoli data, olrhain ein heffaith, a nodi tueddiadau mewn iechyd a gofal cymdeithasol.

Drwy wneud hynny, gallwn weithio'n fwy effeithlon ac effeithiol, yn enwedig mewn meysydd fel eiriolaeth cwynion. Gallwn wneud cysylltiadau gwell a chyflymach ar draws y gwahanol feysydd o'n gweithgaredd, fel y gallwn fynd i'r afael â materion systemig ehangach yn fwy effeithiol a dylanwadu ar bolisiau cenedlaethol.

Mae symud i SharePoint wedi bod yn gam pwysig arall ymlaen. Mae'r offeryn digidol hwn wedi ein helpu i symleiddio sut rydym yn rheoli dogfennau ac yn gweithio'n effeithiol gyda'n gilydd ar draws ein timau. Drwy safoni'r ffordd rydym yn gweithio ac yn rhannu gwybodaeth, gallwn wneud yn siŵr, ni waeth ble mae pobl yn ymgysylltu â ni, eu bod yn derbyn gwasanaeth cyson o ansawdd uchel.

Mae hyn nid yn unig yn gwneud ein gwaith yn haws ac yn cael ei lywodraethu'n well, ond mae hefyd o fudd uniongyrchol i'r bobl rydym yn eu gwasanaethu drwy wella ein hymatebolrwydd ac effeithlonrwydd.

Yn ogystal, SharePoint fydd ein mewnrwyd fewnol, a fydd yn gwella ein cyfathrebu o fewn ein timau ar draws pob rhan o Gymru. Rydym wedi bod yn gweithio ar ei wneud yn offeryn sy'n darparu canolbwynt lle gall ein holl bobl gael mynediad at ddiweddariadau, adnoddau ac offer pwysig, gan ein helpu i gael timau mwy cysylltiedig â gwybodus ar draws pob rhanbarth.

Mae hyn yn ein helpu i wneud yn siŵr bod pawb yn Llais wedi'u halinio ac yn gallu cydweithio'n effeithiol, ni waeth ble maent wedi'u lleoli. Byddwn yn lansio'r fewnrwyd yn 2024.

Cynladwyedd

Rydym wedi dylunio ein sefydliad i fod yn hygyrch i bobl. Mae hyn yn ein helpu i gyrraedd mwy o bobl yn eu cymunedau, gan wneud ein gwasanaethau'n fwy cyfleus a lleihau ein heffaith amgylcheddol.

Rydym wedi ymrwymo i leihau effeithiau amgylcheddol, ariannol a chymdeithasol ein gwaith. I gefnogi hyn, rydym yn cyd-fynd ag ymdrechion ehangach y sector cyhoeddus, fel polisiau Caffael Cynaliadwy Partneriaeth Cydwasanaethau'r GIG.

Er nad yw'n ofynnol i ni ymuno â Chynllun Sero Net Llywodraeth Cymru, rydym wedi penderfynu cymryd rhan gan ddechrau yn 2024/2025. Rydym yn bwriadu dechrau adrodd ar ein cynnydd ar Sero Net erbyn Medi 2025.

Eleni, rydym wedi diweddarau neu atgyfnerthu'r egwyddorion a nodir mewn sawl polisi allweddol, megis ein polisiau teithio a chynhaliaeth a gweithio ystwyth. Mae'r rhain yn annog defnyddio'r opsiynau teithio mwyaf darbodus a chynaliadwy a chanfod ffyrdd o wneud busnes sy'n cael llai o effaith ar yr amgylchedd.

Trwy ganolbwyntio ar gynaliadwyedd yn ein gweithrediadau dyddiol ac ymuno â'r mentrau mwy hyn, rydym yn helpu i greu dyfodol mwy cynaliadwy wrth sicrhau bod ein gwasanaethau'n parhau i fod yn hygyrch ac yn effeithiol i bawb yng Nghymru.

Ein cynlluniau ar gyfer y dyfodol a'n blaenoriaethau strategol

Nodau strategol ar gyfer 2024/2025

Byddwn yn adeiladu ar y sylfeini a'r dysgu o'n blwyddyn gyntaf, wrth barhau i ganolbwyntio ar nodau strategol allweddol a gynlluniwyd i wella'r dirwedd iechyd a gofal cymdeithasol ledled Cymru ar lefel leol, ranbarthol a chenedlaethol. Mae ein blaenoriaethau a'n hamcanion troswaol yn cynnwys:

- 1. Gyrru sgwrs genedlaethol am ddyfodol gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol:** Byddwn yn cynnwys pobl o bob rhan o Gymru mewn trafodaethau am ddyfodol iechyd a gofal cymdeithasol. Drwy wneud yn siŵr bod llunwyr polisïau a darparwyr gwasanaethau'n gwrando ar adborth y cyhoedd, gallwn helpu i lunio system sy'n gwasanaethu pawb yn well.
- 2. Gwthio am wasanaethau sy'n diwallu anghenion pawb:** Rydym wedi ymrwymo i sicrhau bod gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol nid yn unig yn effeithiol ond hefyd yn gynhwysol ac yn hygyrch. Byddwn yn canolbwyntio ar sicrhau bod y gwasanaethau hyn yn cael eu cynllunio gan ystyried anghenion pob grŵp.
- 3. Cydweithio'n well:** Byddwn yn gweithio i adeiladu partneriaethau cryfach ar draws gwahanol sectorau, gan wneud yn siŵr bod gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yn ceisio cydweithio'n fwy esmwyth ac effeithiol i wella'r ffordd y caiff gwasanaethau eu darparu.
- 4. Helpu pobl a gwasanaethau i ddefnyddio technoleg mewn ffyrdd sy'n gweithio iddyn nhw:** Rydyn ni eisïau helpu pobl a gwasanaethau i siarad â'i gilydd fel bod pawb yn teimlo'n iawn am offer a thechnolegau newydd, gall pawb eu defnyddio os ydyn nhw'n dymuno, a does neb yn teimlo eu bod yn cael eu gadael ar ôl.
- 5. Tyfu a gwella fel sefydliad:** Mae hyn yn cynnwys mabwysiadu systemau TG newydd, gwella ein strategaethau cyfathrebu, a meithrin gweithle sy'n gwerthfawrogi dysgu a datblygiad parhaus.

Prosiectau a mentrau sydd i ddod

Dyma ragolwg o rai o'n prosiectau a mentrau pwysig sydd wedi'u cynllunio o dan bob blaenoriaeth strategol:

1. Gyrru sgwrs genedlaethol am ddyfodol gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol:

- Ehangu Llais Lleol: Byddwn yn dod â Llais Lleol i fwy o drefi ledled Cymru, gan ymgysylltu â chymunedau lleol i glywed eu barn ar iechyd a gofal cymdeithasol.
- Cydweithio â Chomisiwn Bevan: Gweithio mewn partneriaeth â Chomisiwn Bevan i archwilio atebion arloesol i'r heriau sy'n wynebu gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol.
- Adolygiad o Ddyletswyddau Gonestrwydd ac Ansawdd: Asesu gweithrediad y safonau newydd hyn yng Nghymru a rhoi adborth i GIG Cymru.

2. Gwthio am wasanaethau sy'n cwrdd ag anghenion pawb:

- Ymchwil sy'n canolbwyntio ar y gymuned: Cynnal astudiaethau manwl ar y prif bryderon iechyd a gofal cymdeithasol a nodwyd mewn gwahanol ranbarthau, megis mynediad at feddygon a deintyddion, neu gymorth i ofalwyr.
- Gweithredu'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol: Hyrwyddo ein hymrwymiad i degwch, amrywiaeth a chynhwysiant drwy ymgorffori'r egwyddorion hyn ym mhob maes o'n gwaith.
- Ehangu ein gwasanaeth eiriolaeth cwynion: Symleiddio ein gwasanaeth eiriolaeth cwynion i gefnogi unigolion yn well ledled Cymru.

3. Cydweithio'n well:

- Lansio Rhaglen Wledig: Mynd i'r afael â'r heriau iechyd a gofal cymdeithasol unigryw mewn ardaloedd gwledig trwy fentrau wedi'u targedu.
- Cynnal uwchgynhadledd cwynion: Dod â rhanddeiliaid allweddol ynghyd i drafod a dysgu o gwynion gan y cyhoedd, gan yrru gwelliannau o ran darparu gwasanaethau.
- Cynyddu ymgysylltiad rhanddeiliaid: Cryfhau ein partneriaethau gyda sefydliadau fel Gofal Cymdeithasol Cymru ac Addysg Gwella Iechyd Cymru.

4. Helpu pobl a gwasanaethau i ddefnyddio technoleg mewn ffyrdd sy'n gweithio iddyn nhw:

- Cynrychiolaeth ar ddatblygiad Ap GIG Cymru: Sicrhau bod anghenion defnyddwyr yn ganolog i ddyluniad ac ymarferoldeb Ap newydd GIG Cymru.
- Hyrwyddo Cynhwysiant Digidol: Eiriol dros ddatblygiadau sy'n helpu pawb, waeth beth fo'u llythrennedd digidol, i ddefnyddio technolegau iechyd a gofal cymdeithasol yn hyderus.
- Cydweithio ar Strategaethau Digidol: Gweithio gyda phartneriaid fel Iechyd a Gofal Digidol Cymru i lunio strategaethau digidol sydd o fudd i bob defnyddiwr.

5. Tyfu a gwella fel sefydliad:

- Datblygu ymhellach y defnydd o'n System Rheoli Perthynas Cwsmeriaid (CRM): Gweithio ar sut rydym wedi cyflwyno a defnyddio ein systemau TG newydd i wella ein heffeithlonrwydd a'n heffaith.
- Datblygu Strategaeth Gwirfoddolwyr: Creu mwy o gyfleoedd i wirfoddoli o fewn Llais, gan wella ein hallgymorth cymunedol a'n heffaith.
- Mireinio Strategaethau Cyfathrebu a Chysylltiadau Cyhoeddus: Lansio ymgyrchoedd newydd i gyfathrebu ein gwaith ac ymgysylltu â'r cyhoedd yn well.

Adolygiad cyllid

Roedd ein cynllun ariannol ar gyfer 2023/2024 yn seiliedig ar y cyfrifoldebau a'r adnoddau parhaus ac ychwanegol yr oedd eu hangen arnom yn ein blwyddyn gyntaf o weithredu. Roedd hyn yn cynnwys buddsoddiad ychwanegol gan Lywodraeth Cymru, gan gynnwys cynyddu nifer y staff a ariennir yn sylweddol dros y llinell sylfaen trosglwyddo.

Amlygodd adroddiadau cyllid rheolaidd i'n Bwrdd unrhyw faterion ariannol pwysig yn ystod y flwyddyn. Roedd y rhain yn cynnwys oedi wrth gyflogi staff newydd, defnyddio arian heb ei wario i dalu am godiadau cyflog staff Agenda ar gyfer Newid 2023/2024 dros dro, ac ariannu prosiectau untro.

Roedd ein perfformiad ariannol alldro ar gyfer 2023/2024 yn cyfateb i danwariant refeniw o £156k.

	Refeniw	Cyfraniad Pensiwn Tybiannol o 6.3%.	Cyfanswm Refeniw
	£m	£m	£m
Dyraniad Adnoddau Refeniw	7.131	0.195	7.326
Gwariant Refeniw	6.974	0.195	7.170
Gwarged/(Diffyg)	0.156	-	0.156

J A Thomas

Alyson Thomas
18 Rhagfyr 2024

03. Adroddiad llywodraethu corfforaethol

Datganiad o gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu

Fel sy'n ofynnol gan Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Ansawdd ac Ymgysylltu) (Cymru) 2020, rwyf, fel Swyddog Cyfrifyddu, wedi paratoi, ar gyfer pob blwyddyn ariannol, adroddiad blynyddol a datganiad o gyfrifon ar y ffurf ac ar y sail a nodir yn y Cyfarwyddiadau Cyfrifon a gyhoeddwyd gan Drysorlys EM a Gweinidogion Cymru. Mae'r dogfennau hyn yn deg, yn gytbwys ac yn ddealladwy.

Paratwir y cyfrifon er mwyn rhoi darlun cywir a theg o'r sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ac o'r gwariant net, y sefyllfa ariannol, llif arian a newidiadau yn ecwiti trethdalwyr ar gyfer y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben bryd hynny. Mae'r adroddiad blynyddol yn deg, yn gytbwys ac yn ddealladwy.

Wrth baratoi'r cyfrifon, mae'n ofynnol i mi gydymffurfio â gofynion Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth ac yn benodol:

01. Dilyn y Cyfarwyddiadau Cyfrifon, gan gynnwys y gofynion cyfrifyddu a datgelu perthnasol, a defnyddio polisiau cyfrifyddu addas yn gyson.

02. Gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifon ar sail resymol.

03. Datgan a ddilynwyd safonau cyfrifyddu cymwys fel y'u nodir yn Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth, a datgelu ac egluro unrhyw wryiadau perthnasol yn y cyfrifon.

04. Paratoi'r cyfrifon ar sail busnes byw.

05. Cadarnhau bod yr Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon yn eu cyfarwydd yn deg, yn gytbwys ac yn ddealladwy ac yn cymryd cyfrifoldeb personol am yr Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon a'r dyfarniadau sy'n ofynnol ar gyfer penderfynu ei fod yn deg, yn gytbwys ac yn ddealladwy.

Rwyf wedi cael fy mhenodi gan y Cyfarwyddwr Cyffredinol, Grŵp Iechyd Gwasanaethau Cymdeithasol, Llywodraeth Cymru, fel Swyddog Cyfrifyddu Llais yn dod i rym o 1 Ebrill 2023.

Mae cyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu yn cynnwys cyfrifoldeb am briodoldeb a chysondeb y cyllid cyhoeddus y mae'r Swyddog Cyfrifyddu yn atebol amdano, am gadw cofnodion cywir, ac am Asedau Llais fel y'u nodir yn y memorandwm – 'Rheoli Arian Cyhoeddus' – a gyhoeddwyd gan y Drysorlys EM, a 'Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru', a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru.

Fel y Swyddog Cyfrifyddu, rwyf wedi cymryd pob cam y dylwn i wneud fy hun yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i sefydlu bod archwilwyr Archwilio Cymru yn ymwybodol o'r wybodaeth hon.

Hyd y gwn i, nid oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ohoni nid yw'r archwilwyr yn ymwybodol.

J A Thomas

**Alyson Thomas,
Prif Weithredwr,
Swyddog Cyfrifyddu, Llais
18 Rhagfyr 2024**

Adroddiad y cyfarwyddwyr Hanes a chefndir statudol:

Mae Corff Llais y Dinesydd ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol, Cymru, sy'n cael ei adnabod wrth ei enw gweithredol **Llais**, yn gorff annibynnol cenedlaethol a sefydlwyd gan Lywodraeth Cymru i roi llais cryfach i bobl Cymru yn eu gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol. Daeth Llais yn gwbl weithredol ar 1 Ebrill 2023 gan ddisodli'r cyn Cynghorau Iechyd Cymuned ledled Cymru, a ddaeth i ben pan sefydlwyd Llais o dan Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Ansawdd ac Ymgysylltu) (Cymru) 2020.

Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu

Y Prif Weithredwr a'r Swyddog Cyfrifyddu ar gyfer y flwyddyn ariannol 2023/2024 oedd Alyson Thomas.

Cadeirydd Llais

Cadeirydd Llais am y flwyddyn ariannol 2023/2024 oedd Yr Athro Medwin Hughes CBE DR.

Mae'r aelodau a oedd yn gwasanaethu rhwng 1 Ebrill 2023 a 31 Mawrth 2024 wedi'u hamlinellu yn y tabl aelodaeth a phresenoldeb Bwrdd ar dudalen 59.

Ein Bwrdd a'n Pwyllgorau

Mae ein Cadeirydd a 9 aelod o'r Bwrdd yn gyfrifol am roi arweiniad a chyfeiriad i ni. Mae ein Bwrdd yn cynnwys Cadeirydd, Dirprwy Gadeirydd, 6 aelod anweithredol arall a'r Prif Weithredwr. Gall yr holl swyddi hyn bleidleisio ar benderfyniadau'r Bwrdd. Mae gan ein Bwrdd 1 aelod anweithredol cyswllt, na all bleidleisio.

Mae ein Bwrdd yn gweithio'n agos gyda'r Prif Weithredwr a'n uwch dîm arwain, a elwir yn Tîm Arwain, i osod ein cyfeiriad strategol trwy gymeradwyo cynllun strategol 3 blynedd a chynllun blynyddol, yn dyrannu ein hadnoddau, ac yn monitro ein perfformiad. Mae ein gwaith yn cael ei graffu, ei arwain a'i gymeradwyo gan y Bwrdd a'i bwyllgorau.

Datganiadau o fuddiannau gan aelodau'r Bwrdd

Buddiannau'r Aelodau:

Mae manylion swyddi cyfarwyddwyr cwmni a buddiannau arwyddocaol eraill sydd gan aelodau'r Bwrdd neu berthnasau agos a allai wrthdaro â'u cyfrifoldebau yn cael eu cadw a'u diweddarau'n rheolaidd. Mae'r ddogfen, y gellir ei chyrchu yn y ddolen isod, yn dangos manylion swyddi cyfarwyddwyr sefydliadau eraill neu fuddiannau eraill sydd wedi'u datgan gan aelodau Bwrdd Llais yn unol â'n Polisi Safonau Ymddygiad Busnes a Datganiadau o Ddiddordeb.

Datganiadau o fuddiannau 2023/2024

Pwyllgorau'r Bwrdd

Mae'r Bwrdd wedi sefydlu 2 bwyllgor, sef y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg, a'r Pwyllgor Tâl a Thelerau Gwasanaeth.

Mae'r pwyllgorau hyn yn darparu craffu manwl, mewnwelediad, gwybodaeth a chyngor i'r Bwrdd. Mae'r pwyllgorau'n cynnwys aelodau anweithredol o'r Bwrdd a chânt eu cefnogi a'u cynghori gan swyddogion a chynghorwyr mewnol ac allanol eraill.

Mae'r Bwrdd hefyd wedi penodi dau aelod annibynnol ychwanegol i'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg i ddarparu mewnbwn pellach o safbwyntiau cyllid, seiber a thechnoleg gwybodaeth (TG).

Bwrdd Llais – mae rolau a chyfrifoldebau yn cynnwys:

01 Gwneud penderfyniadau ar y materion hynny a gadwyd yn ôl i'r Bwrdd a chytuno ar drefniadau llywodraethu cyffredinol y sefydliad.

04 Craffu ar adnoddau a pherfformiad – trwy adroddiadau cyllid a pherfformiad.

02 Dangos safonau uchel o lywodraethu sefydliadol – cytuno ar Reolau Sefydlog a dogfennau llywodraethu gofynnol eraill a chylch gorchwyl pwyllgor.

05 Ystyried gwybodaeth am rôl Llais wrth gynrychioli buddiannau dinasyddion Cymru ym maes iechyd a gofal cymdeithasol a derbyn adroddiadau ar ein gweithgareddau yn lleol, yn rhanbarthol ac yn genedlaethol wrth gyflawni'r cyfrifoldebau hyn.

03 Darparu arweiniad a chyfeiriad drwy osod ein cyfeiriad strategol, cytuno ar gynllun strategol tair blynedd a chynlluniau blynyddol cysylltiedig.

06 Ystyried adnoddau dynol (AD), llywodraethu, polisi ac ymgysylltu â gweithwyr.

Mae rolau a chyfrifoldebau'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg yn cynnwys:

Cynghori'r Bwrdd ar:

01

effeithiolrwydd a digonolrwydd y sefyllfa ariannol a pherfformiad, rheoli risg, rheolaeth fewnol a llywodraethu.

02

priodoldeb, digonolrwydd a chywirdeb yr Adroddiad Blynnyddol a Chyfrifon.

03

digonolrwydd ymatebion rheolwyr a sefydliadol i faterion a nodwyd gan archwilio mewnol, Archwilio Cymru a'r Gwasanaeth Atal Twyll mewn perthynas â gofynion llywodraethu corfforaethol y Bwrdd a'r sefydliad.

Mae rolau a chyfrifoldebau'r Pwyllgor Tâl a Thelerau Gwasanaeth yn cynnwys:

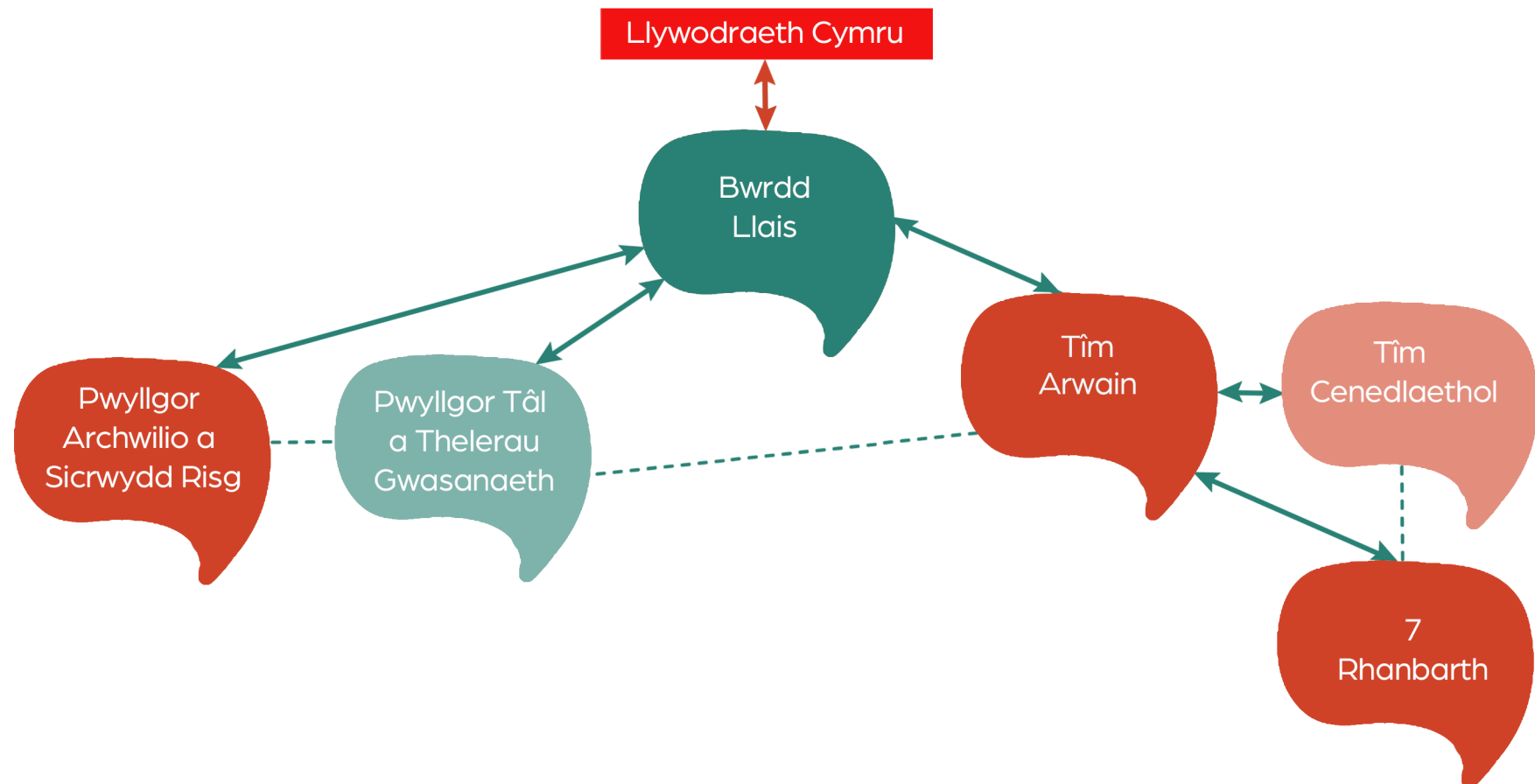
Cynghori'r Bwrdd ar faterion yn ymwneud â gosod ac adolygu tâl y Prif Weithredwr ac, ystyried a chymeradwyo unrhyw argymhelliad gofynnol ar gyfer taliadau/codiadau blynnyddol staff yn unol â pholisïau Agenda ar gyfer Newid, Llais ac unrhyw gytundebau cenedlaethol ychwanegol.

Datganiad llywodraethu

Mae'r datganiad hwn yn nodi ein strwythur rheoli ac yn rhoi cyfrif o lywodraethu corfforaethol a rheoli risg, ynghyd â disgrifiad o'r risgiau strategol. Mae'r datganiad llywodraethu hwn yn nodi'r ffyrdd rydym yn cael ein llywodraethu a'n rheoli a sut mae'r Swyddog Cyfrifyddu yn atebol am sut mae'r sefydliad yn cyflawni ei gyfrifoldebau.

Ein fframwaith a strwythur atebolrwydd, llywodraethu a sicrwydd

Mae gennym fframwaith llywodraethu sy'n arwain ac yn cefnogi sut rydym yn gweithio. Dangosir hyn yn y diagram isod:

Fframwaith a phrosesau llywodraethu

2023/2024 oedd ein blwyddyn weithredol lawn gyntaf. Cydnabyddir ein bod yn dal i fod yn sefydliad sy'n cael ei ddatblygu. Fodd bynnag, rydym wedi sicrhau bod gennym y strwythur llywodraethu sylfaenol, y dogfennau a'r prosesau ar waith. Serch hynny, fel sefydliad rydym am wella a chryfhau ein trefniadau llywodraethu yn barhaus.

O ganlyniad, ym mis Chwefror 2024 cynhaliodd ein Bwrdd adolygiad manwl o effeithiolrwydd y Bwrdd a llywodraethu, a chynhaliodd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg adolygiad pwyllgor ym mis Mawrth 2024. Bu'r Cadeirydd a'r Prif Weithredwr hefyd yn defnyddio cyngor allanol i gynnal adolygiad annibynnol o'r trefniadau llywodraethu sefydlu yn y flwyddyn gyntaf. Cadarnhaodd yr adolygiad hwn fod yr holl hanfodion yn eu lle, ond bod angen eu mireinio a'u gwreiddio ymhellach.

O ganlyniad i'r adolygiadau hyn, cytunodd ein Bwrdd i adolygiad llywodraethu a rhaglen ddatblygu, sydd ar y gweill ar hyn o bryd i gryfhau trefniadau llywodraethu a sicrwydd ymhellach yn ystod 2024. Mae hyn yn cynnwys adolygiad llawn o'r Rheolau Sefydlog, Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog, a datblygu Fframwaith Sicrwydd Bwrdd ac adolygiad o ddull rheoli risg Llais. Mae adolygiad hefyd ar y gweill o'r fframwaith pwyllgorau a'r cylch gorchwyl ar gyfer pob pwyllgor. Bydd hyn yn cynnwys ehangu cwmpas y pwyllgor Tâl a Thelerau Gwasanaeth i gymryd cyfrifoldebau ehangach am faterion gweithlu a pherfformiad cyffredinol.

Yn ogystal â'n cyfarfodydd bwrdd cyhoeddus a gynhaliwyd yn 2023/2024, mae'r Bwrdd hefyd wedi cynnal rhaglen o sesiynau datblygu a briffio. Mae'r rhain wedi cynnwys ymgysylltu â chyrrff partner, trafodaethau â staff y sefydliadau ar ddatblygiadau strategol a busnes allweddol, parodrwydd ar gyfer datblygiadau a gofynion sefydliadol gofynnol gan Lywodraeth Cymru, deddfwriaeth newydd, ac ymgynghoriadau cenedlaethol.

Presenoldeb Aelodau ar y Bwrdd a Phwyllgorau

Mae ein haelodau Bwrdd yn benodiadau cyhoeddus ac yn cael eu penodi yn unol â gofynion cenedlaethol. Maent hefyd wedi'u penodi i adlewyrchu cymdeithas Cymru – pobl o bob cefndir – i'w helpu i ddeall anghenion pobl a gwneud gwell penderfyniadau.

Yn ogystal â'n haelodau a benodwyd yn gyhoeddus, mae gennym nifer o bobl sy'n cael eu cyfethol i'n Bwrdd a'n Pwyllgorau:

Mae gennym aelod anweithredol cyswllt o'r Bwrdd, yn unol â gofynion deddfwriaethol sy'n aelod o staff o un o'n hundebau llafur cydnabyddedig.

Rydym hefyd wedi penodi, yn unol â'n Rheolau Sefydlog, 2 aelod annibynnol i'n Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg am eu harbenigedd a'u profiad ychwanegol mewn materion ariannol, seiber a TG.

Aelodaeth y Bwrdd a Phwyllgorau a phresenoldeb 2023/2024

Enw	Aelodaeth Pwyllgor	Presenoldeb mewn Cyfarfodydd Bwrdd	Presenoldeb mewn Pwyllgor(au)	Telerau Penodiad
Medwin Hughes, Cadeirydd	Dim. Yn gallu mynychu pob cyfarfod	5 allan o 5	Ddim yn berthnasol	1 Ebrill 2022 to 31 Mawrth 2026
Alyson Thomas, Prif Weithredwr	Dim. Yn cael ei gwahodd i fynychu pwyllgorau	5 allan o 5	Presenoldeb, yn ôl y gofyn	Ddim yn berthnasol
Grace Quantock (Dirprwy Gadeirydd)	Pwyllgor Tâl a Thelerau Gwasanaeth (Cadeirydd)	5 allan of 5	1 o 1	6 Mehefin 2022 to 5 Mehefin 2025
Bami Adenipekun (Aelod Anweithredol)	Pwyllgor Tâl a Thelerau Gwasanaeth	5 allan o 5	1 o 1	1 Gorff 2022 to 30 Mehefin 2026
Jack Evershed (Aelod Anweithredol)	Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg	5 allan o 5	4 o 4	1 Gorff 2022 to 30 Mehefin 2024
Barbara Harrington (Aelod Anweithredol)	Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg	3 allan o 5	4 o 4	1 Gorff 2022 to 30 Mehefin 2024
Karen Lewis (Aelod Anweithredol)	Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg	5 allan o 5	4 o 4	1 Gorff 2022 to 30 Mehefin 2026
Dr Rajan Madhok (Aelod Anweithredol)	Pwyllgor Tâl a Thelerau Gwasanaeth	4 allan o 5	1 o 1	1 Gorff 2022 to 30 Mehefin 2026
Jason Smith (Aelod Anweithredol)	Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg	4 allan o 5	4 o 4	1 Gorff 2022 to 30 Mehefin 2024
Mwoyo Makuto (Aelod Cyswllt o'r Bwrdd)	Dim.	3 allan o 3	Ddim yn berthnasol	1 Tachwedd 2023 to 1 Tachwedd 2026

Aelodau annibynnol ar gyfer y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg

Enw	Aelodaeth Pwyllgor	Presenoldeb mewn Cyfarfodydd Bwrdd	Presenoldeb mewn Pwyllgor(au)	Telerau Penodiad
John Baker (Aelod Annibynnol o'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg)	Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg	Ddim yn berthnasol	1 o 1 (un cyfarfod pwyllgor ers penodiad)	1 Chwefror 2024 to 31 Ionawr 2026
Anthony Pritchard (Aelod Annibynnol o'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg)	Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg	Ddim yn berthnasol	1 o 1 (un cyfarfod pwyllgor ers penodiad)	1 Chwefror 2024 to 31 Ionawr 2026

System rheolaeth fewnol, fframwaith a phrosesau rheoli risg

Cynlluniwyd y system rheolaeth fewnol i reoli risg i lefel resymol yn hytrach na dileu pob risg; ffelly gellir ond cynnig sicrwydd effeithiolrwydd rhesymol, nid absoliwt.

Mae'r system rheolaeth fewnol yn seiliedig ar broses barhaus a luniwyd i nodi a blaenoriaethu'r risgiau i gyflawni'r polisiau, nodau ac amcanion, i werthuso'r tebygolrwydd y bydd y risgiau hynny'n cael eu gwireddu a'r effaith pe baent yn cael eu gwireddu, ac i'w rheoli yn effeithlon, effeithiol a darbodus. Mae'r system rheolaeth fewnol wedi bod yn ei lle ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2024 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad blynyddol a chyfrifon.

Y gallu i drin risg

Fel Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu, mae gennyf gyfrifoldeb cyffredinol am reoli risg ac adroddaf i'r Bwrdd ar effeithiolrwydd rheoli risg ar draws Llais. Mae fy nghyngor i'r Bwrdd wedi'i lywio gan swyddogion ac adborth a dderbyniwyd gan bwyllgorau'r Bwrdd, yn enwedig y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg. Mae cyfarfodydd Tîm Arwain yn gyfle i'r uwch dîm arwain ystyried, gwerthuso a mynd i'r afael â risg, ac ymgysylltu'n weithredol â'r Bwrdd a'i bwyllgorau ac adrodd iddynt ar ein proffil risg.

Ein Cyfarwyddwr Strategol Gweithrediadau a Gwasanaethau Corfforaethol yw'r arweinydd risg ac mae'n gyfrifol am sefydlu'r fframwaith polisi a'r systemau a'r prosesau sydd eu hangen ar gyfer rheoli risgiau o fewn y sefydliad. Yn dibynnu ar natur y risg, mae uwch swyddogion eraill yn cymryd perchnogaeth dros reoli a lliniaru, yn enwedig ar lefel ranbarthol. **Mae'r Bwrdd wedi cytuno ar bolisi rheoli risg a hefyd wedi cytuno ar ddatganiad archwaeth risg, a ddarperir isod:**

Cyllid /GaA	AR 1	Mae gennym archwaeth risg gwrth risg i unrhyw golled ariannol neu effaith. Mae gwerth am arian yn amcan allweddol.
	AR 2	Mae gennym awydd risg eiddgar i fuddsoddi lle mae budd i sefydlu systemau, swyddogaethau a gwasanaethau Llais.
Llywodraethu	AR 3	Mae gennym awydd gwrth risg ar gyfer penderfyniadau a allai beryglu cydymffurfiaeth â gofynion statudol, rheoliadol neu bolisi, yn enwedig yn ystod ein cyfnod sefydlu.
	AR 4	Mae gennym archwaeth risg eiddgar i'n rheolaethau llywodraethu mewnol. Rydym am i'n rheolaethau mewnol adlewyrchu ein diwylliant. Rydym am i'n pobl deimlo eu bod wedi'u grymuso i wneud penderfyniadau a pheidio â theimlo eu bod yn cael eu cyfyngu gan fiwrocratiaeth.
Cyflawni polisi a gweithredol	AR 5	Mae gennym archwaeth risg awyddus i arloesi. Rydym yn sefydliad uchelgeisiol newydd sydd am wneud newid gwirioneddol i bobl Cymru.
Enw da	AR 6	Mae gennym archwaeth risg ofalus ar gyfer penderfyniadau a allai effeithio'n andwyol ar y ffordd y mae ein partneriaid a'r cyhoedd yn ein gweld. Ein blaenoriaeth yw meithrin ymddiriedaeth a sefydlu perthnasoedd cadarnhaol.
Ein pobl	AR 7	Mae gennym archwaeth risg awyddus ar gyfer penderfyniadau a allai gael effaith negyddol ar les ein pobl. Ein blaenoriaeth yw meithrin ymddiriedaeth gyda'n staff a'n gwirfoddolwyr.
	AR 8	Mae gennym archwaeth risg awyddus i helpu ein pobl i ddatblygu ac i wneud pethau'n wahanol ac er gwell. Rydym am roi cyfleoedd i'n pobl rannu syniadau ac awgrymu ffyrdd newydd o weithio.
	AR 9	Mae gennym archwaeth gwrth risg o ran diogelwch y wybodaeth a'r data sydd gennym am ein pobl a'r cyhoedd a'r difrod y gallai datgelu'r wybodaeth honno ei achosi.
Gwybodaeth a data	AR 10	Mae gennym archwaeth eiddgar o ran rhannu gwybodaeth a fydd yn gwella cydweithio â'n partneriaid strategol, ond dim ond lle mai'r nod yw gwella gwasanaethau i bobl Cymru.

Y fframwaith rheoli risg

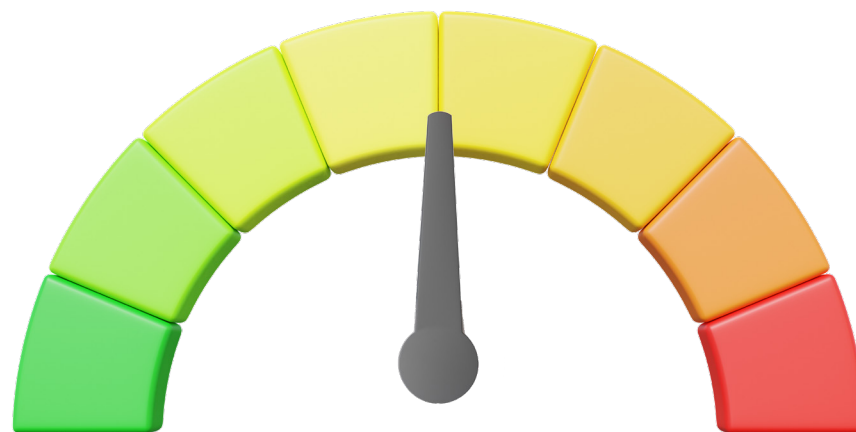
Rydym wedi parhau i weithredu a mireinio ein dull o reoli risg yn ystod 2023/2024. Mae adolygiad cyflawn o'r dull risg ar y gweill yn ystod 2024, a'r bwriad yw y bydd hyn yn arwain at adolygiad sylweddol o'n Strategaeth a'n hymagwedd Rheoli Risg. Bydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg yn parhau i fod yn gyfrifol am fonitro effeithiolrwydd gweithrediad y dull risg i sicrhau ein bod yn cyrraedd ein llawn botensial.

Wrth fonitro'r gweithredu parhaus, bydd unrhyw risgiau i ddiffyg cyflawni neu fylchau o ran cyflawni ein nodau a'n hamcanion yn cael eu nodi a'u gweithredu gyda chamau adferol yn cael eu cytuno a'u rhoi ar waith i liniaru a sicrhau bod y cynllun yn parhau i fynd rhagddo. Bydd hyn yn cael ei ddatblygu ymhellach yn y flwyddyn i ddod trwy gwblhau a mabwysiadu Fframwaith Sicrwydd Bwrdd.

Ym mhob cyfarfod Bwrdd Llais, mae'r Bwrdd yn derbyn adroddiad risg strategol, sy'n rhoi cyfrif lefel uchel o'r holl risgiau sydd wedi'u cynnwys ar y gofrestr risg corfforaethol. Cyhoeddir yr adroddiad hwn yn gyhoeddus, gan sicrhau tryloywder a didwylledd ynghylch y risgiau strategol y mae Llais wedi'u nodi fel effeithiau posibl ar gyflawni blaenoriaethau strategol y Bwrdd.

Gall aelodau o'r cyhoedd ac unrhyw randdeiliaid eraill wneud sylwadau neu godi cwestiynau am yr adroddiadau risg hyn, yn unol â Rheolau Sefydlog Bwrdd Llais.

Yn ogystal â hyn, mae'r cyfarwyddwyr strategol yn cynnal cyfarfodydd sicrwydd gyda'u rhanbarthau a'u timau priodol i drafod rheoli risgiau parhaus a gynhelir ar lefelau ranbarthol a thîm. Trafodir adroddiadau yn Tîm Arwain i sicrhau ymagwedd gytbwys a chyson a chroesgyfeirio risgiau a chydweithio y cytunwyd arno, yn ôl yr angen.

Proffil risg

Ar ddiwedd mis Mawrth 2024, roedd 15 o risgiau strategol wedi'u disgrifio yn y Gofrestr Risg Gorfforaethol sy'n cynrychioli'r risgiau mwyaf sylweddol i'r sefydliad a allai effeithio o bosibl ar gyflawni blaenoriaethau strategol y Bwrdd.

Dosberthir y risgiau fel a ganlyn:

Uchel lawn 0

Uchel 0

Canolig 13

Isel 2

Themâu risg allweddol y risgiau ar y gofrestr risg gorfforaethol yw:

- **Dealltwriaeth o rôl a chylch gorchwyl Llais**
- **Newid sefydliadol a newid diwylliannol**
- **Sicrhau gwirfoddolwyr**
- **Pobl a sgiliau**
- **Galw am wasanaethau a chefnogaeth Llais**
- **Disgwyliadau'r cyhoedd a rhanddeiliaid o Llais**
- **Partneriaethau a chytundebau gwasanaeth**
- **Gweithredu TG, methiant systemau, a seiberddiogelwch**
- **Sefyllfa ariannol**

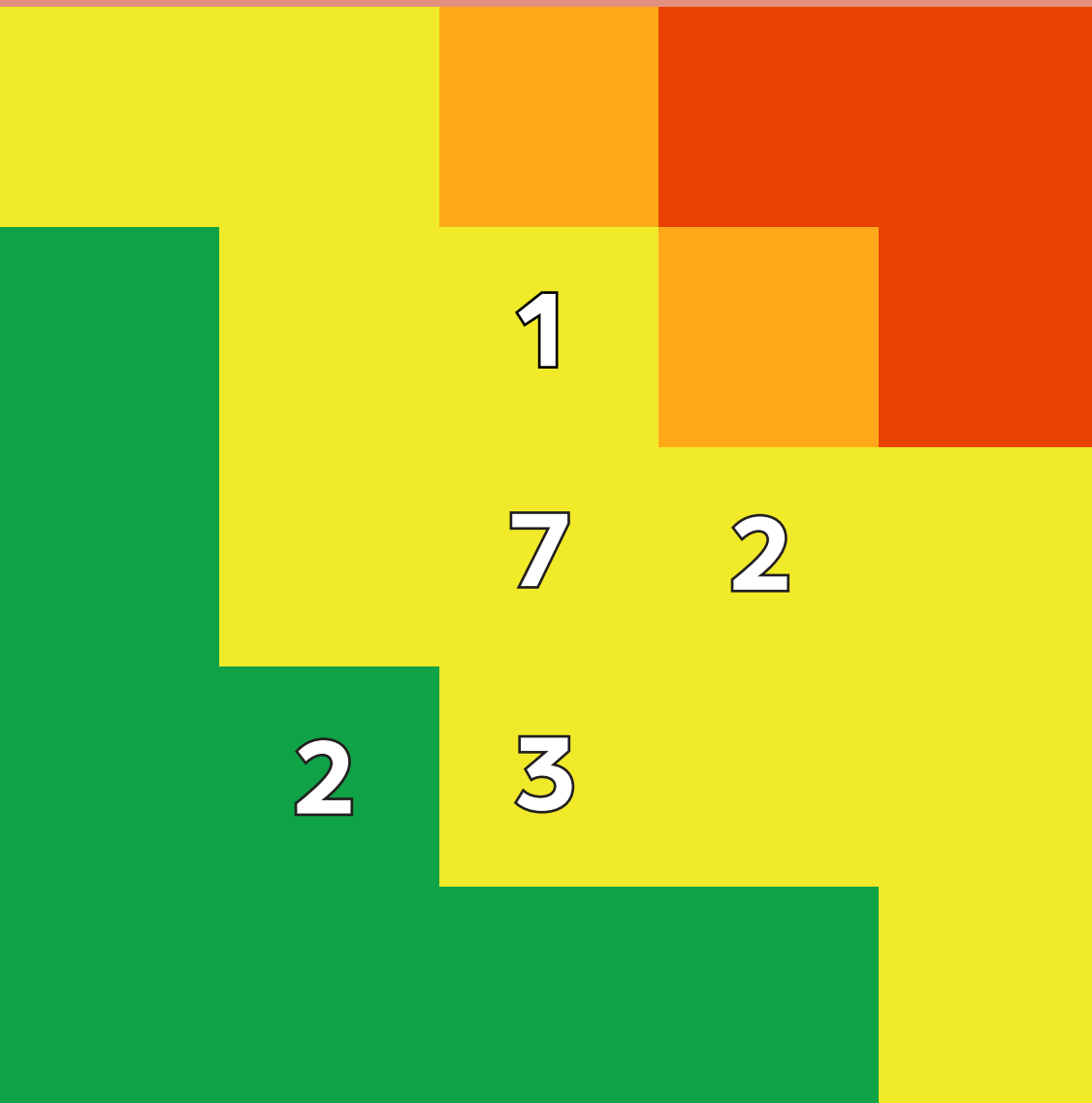

Tebygolrwydd

IseI Iawn - 1 IseI - 2 Canolig - 3 Uchel - 4 Uchel Iawn - 5

Effaith

IseI Iawn - 1 IseI - 2 Canolig - 3 Uchel - 4 Uchel Iawn - 5

Map gwres yn dangos lledaeniad risgiau ar y gofrestr risg corfforaethol ar 31 Mawrth 2024.

Mae copi o'r Adroddiad Risg Strategol diweddaraf a gyflwynwyd ddiwedd mis Mawrth 2024 ar gael yma – [Adroddiad Risg Strategol](#)

Mae'r risgiau sydd wedi'u cynnwys yn hwn wedi bod yn destun craffu gan berchnogion risg, a'u herio trwy adolygiad rheolwyr.

Archwilio mewnol, allanol a gwrth-dwyll

Darperir ein swyddogaeth Archwilio Mewnol gan Bartneriaeth Cydwasanaethau GIG Cymru.

Rydym wedi datblygu ein cynllun archwilio mewnol gan ddefnyddio dull sy'n seiliedig ar risg. Cytunodd a chynghorodd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg a Tîm Arwain ar y cynllun.

Mae ein harchwilwyr mewnol yn cyflwyno adroddiadau rheolaidd am ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd ein systemau (ariannol, corfforaethol a rheoleiddio'r gweithlu) o reolaeth fewnol, ynghyd ag argymhellion ar gyfer gwella i reolwyr a'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg. Darperir asesiad cyffredinol ein harchwilwyr mewnol a barn y Pennaeth Archwilio Mewnol isod.

Rydym hefyd yn cysylltu'n agos ag Archwilio Cymru ac yn cymryd rhan weithredol yn eu rhaglen waith bob blwyddyn. Mae cynrychiolwyr Archwilio Cymru yn mynychu ein Bwrdd a Phwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg, yn ôl yr angen. Rydym yn derbyn Adroddiad ar yr Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol a Llythyr Rheoli, sy'n adrodd ar faterion a godir yn ystod yr archwiliad o'n datganiadau ariannol.

Mae gennym Bolisi Atal Twyll a gwasanaeth atal twyll, a ddarperir gan Bartneriaeth Cydwasanaethau GIG Cymru. Darperir diweddariadau rheolaidd ac adroddiad blynyddol i'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg. Mae hyfforddiant atal twyll hefyd wedi'i ddarparu i'n staff, a amlinellir ymhellach yn yr Adroddiad Tâl.

Barn Pennaeth Archwilio Mewnol 2023/2024

Pwrpas barn flynyddol y Pennaeth Archwilio Mewnol yw cyfrannu at y sicrwydd sydd ar gael i'r Prif Weithredwr fel Swyddog Cyfrifyddu a'r Bwrdd sy'n sail i asesiad y Bwrdd ei hun o effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol. Mae'r cynllun Archwilio Mewnol a gymeradwywyd yn canolbwyntio ar risg ac felly bydd angen i'r Bwrdd integreiddio'r canlyniadau hyn gyda ffynonellau eraill o sicrwydd wrth wneud asesiad cyflawn o reolaeth.

Mae cwmpas Barn y Pennaeth Archwilio Mewnol wedi'i gyfyngu i'r meysydd hynny a archwiliwyd yn y cynllun archwilio ar sail risg y cytunwyd arno gyda'r uwch reolwyr ac a gymeradwywyd gan y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg. Dylid dehongli asesiad y Pennaeth Archwilio Mewnol yn y cyd-destun hwn wrth adolygu effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol a chael ei weld fel gyrrwr mewnol ar gyfer gwelliant parhaus.

Y farn gyffredinol ar gyfer 2023/2024 yw:

Sicrwydd Rhesymol

Gall y Bwrdd gymryd Sicrwydd Rhesymol bod trefniadau i sicrhau llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth fewnol, o fewn y meysydd hynny sy'n cael eu hadolygu, wedi'u dylunio'n addas a'u gweithredu'n effeithiol. Mae rhai materion angen sylw rheolwyr wrth ddylunio rheolaeth neu gydymffurfio ag effaith isel i gymedrol ar amlygiad risg gweddilliol hyd nes y cânt eu datrys.

Yn gyffredinol, mae Barn y Pennaeth Archwilio Mewnol wedi rhoi'r sicrwydd a ganlyn i'r Bwrdd bod trefniadau i sicrhau llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth fewnol wedi'u dylunio'n addas a'u gweithredu'n effeithiol yn y meysydd yn y tabl isod.

Lle mae'r archwiliadau wedi nodi materion blaenoriaeth uchel sy'n codi, mae'r rheolwyr yn ymwybodol o'r materion penodol a nodwyd ac wedi cytuno ar gynlluniau gweithredu i wella rheolaeth yn y meysydd hyn.

Ceir crynodeb o'r archwiliadau a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn a cheir crynodeb o'r canlyniadau isod

Sicrwydd Sylweddol	Sicrwydd Rhesymol
Amherthnasol	<ul style="list-style-type: none"> • Llywodraethu a rheoli risg • Rheoli perfformiad a systemau ariannol • Trefniadau digidol • Trefniadau gweithlu
Sicrwydd Cyfyngedig	
Amherthnasol	
Anfoddhaol	Cynghorol/Dim barn
Amherthnasol	Amherthnasol

Wrth ddod i'r farn hon, mae'r Pennaeth Archwilio Mewnol wedi nodi bod yr adolygiadau a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn wedi cwblhau'n gadarnhaol gyda threfniadau rheoli cadarn mewn nifer o feysydd. **Mae crynodeb o'r canfyddiadau i'w weld isod:**

Trefniadau llywodraethu a rheoli risg

Amcan yr adolygiad hwn oedd ystyried y trefniadau llywodraethu a rheoli risg sy'n datblygu o fewn y sefydliad gan gofio bod Llais yn sefydliad newydd, a bydd ei drefniadau llywodraethu a risg yn parhau i ddatblygu wrth iddo ddechrau sefydlu ei hun. Gwnaeth Archwilio Mewnol dri argymhelliad blaenoriaeth ganolig a chyhoeddodd farn sicrwydd rhesymol.

Rheoli perfformiad a systemau ariannol

Edrychodd Archwilio Mewnol ar gynllunio ariannol a threfniadau adrodd, y rheolau sefydlog a chyfarwyddiadau ariannol sefydlog a materion yn ymwneud â mesur ac adrodd ar berfformiad. Gwnaethom dri argymhelliad â blaenoriaeth ganolig. Yn gyffredinol, cyhoeddodd Archwilio Mewnol farn sicrwydd rhesymol.

Trefniadau digidol

Pwrpas yr adolygiad oedd sefydlu'r prosesau a'r mecanweithiau sydd ar waith ar gyfer rheoli digidol o fewn y sefydliad. Mae Archwilio Mewnol wedi rhoi sicrwydd rhesymol ar y maes hwn. Mae strwythur llywodraethu priodol ar gyfer digidol, sy'n sicrhau adrodd i bwyllgor ffurfiol. Mae polisiau a gweithdrefnau ar waith sy'n ymdrin â rhai o'r gofynion llywodraethu digidol a gwybodaeth sylweddol a bydd bylchau'n cael sylw yn 2024/2025. Darperir gwasanaethau TG drwy gontract, gyda phroses fonitro ffurfiol, a nododd Archwilio Mewnol arferion cydnerthedd a seiberddiogelwch da. Yn ogystal â thri argymhelliad blaenoriaeth ganolig, cododd Archwilio Mewnol ddau argymhelliad blaenoriaeth uchel yn ymwneud â llywodraethu gwybodaeth a'r angen i adolygu a diweddarau'r gofrestr asedau gwybodaeth.

Trefniadau gweithlu

Edrychodd Archwilio Mewnol ar y trefniadau gweithlu sy'n datblygu. Roedd y gwaith yn cynnwys adrodd ar y gweithlu, cadw dogfennau, hyfforddi a datblygu, a chynllunio. Nododd Archwilio Mewnol un argymhelliad blaenoriaeth uchel mewn perthynas â datblygu strategaeth gweithlu. Ar y cyfan, cyhoeddwyd barn sicrwydd rhesymol.

Ymateb rheolwyr i'r archwiliadau mewnol

Mae rheolwyr Llais wedi sefydlu traciwr argymhellion archwilio. Mae'r traciwr hwn yn cofnodi'r holl argymhellion a ddarparwyd gan archwilwyr mewnol ac allanol. Mae'n nodi'r camau gweithredu y cytunwyd arnynt, swyddogion arweiniol, amserlenni ar gyfer ymateb ac allbynnau/canlyniadau cwblhau'r camau gweithredu. Mae'r traciwr hwn yn cael ei adrodd i gyfarfod Tîm Arwain (uwch arweinyddiaeth) i fonitro cynnydd yn erbyn y camau gweithredu a nodi unrhyw gamau adferol angenrheidiol. Mae'r traciwr hefyd yn cael ei adrodd i bob cyfarfod o'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg at ddibenion sicrwydd.

Llywodraethu gwybodaeth

Mae diogelu data personol yn bwysig i Llais. Mae'n ofynnol i'n staff ddilyn hyfforddiant diogelu data gorfodol i sicrhau ein bod yn parhau i gydymffurfio â Deddf Diogelu Data 2018 (GDPR). Yn ystod y flwyddyn buom yn gweithio gyda'n cyflenwr trydydd parti i ddatrys rhai problemau a brofwyd wrth gael mynediad i'r llwyfan dysgu a datblygu. O ganlyniad byddwn yn cynnal sesiynau ymwybyddiaeth amddiffyn data yn y chwarter cyntaf o 2024/2025.

Gallwn gadarnhau y bu 3 digwyddiad yn ymwneud â data personol yn ystod y flwyddyn. Mae ein tîm Gwasanaethau Corfforaethol wedi monitro ac yn adolygu ein trefniadau llywodraethu gwybodaeth ar draws y sefydliad i sicrhau eu bod yn cael eu cryfhau wrth symud ymlaen.

Derbyniasom 7 cais am wybodaeth o dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Gohiriwyd un cais oherwydd materion TG, ond ymatebwyd i bob cais arall o fewn yr amserlenni rhagnodedig.

Ni chawsom unrhyw Geisiadau Gwrthrych am Wybodaeth yn ystod y flwyddyn.

I gydnabod pwysigrwydd hanfodol rheoli risgiau diogelwch sy'n ymwneud â rheoli data, bydd ein Rheolwr Seilwaith Digidol yn dechrau gweithio tuag at ennill achrediad Cyber Essentials Plus yn 2024/2025.

Chwythu'r chwiban

Anogir holl staff ac aelodau'r bwrdd i godi materion sy'n peri pryder am ddrwgweithredu sy'n dod i'w sylw tra yn y gwaith neu'n ymgymryd â gweithgareddau ar ran Llais. Rydym o'r farn bod nodi camwedd yn fewnol yn gyfraniad pwysig at reoli risg corfforaethol a sicrhau llywodraethu da.

Mae gan Llais bolisi a gweithdrefnau chwythu'r chwiban mewnol sy'n adlewyrchu darpariaethau Deddf Datgelu er Lles y Cyhoedd 1998 ac sy'n nodi sut i godi materion o'r fath. Yn 2023/2024 ni chodwyd unrhyw bryderon o dan y polisi.

J A Thomas

Alyson Thomas
18 Rhagfyr 2024

Adroddiad tâl

Datganiad polisi tâl

Dyma'r datganiad polisi tâl ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2023 i 31 Mawrth 2024. Mae'r datganiad polisi tâl hwn yn darparu'r fframwaith ar gyfer gwneud penderfyniadau ar gyflog a gwneud penderfyniadau ar dâl uwch reolwyr.

Tâl (gan gynnwys cyflog) a hawliau pensiwn (yn amodol ar archwiliad)

Enw		Cyflog		Buddion Pensiwn		Cyfanswm	
		2023/2024 £'000	2022/2023 £'000	2023/2024 £'000	2022/2023 £'000	2023/2024 £'000	2022/2023 £'000
Medwin Hughes	Cadeirydd	5-10	0	0	0	5-10	0
Alyson Thomas	Prif Weithredwr	115-120	25-30	0-5	0	115-120	25-30
Grace Quantock	Is-Gadeirydd	10-15	10-15	0	0	10-15	10-15
Bami Adenipekun	Aelod Anweithredol	5-10	5-10	0	0	5-10	5-10
Barabra Harrington	Aelod Anweithredol	5-10	5-10	0	0	5-10	5-10
Jack Evershed	Aelod Anweithredol	5-10	5-10	0	0	5-10	5-10
Jason Smith	Aelod Anweithredol	5-10	5-10	0	0	5-10	5-10
Karen Lewis	Aelod Anweithredol	10-15	5-10	0	0	10-15	5-10
Dr Rajan Madhok	Aelod Anweithredol	5-10	5-10	0	0	5-10	5-10
Angela Mutlow	Cyfarwyddwr Strategol	75-80	0	80-85	0	160-165	0
Ben Eaton	Cyfarwyddwr Strategol	60-65	0	15-20	0	75-85	0

Dechreuodd Ben Eaton yn ei swydd ar 26 Mehefin 2023, a'r band ar gyfer cyflog cyfwerth â blwyddyn lawn ar gyfer 2023/2024 oedd £80-85k. Dechreuodd Angela Mutlow yn ei swydd ar 1 Mai 2023, a'r band ar gyfer cyflog cyfwerth â blwyddyn lawn ar gyfer 2023/2024 oedd £80-£85k.

Am ran o 2023/2024, gwrthododd y Cadeirydd gydnabyddiaeth ariannol oherwydd iddo gael ei gyflogi fel Is-ganghellor, Prifysgol Cymru a Phrifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant. Y cyflog cyfwerth â blwyddyn lawn ar gyfer 2023/2024 oedd £15–£20k. Ni thalwyd unrhyw daliadau mewn nwyddau na bonysau yn 2023/2024.

Mae'r Prif Weithredwr a'r rhan fwyaf o'r staff yn aelodau o gynllun pensiwn y GIG.

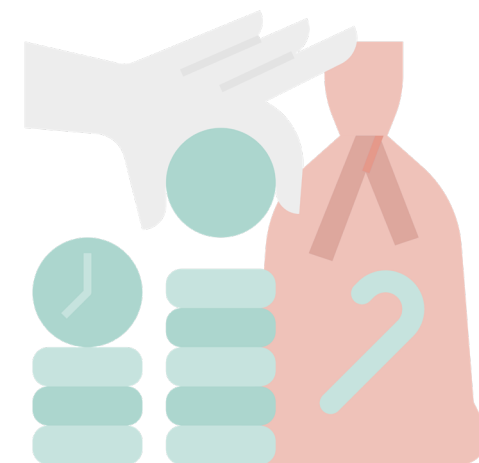
Ymunodd Llais â chynllun pensiwn y GIG ac mae staff a drosglwyddodd ar 1 Ebrill 2023, o'r gyn Fwrdd a Chynghorau Iechyd Cymuned yng Nghymru, a oedd yn aelodau o'r cynllun, yn parhau i fod yn aelodau o'r cynllun.

Mae'r Prif Weithredwr a staff a gyflogir yn uniongyrchol yn gymwys i fod yn aelodau o Gynllun Pensiwn y GIG. Mae'r cynllun yn gynllun buddion diffiniedig heb ei ariannu sy'n cwmpasu cyflogwyr y GIG a chyflogwyr eraill, Practisau Cyffredinol a chyrff eraill, a ganiateir o dan gyfarwyddyd yr Ysgrifennydd Gwladol, yng Nghymru a Lloegr. Nid yw'r cynllun wedi'i gynllunio i gael ei redeg mewn ffordd a fyddai'n galluogi'r GIG a chyrff eraill i nodi eu cyfran o asedau a rhwymedigaethau sylfaenol y cynllun. Felly, cyfrifir am y cynllun fel pe bai'n gynllun cyfraniadau diffiniedig: cymerir bod y gost i'r corff o gymryd rhan yn y cynllun yn hafal i'r cyfraniadau sy'n daladwy i'r cynllun am y cyfnod cyfrifyddu. Roedd canlyniadau prisiad diweddaraf Cynllun Pensiwn y GIG yn nodi bod angen cynnydd o 6.3% (14.38% i 20.68%) ar gyfer cynnydd mewn budd-daliadau, a ddaeth i rym ar 1 Ebrill 2019.

Fel sefydliad o fewn y cwmpas ariannu llawn, roedd y trefniant trosiannol ar y cyd (yn GIG Lloegr a GIG Cymru) yn gweithredu o 2019/2020 lle byddai cyflogwyr yn y Cynllun yn parhau i dalu cyfraniadau cyflogwr o 14.38% o dan eu proses talu misol arferol, ac yng Nghymru y byddai 6.3% ychwanegol yn cael ei ariannu gan Lywodraeth Cymru yn uniongyrchol i weinyddwr y Cynllun Pensiwn, Busnes Awdurdod Gwasanaethau y GIG (BSA, Asiantaeth Pensiynau'r GIG).

Tra bod Llais yn cyllidebu ac yn cyfrif am eu cyfraniadau cyflogwr staff o 14.38% yn y cynllun ariannol ac adroddiadau cyllid, mae cost dybiannol y 6.3% ychwanegol yn yn cael ei ariannu'n uniongyrchol gan Lywodraeth Cymru.

Mae swm y buddion pensiwn am y flwyddyn sy'n cyfrannu at y ffigwr cyfanswm sengl yn cael ei gyfrifo mewn ffordd tebyg i'r dull a ddefnyddir i ddeillio gwerthoedd pensiwn ar

gyfer treth ac mae'n seiliedig ar wybodaeth a dderbyniwyd gan actiwariaid. Cyfrifir gwerth buddion pensiwn a gronnwyd yn ystod y flwyddyn fel (y cynnydd gwirioneddol mewn pensiwn wedi'i luosi ag 20) plws (y cynnydd gwirioneddol mewn unrhyw gyfandaliad) llai (y cyfraniadau a wneir gan yr unigolyn). Nid yw'r cynnydd gwirioneddol yn cynnwys cynnydd oherwydd chwyddiant nac unrhyw gynnydd neu ostyngiad yn sgil trosglwyddo hawliau pensiwn.

Nid yw hwn yn swm sydd wedi ei dalu i unigolyn gan Llais yn ystod y flwyddyn; mae'n gyfrifiad sy'n defnyddio gwybodaeth o'r tabl buddion pensiwn. Gall nifer o ffactorau ddylanwadu ar y ffigurau hyn e.e. newidiadau yng nghyflog person, p'un a yw'n dewis gwneud cyfraniadau ychwanegol i'r cynllun pensiwn o'i gyflog ai peidio a ffactorau prisio eraill sy'n effeithio ar y cynllun pensiwn yn ei gyfarwydd.

Hawliau Pensiwn Cyfarwyddwyr ac Uwch Reolwyr	Cyfanswm cronedig pensiwn ar 31 Mawrth 2024 £'000	Cynnydd go iawn mewn pensiwn ar 31 Mawrth 2024 £'000	Cyfanswm y cyfandaliad cronedig ar 31 Mawrth 2024 £'000	Cynnydd / (gostyngiad) gwirioneddol yn y cyfandaliad ar 31 Mawrth 2024 £'000	CETV ar 31 Mawrth 2024 £'000	CETV ar 31 Mawrth 2023 £'000	Cynnydd/ (gostyngiad) gwirioneddol yn CETV ar 31 Mawrth 2024 £'000
Cyfarwyddwyr Gweithredol Alyson Thomas (Prif Weithredwr)	15-20	0-2.5	0	0	281	264	17
Uwch Reolwyr Ben Eaton (Cyfarwyddwr Strategol)	0-5	0-2.5	0	0	14	0	14
Angela Mutlow (Cyfarwyddwr Strategol)	15-20	2.5-5	40-45	7.5-10	351	265	86

Mae'r tabl uchod yn destun archwiliad. Mae'r Prif Weithredwr yn aelod cyffredin o gynllun pensiwn y GIG. Y Gwerth Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian Parod (CETV) yw gwerth cyfalaf wedi'i asesu'n actiwaraidd buddion y cynllun pensiwn a gronnwyd gan aelod ar adeg benodol. Y buddion a brisiwyd yw buddion cronedig yr aelod ac unrhyw bensiwn priod amodol sy'n daladwy o'r cynllun.

Mae'n daliad a wneir gan gynllun pensiwn, neu'n drefniant i sicrhau buddion pensiwn mewn cynllun pensiwn arall, neu drefniant pan fydd aelod yn gadael cynllun ac yn dewis trosglwyddo'r buddion pensiwn y mae wedi'u cronni yn ei gynllun blaenorol.

Roedd y ffigurau pensiwn a ddangosir yn ymwneud â'r buddion y mae'r unigolyn wedi'u cronni o ganlyniad i'w aelodaeth gyfan o'r cynllun, nid dim ond ei wasanaeth mewn swydd uwch y mae datgeliad yn berthnasol iddo. Mae'r ffigurau CETV a manylion pensiwn eraill yn cynnwys gwerth unrhyw bensiwn mewn cynllun neu drefniant arall y mae'r unigolyn wedi'i drosglwyddo. Maent hefyd yn cynnwys unrhyw fuddion pensiwn ychwanegol a gronnwyd i'r aelod o ganlyniad i brynu blynyddoedd ychwanegol ar eu cost eu hunain. Cyfrifir CETVs o fewn y canllawiau a'r fframwaith a ragnodir gan Sefydliad a Chyfadran yr Actiwariaid.

Mae'r cynnydd gwirioneddol yng ngwerth y CETV yn adlewyrchu'r cynnydd mewn CETV a ariennir i bob pwrpas gan y cyflogwr. Mae'n cymryd i ystyriaeth y cynnydd mewn pensiwn cronedig oherwydd chwyddiant, cyfraniadau a dalwyd gan y gweithiwr, gan gynnwys gwerth unrhyw fuddion a drosglwyddwyd o gynllun neu drefniant pensiwn arall, ac mae'n defnyddio ffactorau prisio'r farchnad gyffredin o ddechrau a diwedd y cyfnod.

Adroddiad staff

Yn ystod 2023/2024, adroddodd Llais drosiant staff o 19.78%. Mae'r ffigur hwn yn adlewyrchu blwyddyn pan adawodd rhai staff drwy Gynllun Rhyddhau Cynnar Gwirfoddol, gwelsom nifer uwch na'r arfer o ymddeoliadau ac, yn anffodus, marwolaeth mewn gwasanaeth.

Rydym wedi ymrwymo i recriwtio a chadw gweithlu o ansawdd uchel i ddarparu ein gwasanaethau. I wneud hyn, rydym yn cynnig cyflog teg i ddechreuwyr newydd, sy'n parchu lefelau cyflog gweithwyr presennol ac yn cadw at ddeddfwriaeth cyflog cyfartal.

Mae'r holl staff islaw lefel y Prif Weithredwr yn cael eu cyflogi ar delerau ac amodau Agenda ar gyfer Newid y GIG. Gwnaethpwyd y penderfyniad hwn gan y Bwrdd gan fod y mwyafrif o'n

staff wedi'u trosglwyddo i'r sefydliad newydd drwy broses ar ffurf Trosglwyddo Ymgymeriadau (Diogelu Cyflogaeth) (TUPE).

Bydd yr holl benodeion newydd yn cael eu gosod yn awtomatig ar y pwynt cyflog isaf a hawl i wyliau blynyddol ar gyfer y rôl y maent wedi'u penodi iddi. Ni all unrhyw reolwr penodi gytuno ar unrhyw amrywiad i hyn, heb wneud cais â thystiolaeth lle gellir ystyried gwasanaeth cyfrifadwy blaenorol a sgiliau trosglwyddadwy, yn unol â'n polisi a'n gweithdrefn ar gyfer pennu cyflogau cychwynnol.

Mae ein holl swyddi wedi bod yn amodol ar Werthuso Swyddi. Mae'r holl rolau o dan y Prif Weithredwr wedi'u bandio trwy broses Paru Swyddi, Gwerthuso Swyddi'r GIG i sicrhau tegwch, cysondeb a chydaddoldeb i bob aelod o staff. Pennwyd cyflog y Prif Weithredwr drwy'r cynllun Gwerthuso Swyddi ar gyfer Uwch Swyddi (JESP).

Dim ond pan fydd cynnydd sylweddol a pharhaol mewn cyfrifoldebau swyddi oherwydd cynnydd, arloesedd neu dechnoleg newydd y caiff newidiadau i rolau presennol eu derbyn. Nid yw newidiadau syml i dasgau neu ychwanegu mwy o waith ar yr un lefel yn gymwys. Mae'r rhain wedi'u diffinio'n fanwl yn y broses o werthuso swyddi newydd ac ailwerthuso'r polisi swyddi newydd.

Er bod pob rôl yn destun gwerthusiad blynyddol, nid yw cyfarfodydd cam gyflog (i gynyddu cynyddiad cyflog) yn cael eu cynnal yn flynyddol bellach ac yn digwydd bob 2, 3 neu 5 mlynedd yn dibynnu ar y band cyflog.

Gweinidogion Cymru sy'n penderfynu ar ddyfarniadau cyflog blynyddol i staff ar yr Agenda ar gyfer Newid a gweithredir arnynt yn unol â chylchlythyrau cyflog Llywodraeth Cymru.

Nid yw rôl y Prif Weithredwr yn derbyn unrhyw gam cyflog (cynnydd) yn awtomatig ond mae'n amodol ar y codiad cyflog yn unol â'r trefniadau ar gyfer Uwch Reolwyr (VSM) mewn sefydliadau GIG, gan gynnwys penderfyniad terfynol gan y Pwyllgor Tâl a Thelerau Gwasanaeth.

Datgeliad cyflog teg (yn amodol ar archwiliad)

Yn 2023/2024 derbyniodd yr holl staff, gan gynnwys y cyfarwyddwr ar y cyflog uchaf, ddyfarniad cyflog o 5%.

Cymarebau Tâl

2023/2024

Cyfanswm tâl yr enillydd uchaf	£115k – £120k
Cymhareb cyflog 25ain canradd	4.8:1
Cymhareb cyflog canolrifol	3.4:1
Cymhareb cyflog 75ain canradd	2.8:1

Ystod tâl staff

Gweithiwr cyflogedig uchaf	£115k – £120k
Gweithiwr cyflogedig isaf	£20k–£25k

Mae'n ofynnol i gyrff adrodd ddatgelu'r berthynas rhwng tâl y cyfarwyddwr sy'n cael y cyflog uchaf yn eu sefydliad a thâl canolrif, 25ain canradd (pen isaf) a 75ain canradd (pen uwch) gweithlu'r sefydliad.

Tâl band y cyfarwyddwr ar y cyflog uchaf yn Llais yn y flwyddyn ariannol 2023/2024 oedd £115,000 i £120,000. (2022/2023: £110,000 – £115,000)

Y gydnabyddiaeth a ddefnyddiwyd ar gyfer cymhareb cyflog y 25ain canradd, cymhareb gyflog canolrif a 75ain canradd oedd £28,010, £35,922 a £43,257 yn y drefn honno. Gan mai dim ond ar 1 Ebrill 2023 y daethom yn weithredol, nid oes unrhyw ffigurau cyfatebol ar gyfer 2022/2023.

Cyfanswm y tâl yw'r gost gyflog yn unig ac nid yw'n cynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a'r trosglwyddiad pensiynau cyfwerth ag arian parod.

Roedd y tâl yn amrywio o £20,000 i £120,000 yn 2023/2024.

Niferoedd staff (yn amodol ar archwiliad)

Ar 31 Mawrth 2024, mae gan Llais 102 o weithwyr. 13 Gwryw ac 89 Benyw.

Yn ogystal â'r 102 o weithwyr, trwy gyflogwyr ac asiantaethau eraill, roedd 8 o staff llawn amser a rhan amser ychwanegol yn gweithio yn Llais.

Canran y gwrywod a benywod mewn bandiau cyflog (nad ydynt yn destun archwiliad)

	Gwryw	Benyw	
Band 3	1	3	Benywod yw'r ganran fwyaf o weithlu Llais; Mae 87% yn fenywod ac 13% yn ddynion.
Band 4	1	25	
Band 5	0	12	Mae dynion sy'n gweithio yn Llais gan amlaf ar lefel uwch (Band 6 ac uwch).
Band 6	4	32	
Band 7	1	10	Oherwydd problem gyda'r system adrodd cofnodion staff electronig, ni allwn adrodd ar ddata cydraddoldeb manylach ar ein pobl. Rydym wedi cymryd camau i sicrhau bod y wybodaeth hon gennym ar gyfer adroddiad y flwyddyn nesaf.
Band 8a	1	0	
Band 8b	4	5	
Band 8c	0	0	
Band 8d	1	1	
VSM	0	1	

Recriwtio

Rhwng 1 Ebrill 2023 a 31 Mawrth 2024, hysbysebodd Llais 47 o swyddi yn fewnol ac yn allanol.

Llenwyd cyfanswm o 28 o swyddi, pob un ohonynt yn fenywod.

Bwlch cyflog rhwng y rhywiau (ddim yn destun archwiliad)

Dyma ein datganiad bwlch cyflog rhwng y rhywiau cyntaf ers inni gael ein sefydlu ym mis Ebrill 2023.

Fel corff sector cyhoeddus yng Nghymru, mae'n ofynnol inni gynhyrchu ein datganiad cyflog rhwng y rhywiau bob blwyddyn. Mae'r adroddiad yn darparu data am ryw a chyflog sy'n ein helpu i nodi unrhyw wahaniaethau neu fylchau y mae angen mynd i'r afael â nhw.

Mae'r datganiad cyflog rhyw hwn yn cynnwys pob cyflogai. Ein nod yw defnyddio'r canfyddiadau yn yr adroddiad hwn i lunio a gwella ein sefydliad ar gyfer ein pobl yn unol â'n Cynllun Strategol 2024-2027 a'n Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2024-2028. Rydym wedi adrodd ar ein canfyddiadau yn seiliedig ar wybodaeth am weithwyr ar 31 Mawrth 2024. Er mwyn cysondeb, byddwn yn sicrhau bod yr un dyddiad yn cael ei ddefnyddio bob blwyddyn.

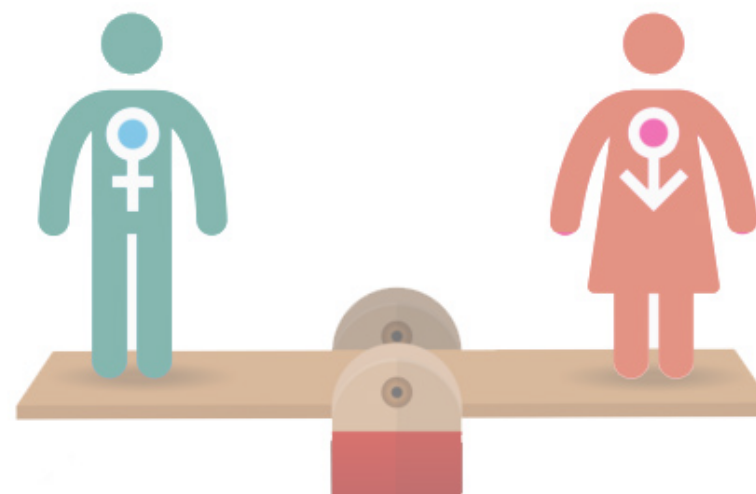
Yn y datganiad, mae rhyw wedi'i adrodd mewn ffordd ddeuaidd, sy'n cydnabod dynion a merched yn unig. Mae hyn yn dilyn canllawiau llywodraeth y DU ar adrodd ar gyflog rhwng y rhywiau. Gwyddom fod llawer o bobl nad ydynt yn uniaethu mewn ffordd sy'n ffitio i gategori deuaidd ac nid yw gorfod adrodd yn y modd hwn yn eu cymryd i ystyriaeth.

Yn yr adroddiad hwn, rydym wedi defnyddio'r termau 'rhywedd', 'dynion' a 'menywod', 'gwrywod' a 'benywod'. I rai pobl, rydym yn deall y bydd hyn yn cyfeirio at eu rhyw biolegol yn unig, i rai pobl gall hyn fod yn cyfeirio at eu hunaniaeth rhywedd ac i rai pobl y ddau.

Cyfraddau canolrifol a chymedrig fesul awr a bylchau cyflog (ddim yn amodol ar archwiliad)

Rhyw	Cyfradd Ganolrif yr Awr (£ yr awr)	Cyfradd Cymedrig yr Awr (£ yr awr)
Gwryw	26.05	25.83
Benyw	18.42	19.77
Gwahaniaeth	7.63	6.06
Bwlch Cyflog %	29.28%	23.46%

Polisi absenoldeb salwch

Fel rhan o'r trosglwyddiad arddull TUPE, rydym wedi mabwysiadu Polisi Rheoli Presenoldeb yn y Gweithle Cymru Gyfan y GIG. Adroddir am absenoldebau drwy system Cofnod Staff Electronig a weithredir ar ein rhan gan Bartneriaeth Cydwasanaethau GIG Cymru.

Eleni, bu Llais yn monitro absenoldeb salwch staff yn erbyn lefel a osodwyd ar 3.30%. Mae hyn yn unol â'r lefelau a osodwyd ar gyfer y sefydliad a'n rhagflaenodd. Bydd yr adroddiad hwn yn ystyried ein perfformiad yn erbyn y targed hwn, a sut y gallem wella lefelau absenoldeb wrth symud ymlaen.

Ers mis Ebrill 2023, mae lefelau absenoldeb wedi bod yn gyson uwch na'r lefel 3.30%. Dros y 12 mis diwethaf, rydym wedi gweld cyfradd absenoldeb gyfartalog o 4.13%, gan gyrraedd uchafbwynt o 8.16% ym mis Rhagfyr 2023. Cyfrannodd nifer o absenoldebau hirdymor at y lefelau hyn, gyda 10 achos o absenoldeb salwch hirdymor yn digwydd rhwng cyfnod Medi 2023 – Ionawr 2024 yn unig.

Ein hymrwymiad i'n pobl, amrywiaeth, ac iaith

Mae ein polisiau pobl wedi'u cynllunio i alinio â chyfraith cyflogaeth gyfredol ac arferion gorau, gyda ffocws cryf ar degwch, amrywiaeth a chynhwysiant. Rydym yn mynd y tu hwnt i ofynion y Ddeddf Cydraddoldeb, gan weithio'n galed i sicrhau bod ein pobl yn darparu gwasanaethau cynhwysol.

Rydym wedi ymrwymo i greu amgylchedd sy'n gwerthfawrogi amrywiaeth ac yn parchu hawliau'r holl staff, gwirfoddolwyr, a'r rhai yr ydym yn ymgysylltu â nhw, yn unol â Deddf Hawliau Dynol 1998.

Mae ein pobl hefyd yn chwarae rhan allweddol wrth hyrwyddo dewis iaith a sensitifrwydd o fewn gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol. Rydym am fanteisio ar yr effaith y gallwn ei chael wrth gefnogi'r gwaith o gyflawni fframwaith "Mwy na Geiriau" Llywodraeth Cymru. Fel sefydliad dwyieithog, rydym yn meithrin amgylchedd sy'n cefnogi ac yn datblygu sgiliau dwyieithog ein staff, gan anelu at gofleidio ethos dwyieithog ym mhob rhan o'n gwaith.

Gwranddo ar ein pobl

Ers i ni ddechrau ym mis Ebrill 2023, rydym wedi cynnal cyfarfodydd diweddaru staff rheolaidd, fel arfer yn cael eu harwain gan ein Prif Weithredwr neu Gyfarwyddwr Strategol. Gwahoddir yr holl staff i ymuno â'r sesiynau rhithwir hyn, lle byddwn yn rhannu diweddariadau ar fentrau, gweithgareddau a datblygiadau cyfredol yn Llais. Mae'r cyfarfodydd hyn hefyd yn darparu fforwm agored i staff ofyn cwestiynau, rhannu syniadau, cynnig adborth, neu leisio unrhyw bryderon.

Rydym yn credu mewn cynnwys staff wrth lunio ein sefydliad. Mae hyn wedi cynnwys casglu mewnbwn trwy gynadleddau staff, sesiynau adborth, a chynnwys staff wrth ddylunio, datblygu ac adolygu ein gweledigaeth, cenhadaeth, gwerthoedd, fframwaith ymddygiad, ein strategaethau sefydliadol, polisiau, gweithdrefnau a ffyrdd o weithio.

Mae gan staff lais yn ein Bwrdd drwy aelod cyswllt, gan sicrhau bod eu safbwyntiau'n cael eu hystyried wrth wneud penderfyniadau, yn ogystal â chynnwys timau rhanbarthol ym mhob cyfarfod Bwrdd i glywed mwy am eu gwaith a'u cynnwys mewn gweithgarwch ar lefel Bwrdd.

Rydym yn gweithio'n agos gyda'n cydweithwyr Undebau Llafur, gan werthfawrogi eu mewnwelediadau a'u hadborth ar faterion sydd o bwys i'n gweithlu.

Mae'r dull cydweithredol hwn yn ein helpu i greu amgylchedd gwaith cadarnhaol a chynhwysol lle mae llais pawb yn cael ei glywed a'i barchu.

Rhaglen cymorth pobl

Rydym yn cynnig ein pobl mynediad at yr ystod o wasanaethau canlynol:

- Mynediad at gwrselwyr cwbl gymwys ac arbenigwyr cymorth 24 awr y dydd, 365 diwrnod y flwyddyn. Mae hyn yn cynnig cyfle i drafod materion emosiynol, personol neu faterion yn ymwneud â gwaith.
- Sesiynau cwnsela wyneb yn wyneb a rhithiol.
- Cefnogaeth ar hyn o bryd – sy'n cynnig cymorth cwnsela amser real ar yr union funud y mae angen i rywun siarad.
- Llyfrau gwaith hunangymorth ar gael mewn fformat hawdd ei ddarllen ac fel llyfr sain ar ystod eang o bynciau yn amrywio o brofedigaeth, pryder a straen. Mae'r rhain yn caniatáu cipolwg ar y pwnc, cyngor a chefnogaeth.
- Podlediadau a blogiau ar dros 60 o bynciau yn ymwneud ag iechyd a lles.
- Cyngor ar ddyledion yn cynnig cyngor ar atebion a chymorth sydd ar gael naill ai wyneb yn wyneb neu'n rhithwir ac yn benodol gyda biliau cyfleustodau'r cartref.
- Cefnogaeth Cam-drin Domestig i unrhyw un mewn perthynas gamdriniol neu i unrhyw un a allai fod yn bryderus am rywun y maent yn credu sydd mewn perthynas gamdriniol.

Yn ogystal â'r darpariaethau llesiant a restrir uchod, rydym yn cynnig 'Arbedion Ffordd o Fyw' i'n pobl – mae hyn yn cynnig y cyfle i arbed arian ar hanfodion ac i arbed arian ar docynnau sinema, diwrnodau allan i'r teulu, gostyngiadau manwerthu ac arbedion ar weithgareddau hamdden a bwyta allan.

Hyblygrwydd

Rydym yn cefnogi staff i weithio patrwm hybrid o leoliadau cartref a swyddfa a'r cyfle i weithio'n hyblyg yn amodol ar anghenion ein gwasanaethau. Rydym hefyd yn cefnogi ac yn annog ein pobl i ddefnyddio Seibiannau Lles yn y Gweithle.

Roedd 22% o'n gweithlu yn gweithio oriau ansafonol (llai na 37.5 awr yr wythnos neu oriau cywasgedig).

Rydym yn cynnig ein rolau cenedlaethol ar sail Cymru gyfan. Mae hyn yn golygu y gall staff ddewis y swyddfa Llais agosaf fel eu lleoliad gwaith.

Gwariant ar ymgynghoriaeth

Roedd gwariant o £30k ar ymgynghoriaeth yn 2023/2024. Mae'r gwariant hwn yn ymwneud ag adolygiad cynghorol annibynnol o drefniadau llywodraethu Llais ar ddiwedd ei flwyddyn gyntaf. Comisiynwyd yr adolygiad gan y Cadeirydd a'r Prif Weithredwr.

Cwblhawyd yr adolygiad erbyn diwedd mis Mawrth 2024 a chadarnhaodd fod yr holl hanfodion llywodraethu yn eu lle, ond bod angen eu mireinio a'u gwreiddio ymhellach, sy'n cael ei symud ymlaen yn ystod blwyddyn ariannol 2024/2025.

Ymrwymadau oddi ar y gyflogres

Nid oedd unrhyw ymrwymadau oddi ar y gyflogres yn ystod 2023/2024.

Iawndal am golli swydd (yn amodol ar archwiliad)

Ni wnaed unrhyw daliadau iawndal yn 2023/2024.

Pecynnau ymadael (yn amodol ar archwiliad)

Yn 2023/2024, fe wnaethom gyflwyno Cynllun Rhyddhau Cynnar Gwirfoddol (VERS) i'n helpu i addasu'n gyflym i newid ac ail-fframio sut rydym yn darparu ein gwasanaethau. Rhannwyd gwybodaeth am y cynllun gyda'r holl staff, gan gynnwys y rhai nad ydynt yn gweithio ar hyn o bryd. Yn unol â chylch gorchwyl a rheolau'r cynllun, roedd 5 o unigolion o fewn y sefydliad yn llwyddiannus yn eu ceisiadau gan adael ein sefydliad yn 2023/2024.

Band cost Pecyn Ymadael	2023/2024	2022/2023
Dan £10,000	0	0
£10,000-£25,000	0	0
£25,001-£50,000	5	0
Cyfanswm	0	0
Cost Adnoddau	£174,710	£0

Dysgu a datblygiad staff

Y prif gyfleoedd dysgu a datblygu a gynigiwyd i staff yn ystod y flwyddyn oedd:

Canlyniadau cwrs	Cyfranogwyr
Ymwybyddiaeth Gwahaniaethu a Throseddau Casineb Ddiwylliannol – darparu dealltwriaeth ehangach o'r gwahaniaeth rhwng crefyddau a diwylliannau penodol. Yn archwilio ystyr ymwybyddiaeth ddiwylliannol a throseddau casineb.	17
Atal twyll – hyfforddiant a ddarperir gan arbenigwr gwrth-dwyll i godi ymwybyddiaeth i atal twyll a sut i wneud hynny rhoi gwybod am unrhyw bryderon.	75
Hyfforddiant ymwybyddiaeth risg/paratoi cyfranogwyr i adnabod peryglon a risgiau ac edrych ar liniaru neu leihau nhw cymaint â phosibl.	11

Marsial tân – paratoi cyfranogwyr sut i atal ac ymateb i danau yn y gweithle. Adnabod peryglon, gwybod y gwahanol fathau o ddiffoddwyr a sut i wacáu adeiladau yn ddiogel.	1
Atebolrwydd cyhoeddus – pam fod arian cyhoeddus yn haeddu gofal arbennig, canlyniadau cael ei ddsbarthu fel Corff a Noddir gan Lywodraeth Cymru, Cydymffurfiaeth â'r canllawiau yn Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru a dogfen fframwaith Llais, y cysyniad o "gysondeb", achlysuron pan fo penderfyniadau gwariant sensitif iawn efallai y bydd angen eu cyfeirio at Lywodraeth Cymru a delio â materion "priodoldeb ariannol"	51
Dylunio gwasanaethau	4
Hyfforddiant cymorth cyntaf brys – darparu protocolau ar gyfer oedolion sy'n cael eu hanafu yn y gweithle	10
Hyfforddiant ymwybyddiaeth seiberddiogelwch – addysgu cyfranogwyr ar nodi, atal ac ymateb i fygythiadau seiber. Creu diwylliant o ymwybyddiaeth o ddiogelwch i amddiffyn y sefydliad rhag ymosodiadau seiber.	55
Hyfforddiant Diogelwch Seicolegol – darparu gwybodaeth, sgiliau, offer a hyder i wneud diogelwch seicolegol i bawb yn y sefydliad	9
Eiriolaeth lefel 2 – yn cynnwys egwyddorion eiriolaeth, dyletswyddau'r rôl, cyfathrebu a chynhwysiant mewn perthynas ag eiriolaeth.	2
Hyfforddi tîm – archwilio beth 'rydym yn ei wneud yn dda', 'beth sydd angen i ni ei wella' a datblygu fel un sefydliad	75
Ymwybyddiaeth o ofal cymdeithasol, a diogelu gwirfoddolwyr (hefyd yn cael ei gynnig i staff)	76 gwirfoddolwr 16 staff
Fe wnaethom hefyd ddarparu hyfforddiant wedi'i deilwra i'n holl staff i weithredu systemau newydd fel ein System Rheoli Perthynas â Chwsmeriaid.	

Cyfraniadau gwirfoddolwyr

Mae gennym 151 o wirfoddolwyr ar draws pob rhanbarth o Gymru. Yn ystod y flwyddyn rhoddodd 32 o wirfoddolwyr y gorau i wirfoddoli i ni a dechreuodd 32 o wirfoddolwyr newydd. Mae gwirfoddolwyr yn cymryd rhan am nifer o resymau. Mae rhai eisiau gwneud gwahaniaeth cadarnhaol i fywydau eraill; mae rhai eisiau datblygu sgiliau newydd ac mae rhai eisiau cwrdd â phobl newydd a chael hwyl.

Mae pob person sy'n gwirfoddoli i ni yn bwysig i'n gwaith.

Mae gennym nifer o rolau gwirfoddol yn Llais. Mae'r rhain yn cynnwys:

Casglwr Adborth
Ar-lein

Casglu adborth am brofiadau pobl o wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol sydd wedi cael eu gadael ar-lein.

Gwirfoddolwr
Ymweld

Cyfarfod â phobl ar-lein neu wyneb yn wyneb mewn lleoliadau iechyd a gofal cymdeithasol ar ymweliadau a drefnwyd ymlaen llaw i ddeall beth maen nhw'n meddwl sy'n gweithio a beth allai fod yn well

Gwirfoddolwr
Ymgysylltu Cymunedol

Cefnogi eu tîm Llais lleol i gwrdd â phobl ar-lein ac wyneb yn wyneb yn y gymuned, i gasglu eu barn a'u profiadau o wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol

Gwirfoddolwr
Cynrychiolaeth

Mynychu cyfarfodydd a digwyddiadau ar ran Llais, cyflwyno ein safbwynt a gwneud nodiadau o'r cyfarfod i fwydo gwybodaeth berthnasol yn ôl

Eleni mae ein gwirfoddolwyr wedi cefnogi gweithgareddau Llais, gan gynnwys 202 o weithgareddau ymgysylltu a 71 o ymweliadau i safleoedd iechyd a gofal cymdeithasol.

Effaith gwirfoddolwyr Fforddoli ysbytai gorllewin Cymru

Yn dilyn adborth, roedd tîm Gorllewin Cymru eisiau gwybod sut brofiad oedd cyrraedd pob un o'r 4 prif ysbyty yn y rhanbarth (gan gynnwys parcio) ac yna defnyddio'r arwyddion a'r cyfarwyddiadau a ddarperir ar gyfer gwahanol adrannau, wardiau ac unedau y mae cleifion angen eu cyrraedd.

Gyda chymorth ein gwirfoddolwyr, fe wnaethom gynllunio rhai senarios sylfaenol gyda'r nod o wirio pa fath o wybodaeth oedd ar gael ac a oedd yn hawdd dod o hyd iddi.

Roeddem hefyd yn ffodus iawn i gael cymorth a chefnogaeth Pobl yn Gyntaf Sir Benfro, (PPF), elusen annibynnol sy'n cael ei rhedeg gan ac ar gyfer oedolion ag anableddau dysgu ac awtistiaeth.

Rhoddodd y prosiect hwn gipolwg diddorol i ni ar brofiadau pobl wrth iddynt gynllunio a chyrraedd yr ysbyty. Fe wnaethom rannu ein hadroddiad terfynol gyda'r Bwrdd Iechyd gydag awgrymiadau ar gyfer gwelliannau gan gynnwys parcio, arwyddion a mapiau. Gallwch [wyllo fideo am wirfoddoli](#) gyda Llais.

Mentrau amrywiaeth a chynhwysiant

Rydym yn sefydliad newydd sy'n datblygu. Dros y 12 mis diwethaf rydym wedi bod yn edrych ar yr hyn y mae angen inni ei wneud i allu darparu data pellach o ran sut yr ydym yn hyrwyddo tegwch, amrywiaeth a chynhwysiant wrth ddarparu gwasanaethau i wahanol grwpiau.

Rydym yn dal i ddatblygu ein systemau TG a chasglu data fel y gallant gasglu'r wybodaeth sydd ei hangen arnom i lywio ein gwaith a chaniatáu i ni nodi unrhyw dueddiadau neu rwystrau posibl, yn fewnol ac yn allanol.

Ochr yn ochr â hynny, mae'r ffordd rydym yn casglu ac yn defnyddio ein data wedi'i nodi fel amcan cydraddoldeb yn ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2024-2028.

Dros y 12 mis nesaf, yn dilyn cyhoeddiad ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol, rydym yn bwriadu adolygu sut rydym yn casglu data ein gweithlu, i ble mae'r wybodaeth honno'n mynd a sut rydym yn ei defnyddio i lywio ein gwaith.

Mae'r adolygiad hwn yn golygu y byddwn yn edrych ar unrhyw newidiadau y mae angen i ni eu gwneud er mwyn gallu deall yn well pwy yw ein staff, pa gymunedau yr ydym yn eu cyrraedd ac a oes unrhyw rwystrau i grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol y tu mewn a'r tu allan i'n sefydliad.

Lle nodir rhwystrau, bydd unrhyw gamau gweithredu arfaethedig i fynd i'r afael â'r rhain yn cael eu cynnwys ochr yn ochr â'n cynnydd yn erbyn ein hamcanion cydraddoldeb ehangach yn ein hadroddiad monitro cydraddoldeb blynyddol.

Drwy gydol y flwyddyn, cynhaliodd pob un o'n 7 rhanbarth ddigwyddiadau 'Agor Drysau' gan weithio gyda phartneriaid ac arweinwyr cymunedol i annog y rhai rydym yn llai tebygol o glywed ganddynt i rannu eu barn a'u profiadau o iechyd a gofal cymdeithasol.

Roedd rhai o'r bobl y clywsom ganddynt yn Ofalwyr di-dâl, pobl â phrofiadau gwahanol o iechyd meddwl, pobl o gymunedau Sipsiwn, Roma a Theithwyr, rhieni a gofalwyr plant ag anableddau dysgu, cyn-filwyr, a grwpiau LGBTQIA+.

Defnyddiwyd y dull hwn gan ein bod yn deall pwysigrwydd meithrin ymddiriedaeth a pharhau i ddatblygu perthnasoedd i wneud yn siŵr ein bod yn clywed gan amrywiaeth o bobl â safbwyntiau a phrofiadau gwahanol. Mae hyn yn golygu y gallwn greu darlun o'r hyn sy'n digwydd a'r hyn sy'n bwysig i bobl, fel y gallwn weithio gyda'r GIG, awdurdodau lleol, ac eraill i fynd i'r afael â materion.

Yn rhanbarthol, rydym wedi bod yn defnyddio manau cymunedol i barhau i sefydlu dull hyper-leol. Mae hyn yn cynnwys sesiynau galw heibio mewn llyfrgelloedd a manau cynnes, presenoldeb mewn gwyliau lleol, ffeiriau glas, a fforymau amrywiol.

Rydym wedi bod yn siarad ac yn ymgysylltu ag amrywiaeth o sefydliadau a grwpiau cymunedol sy'n cefnogi ac yn cefnogi pobl sydd heb gynrychiolaeth ddigonol. Mae hyn wedi cynnwys gweithwyr rhyw a grwpiau lleiafrifoedd ethnig gan gynnwys sefydliadau cymunedol Wcráin, Pwylaidd ac Affricanaidd.

Mewn ardaloedd mwy gwledig, rydym wedi ymweld â siopau ffermwyr, marchnadoedd da byw a sioeau amaethyddol i wneud yn siŵr ein bod yn clywed gan bobl a allai fod â phrofiadau gwahanol i'r rhai sy'n byw mewn ardaloedd trefol. Gellir dod o hyd i ragor o ystadegau o dan yr adran 'Metrigau Perfformiad' yn yr adroddiad hwn.

Rydym wedi cymryd rhan mewn amrywiaeth o ddigwyddiadau cynhwysiant pwysig a chodi ymwybyddiaeth ohonynt dros y 12 mis diwethaf gan gynnwys Wythnos Gwaith Cymdeithasol, Wythnos Gofalwyr, Diwrnod Rhyngwladol y Menywod, ac Wythnos Ymwybyddiaeth Diabetes.

Ym mis Mehefin, aeth llawer o'n rhanbarthau i ddigwyddiadau Balchder yn eu hardaloedd i glywed am brofiadau iechyd a gofal cymdeithasol y gymuned LGBTQIA+ a sut y gallwn ni helpu.

Ym mis Hydref, aethom i Ffair Iechyd Cymunedol Lleiafrifoedd Ethnig Cydraddoldeb Hiliol yn Gyntaf. Fe wnaethom hefyd gynnal digwyddiad gyda Chanolfan Gymunedol Affricanaidd Cymru a'n helpodd ni i gael trafodaethau ystyrlon am faterion sydd o bwys yn ein cymunedau wrth ddathlu amrywiaeth gydag adloniant byw, dawnsio a bwyd.

Ym mis Chwefror, buom yn dathlu Wythnos Cynhwysiant Niwroamrywiaeth am y tro cyntaf, lle gwahoddwyd ein pobl i fynychu ystod o sesiynau a gynhaliwyd gan Wythnos Niwroamrywiaeth a Lexxic i adeiladu ar eu gwybodaeth am sut y gallwn weithio mewn ffyrdd sy'n fwy hygyrch i bobl a allai fod yn fwy hygyrch ar gyfer pobl sydd efallai'n meddwl, cyfathrebu a phrosesu gwybodaeth yn wahanol.

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, rydym wedi gwneud newidiadau mawr a bach i'r ffordd yr ydym yn gwneud pethau'n fewnol i gynyddu tegwch, amrywiaeth a chynhwysiant yn ein sefydliad.

Enghraifft o newid mawr oedd gofyn am help i arwain ein gwaith ecwiti, amrywiaeth a chynhwysiant. Roeddem yn cydnabod bod angen ffocws ar lefel genedlaethol i allu cefnogi ein timau rhanbarthol ymhellach.

Mae gennym bellach Arweinydd Rhaglen Ecwiti, Amrywiaeth a Chynhwysiant i'n helpu gyda'r ffocws hwn. Mae hyn wedi arwain at raglen waith wedi'i threfnu ar draws y sefydliad i sicrhau bod tegwch, cynhwysiant a hawliau dynol yn ganolog i bopeth a wnawn.

Er iddo gael ei gyhoeddi ym mis Ebrill 2024, mae ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol cyntaf wedi'i greu yn seiliedig ar yr hyn a ddywedodd ein pobl, ein partneriaid a'r cyhoedd wrthym am yr hyn yr oeddent am i sefydliad a gwasanaeth cynhwysol edrych fel.

Gallwch ddarganfod mwy yma: [Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2024–2028](#).

Enghraifft o newid bach rydym wedi'i wneud yw annog ein staff i gynnwys eu rhagenwau yn ein llofnodion e-bost. Gwyddom y gall hyn helpu i normaleiddio'r defnydd o ragenwau dewisol pobl ac osgoi cam-rywio rhywun.

Trwy wneud y newid hwn rydym yn gobeithio y bydd pobl y tu mewn a thu allan i'n sefydliad yn teimlo'n fwy diogel i rannu eu profiadau a'u barn gyda ni gan wybod ein bod yn parchu pobl am bwy ydyn nhw.

Edrych ymlaen – mae ein blaenoriaethau rhanbarthol ar gyfer y flwyddyn nesaf wedi cydblethu ecwiti, amrywiaeth, a chynhwysiant fel rhan o'u gweithgareddau craidd. Rhai o'r themâu y byddwn yn canolbwyntio arnynt yw:

- Iechyd meddwl (gan gynnwys pobl ifanc)
- Cael babi a gwasanaethau mamolaeth
- Cefnogi Gofalwyr
- Cael cefnogaeth i aros yn iach os oes gennych anabledd dysgu
- Cymunedau lleiafrifoedd ethnig sy'n byw gyda dementia

Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn ein **Cynllun Blynyddol 2024/2025.**

Ochr yn ochr â'n blaenoriaethau cenedlaethol a rhanbarthol, mae cyfres o gamau gweithredu ystyrlon wedi'u datblygu i gefnogi ein hamcanion yn y Cynllun Cydraddoldeb Strategol.

Gan weithio gyda'n gweithgorau iaith Gymraeg a chydaddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant sydd newydd eu sefydlu, rydym wedi defnyddio'r hyn y mae ein pobl wedi bod yn ei ddweud wrthym (trwy gynadleddau ac adborth) i nodi'r set gyntaf o gamau gweithredu y byddwn yn gweithio arnynt dros y flwyddyn nesaf.

Mae'r camau hyn yn cynnwys recriwtio a chadw, hyfforddi, asesiadau effaith integredig, a'n calendr cynhwysiant.

Mae cynllun gweithredu iaith Gymraeg ar wahân yn cael ei ddatblygu i sicrhau ein bod yn helpu'r iaith i ffynnu y tu hwnt i'n dyletswyddau statudol.

Bydd diweddariadau ar sut rydym yn cyflawni'r dyletswyddau cydraddoldeb cyffredinol a phenodol ac yn gwneud cynnydd yn erbyn ein camau gweithredu a nodir yn ein **Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2024-2028** yn cael eu cyhoeddi yn ein Hadroddiad Monitro Cydraddoldeb blynyddol.

JA Thomas

Alyson Thomas
18 Rhagfyr 2024

05. Tystysgrif ac adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru i'r Senedd

Barn ar y datganiadau ariannol

Rwy'n ardystio fy mod wedi archwilio datganiadau ariannol Corff Llais y Dinesydd dros lechyd a Gofal Cymdeithasol, Cymru (a elwir yn Llais) am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024 o dan Ddeddf lechyd a Gofal Cymdeithasol (Ansawdd ac Ymgysylltu) (Cymru) 2020.

Mae'r rhain yn cynnwys y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr, Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol, y Datganiad o Lif Arian Parod a Datganiad o Newidiadau yn Ecwiti Trethdalwyr a nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys crynodeb o bolisiau cyfrifyddu sylweddol. Mae'r fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd wrth eu paratoi yn gyfraith berthnasol a safonau cyfrifyddu rhyngwladol fel y'u dehonglwyd ac a addaswyd gan Lawlyfr Adroddiadau Ariannol Trysorlys EM.

Yn fy marn i ym mhob agwedd faterol, mae'r datganiadau ariannol:

- rhoi darlun cywir a theg o gyflwr materion Llais ar 31 Mawrth 2024 ac o'i wariant net, am y flwyddyn yna ddod i ben;
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â safonau cyfrifeg rhyngwladol a fabwysiadwyd yn y DU fel y'u dehonglir a'u haddasu gan Lawlyfr Adrodd Ariannol Trysorlys EM; ac
- wedi eu paratoi'n briodol yn unol â chyfarwyddiadau Gweinidogion Cymru a gyhoeddwyd o dan Ddeddf lechyd a Gofal Cymdeithasol (Ansawdd ac Ymgysylltu) (Cymru) 2020.

Barn ar reoleidd-dra

Yn fy marn i, ym mhob agwedd berthnasol, mae'r gwariant a'r incwm a gofnodir yn y datganiadau ariannol wedi eu cymhwyso at y dibenion a fwriadwyd gan y Senedd ac mae'r trafodiadau ariannol a gofnodir yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli nhw.

Sail ar gyfer barn

Cynhaliiais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU (Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (DU)) a Nodyn Ymarfer 10 'Archwilio Datganiadau Ariannol Cyrff y Sector Cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig'. Disgrifir fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yng nghyfrifoldebau'r archwilydd dros archwilio adran datganiadau ariannol fy nhystysgrif

Rwyf yn annibynnol o'r corff yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio yr wyf wedi ei chael yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail i'm barnau.

Casgliadau sy'n ymwneud â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rwyf wedi dod i'r casgliad bod y defnydd o sail gyfrifyddu busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith a gyflawnais, nid wyf wedi nodi unrhyw ansicrwydd perthnasol sy'n ymwneud â digwyddiadau nac amodau a allai, yn unigol neu ar y cyd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu'r corff i barhau i fabwysiadu sail gyfrifyddu busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeng mis o leiaf o'r adeg pan awdurdodir cyhoeddiad y datganiadau ariannol.

Disgrifir fy nghyfrifoldebau a chyfrifoldebau y Swyddog Cyfrifyddu mewn cysylltiad â busnes gweithredol yn adrannau perthnasol yr adroddiad hwn.

Mabwysiadir sail gynyddol cyfrifyddu Datganiad Treth Awdurdod Cyllid Cymru i ystyried y gofynion a nodir yn Llawlyfr Adrodd Ariannol Llywodraeth Trysorlys EM, sy'n ei gwneud yn ofynnol i endidau fabwysiadu sail gynyddol cyfrifyddu wrth baratoi'r datganiadau ariannol lle y rhagwelodd y bydd y gwasanaethau y maent yn eu darparu yn parhau i'r dyfodol.

Gwybodaeth arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys y wybodaeth a gynhwysir yn yr adroddiad blynyddol ar wahân i'r datganiadau ariannol a rhannau o'r adroddiad ar gydnabyddiaeth a archwilir, ac adroddiad fy archwilydd ar hynny. Y Swyddog Cyfrifyddu sy'n gyfrifol am y wybodaeth arall yn yr adroddiad blynyddol. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall ac, oni nodir fel arall yn glir yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o sicrwydd ynghylch hynny. Fy nghyfrifoldeb i yw darllen yr wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn anghyson yn berthnasol â'r datganiadau ariannol neu'r wybodaeth a gafwyd yn ystod yr archwiliad, neu ei bod yn ymddangos fel arall ei bod wedi ei chamddatgan yn berthnasol. Os byddaf yn nodi anghysondebau perthnasol o'r fath neu gamddatganiadau perthnasol amlwg, mae'n ofynnol imi benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad perthnasol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os byddaf, ar sail y gwaith a gyflawnais, yn dod i'r casgliad bod yr wybodaeth arall hon wedi ei chamddatgan yn berthnasol, mae'n ofynnol imi sôn am y ffaith honno. Nid oes gennyf unrhyw beth i adrodd amdano i'r perwyl hwn.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, mae'r rhan o'r Adroddiad Taliadau Cydnabyddiaeth sydd i'w harchwilio wedi ei pharatoi'n briodol yn unol â chyfarwyddiadau Gweinidogion Cymru a wnaed o dan Deddf Addysg (Cymru) 2020.

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- bod y rhannau o'r Adroddiad Atebolrwydd sy'n destun archwiliad wedi'u paratoi'n briodol yn unol â chyfarwyddiadau Gweinidogion Cymru a wnaed o dan Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Ansawdd ac Ymgysylltu) (Cymru) 2020; a
- mae'r wybodaeth a roddir yn yr Adroddiad Perfformiad a'r Adroddiad Atebolrwydd ar gyfer y flwyddyn ariannol y mae'r datganiadau ariannol yn cael eu paratoi ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac yn unol â'r gofynion cyfreithiol cymwys.

Materion y byddaf yn adrodd arnynt drwy eithriad

Yng ngoleuni gwybodaeth a dealltwriaeth y corff a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod y gwaith archwilio, nid wyf wedi nodi camddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Atebolrwydd (gan gynnwys y Datganiad Llywodraethu).

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol yr adroddaf i chi, os, yn fy marn i:

- nad wyf wedi cael yr holl wybodaeth a'r esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad;
- nad oes cofnodion cyfrifyddu priodol wedi eu cadw, neu ni dderbyniwyd ffurflenni cyfrifyddu digonol ar gyfer fy archwiliad oddi wrth y canghennau nad yw fy nhîm wedi ymweld â nhw;
- nad yw'r datganiadau ariannol na rhan archwiliedig yr Adroddiad Taliadau Cydnabyddiaeth yn cytuno â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu;
- na ddatgelir gwybodaeth a bennir gan Weinidogion Cymru ynghylch taliadau cydnabyddiaeth a thrafodiadau eraill; neu
- rhai datgeliadau o gydnabyddiaeth ariannol a bennir gan Llawlyfr Adrodd Ariannol Llywodraeth Trysorlys EM yn cael eu gwneud neu nid yw rhannau o'r Adroddiad Cydnabyddiaeth a Phobl i'w harchwilio yn cytuno â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddol; neu
- nid yw'r Datganiad Llywodraethu yn adlewyrchu cydymffurfiaeth â chanllawiau Trysorlys EM.

Cyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu ar gyfer y datganiadau ariannol

Fel yr esboniwyd yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifeg, mae'r Swyddog Cyfrifeg yn gyfrifol am:

- gadw cofnodion cyfrifyddu priodol;
- paratoi'r datganiadau ariannol a'r Adroddiad Blynyddol yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol cymwys ac am fod yn fodlon eu bod yn rhoi barn wir a theg;
- sicrhau bod yr Adroddiad Blynyddol a'r datganiadau ariannol yn ei gyfanrwydd yn deg, yn gytbwys ac yn ddealladwy;
- sicrhau rheoleidd-dra trafodion ariannol;
- mae rheolaethau mewnol fel y mae'r Swyddog Cyfrifyddu yn eu diwygio fel y bo'n briodol yn penderfynu yn angenrheidiol er mwyn galluogi paratoi datganiadau ariannol sy'n rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad;
- asesu gallu'r Llais i barhau fel pryder parhaus, gan ddatgelu, fel y bo'n berthnasol, faterion sy'n ymwneud â phryder parhaus a defnyddio sail parhaus cyfrifyddu oni bai bod y Swyddog Cyfrifeg yn rhagweld na fydd y gwasanaethau a ddarperir gan Llaisyn parhau i gael eu darparu yn y dyfodol.

Cyfrifoldebau'r Archwilydd o ran archwilio'r datganiadau ariannol

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio, ardystio ac adrodd ar y datganiadau ariannol yn unol â Deddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Ansawdd ac Ymgysylltu) (Cymru) 2020.

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu wall, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn i. Sicrwydd rhesymol yw lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol (DU) yn canfod camddatganiad perthnasol bob amser pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau godi trwy dwyll neu wall a chânt eu hystyried yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, gellid disgwyl yn rhesymol iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yw achosion o beidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau. Rwy'n cynllunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau a amlinellir uchod, i ganfod camddatganiadau perthnasol mewn cysylltiad ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Roedd fy ngweithdrefnau'n cynnwys y canlynol:

- Holi'r rheolwyr, pennaeth archwilio mewnol yr Llais, a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys cael ac adolygu dogfennau ategol sy'n ymwneud â pholisïau a gweithdrefnau'r Llais mewn cysylltiad â:
 - * nodi, gwerthuso a chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau ac a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o beidio â chydymffurfio;
 - * canfod ac ymateb i risgiau o dwyll ac a oes ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, tybiedig neu honedig;
 - * y rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll neu beidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau; ac

- ystyried, gan weithredu fel tîm archwilio, sut a ble y gallai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion twyll posibl. Yn rhan o'r drafodaeth hon, nodais y posibilrwydd o dwyll yn y meysydd canlynol: cydnabod refeniw, postio cylchgronau anarferol a thwyll trwy wrth-wneud rheolaethau;
- Cael dealltwriaeth o fframwaith y Llais yn ogystal â fframweithiau cyfreithiol a rheoliadol eraill y mae'r Llais yn gweithredu ynddynt, gan ganolbwyntio ar y cyfreithiau a'r rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar weithrediadau'r Llais;
- Cael dealltwriaeth o berthnasoedd parti cysylltiedig.

Yn ogystal â'r uchod, roedd fy ngweithdrefnau ar gyfer ymateb i risgiau a nodwyd yn cynnwys y canlynol:

- adolygu datgeliadau y datganiad ariannol a phrofi dogfennau ategol er mwyn asesu cydymffurfedd â'r cyfreithiau a'r rheoliadau perthnasol a drafodir uchod;
- holi'r rheolwyr, y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg ynghylch cyfreithiad a honiadau gwirioneddol a phosibl;
- darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu a'r Bwrdd;
- wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll trwy wrth-wneud rheolaethau gan reolwyr, profi priodoldeb cofnodion mewn cyfnodolion ac addasiadau eraill; asesu a yw'r barnau a wneir wrth wneud amcangyfrifon cyfrifyddu yn arwydd o duedd bosibl; a gwerthuso rhesymeg busnes unrhyw drafodiadau arwyddocaol sy'n anarferol neu y tu allan i fusnes arferol.

Rwyf hefyd wedi cyfleu cyfreithiau a rheoliadau perthnasol a nodwyd a risgiau o dwyll posibl i bob tîm archwilio, gan barhau i fod yn effro i unrhyw arwyddion o dwyll neu beidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau trwy gydol yr archwiliad.

Mae'r anhawster cynhenid i ganfod afreoleidd-dra, effeithiolrwydd rheolaethau'r Llais, a natur, amseru a graddau'r gweithdrefnau archwilio a gyflawnir yn effeithio ar y graddau y gall fy ngweithdrefnau ganfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd o ran archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o fy adroddiad archwilydd.

Cyfrifoldebau archwilydd eraill

Mae'n ofynnol i mi gael tystiolaeth ddigonol i roi sicrwydd rhesymol bod y gwariant a'r incwm a gofnodir yn y datganiadau ariannol wedi'u cymhwyso at y dibenion a fwriadwyd gan y Senedd ac mae'r trafodiadau ariannol a gofnodir yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Rwy'n cyfathrebu â'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu ynghylch cwmpas ac amseriad arfaethedig yr archwiliad a chanfyddiadau archwilio sylweddol ymhlith materion eraill, gan gynnwys unrhyw ddiffygion sylweddol mewn rheolaeth fewnol a nodaf yn ystod fy archwiliad.

Adroddiad

Nid oes gennyf unrhyw sylwadau i'w gwneud ar y datganiadau ariannol hyn.

Adrian Crompton
Archwilydd Cyffredinol Cymru
18 Rhagfyr 2024

1 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall
Caerdydd
CF10 4BZ

06. Trosolwg cyllid

Datganiadau Ariannol Llais 2023/2024

Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2024

		2023/2024	2022/2023
	Nodyn	£'000	£'000
Gwariant Gweithredu			
Costau staff	2	5,246	110
Gwariant Gweithredu Arall	3	1,590	22
Dibrisiant / Amorteiddiad	3	196	0
Darpariaeth a ddarperir yn ystod y flwyddyn	3	129	0
		7,162	132
Gweithgareddau Cyllid			
Llog Taladwy – Ased Hawl i Ddefnyddio	4	8	0
		7,170	132

Mae'r holl incwm a gwariant yn deillio o weithrediadau parhaus.

Nid oes unrhyw enillion na cholledion cydnabyddedig yn 2023/2024 na 2022/2023.

Mae Llais yn derbyn arian gan Lywodraeth Cymru.

Datganiad o Sefyllfa Ariannol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2024

	Nodyn	Sul, 31 Mawrth 2024		Gwener, 31 Mawrth 2023	
		£'000	£'000	£'000	£'000
Asedau anghyfredol:					
Asedau hawl i ddefnyddio	4	353		0	
Eiddo, Offer a Chyfarpar	5	8		0	
Asedau anniriaethol	6	622		0	
Cyfanswm asedau anghyfredol			983		-
Asedau Cyfredol:					
Masnach a symiau derbyniadwy eraill	7	155		0	
Arian parod a chyfwerth ag arian parod	8	72		0	
Cyfanswm asedau cyfredol			227		-
Cyfanswm asedau			1,210		
Rhwymedigaethau cyfredol:					
Masnach a symiau taladwy eraill	9	(731)		(21)	
Prydles Hawl Defnydd	4	(218)		0	
Darpariaethau	10	(73)		0	
Cyfanswm y rhwymedigaethau cyfredol			(1,022)		(21)
Cyfanswm asedau llai rhwymedigaethau cyfredol			188		(21)
Rhwymedigaethau anghyfredol					
Prydles Hawl Defnydd	4	(136)		0	
Provisions	10	(195)		0	
Cyfanswm y rhwymedigaethau anghyfredol			(331)		0
Cyfanswm yr asedau llai cyfanswm y rhwymedigaethau			(143)		(21)
Ecwiti trethdalwyr (SOCTE)			(143)		(21)
Cronfeydd Cyffredinol			(143)		(21)

J A Thomas

Alyson Thomas
18 Rhagfyr
2024

Datganiad Llif Arian ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2024

	Sul, 31 Mawrth 2024		Gwener, 31 March 2023
	Nodyn	£'000	£'000
Llif arian o weithgareddau gweithredu			
Gwariant net		(7,170)	(132)
Addasiadau ar gyfer trafodion nad ydynt yn arian parod	3	325	0
Addasiad ar gyfer Cyfraniad Pensiwn Tybiannol o 6.3%.		195	0
(Cynnydd)/gostyngiad mewn masnach a symiau derbyniadwy eraill	7	(155)	0
Cynnydd/(gostyngiad) mewn masnach a symiau taladwy eraill	9	583	21
Darpariaeth a ddefnyddiwyd	11	(15)	
All-lif arian parod net o weithgareddau gweithredu		(6,237)	(111)
Llif arian o weithgareddau buddsoddi			
Prynu eiddo, peiriannau ac offer		0	0
Prynu asedau anniriaethol		(622)	0
Elw o warediadau		0	0
All-lif arian parod net o weithgareddau buddsoddi		(622)	0
Llif arian o weithgareddau ariannu			
Cyllid gan Lywodraeth Cymru		6,849	111
Arian i gyd-fynd ag Asedau a Rhwymedigaethau yn trosglwyddo o Bla Powys		269	0
Talu rhwymedigaethau prydles		(195)	0
Asedau Hawl Defnydd; llog	10	8	0
Ariannu net		6,931	111
Cynnydd/(gostyngiad) net mewn cyfwerth ag arian parod yn y cyfnod		72	0
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddechrau'r cyfnod	8	0	0
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddiwedd y cyfnod	8	72	0

Datganiad o Newidiadau yn Ecwiti Trethdalwyr ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2024

	Cronfa wrth gefn cyffredinol	Cronfa wrth gefn cyffredinol
	1 Ebrill 2023 – 31 Mawrth 2024	1 Ebrill 2022 – 31 Mawrth 2023
	£'000	£'000
Balans ar 1 Ebrill	(21)	0
Addasiad Prydles Hawl Defnydd	4	0
Gwariant net	(7,170)	(132)
Cyfanswm incwm a gwariant cydnabyddedig	(7,187)	(132)
Cyllid gan Lywodraeth Cymru	6,849	111
Cyllid Tybiannol gan Lywodraeth Cymru	195	0

Nodiadau i'r Cyfrifon

1. Datganiad o Bolisiau Cyfrifyddu

Paratowyd y datganiadau ariannol hyn yn unol â Chyfarwyddyd Cyfrifon Llywodraeth Cymru a Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth 2023/2024 (FReM). Mae'r polisiau cyfrifyddu a gynhwysir yn FReM yn cymhwyso Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) fel y'u haddaswyd neu y'u dehonglwyd ar gyfer cyd-destun y sector cyhoeddus.

Lle bo'r FReM yn caniatáu dewis o bolisi cyfrifyddu dewiswyd y polisi cyfrifyddu y barnwyd ei fod yn fwyaf priodol i amgylchiadau penodol Llais at ddiben rhoi darlun cywir a theg. Disgrifir y polisiau penodol a fabwysiadwyd gan Llais isod. Fe'u cymhwyswyd yn gyson wrth ymdrin ag eitemau yr ystyrir eu bod yn berthnasol i'r cyfrifon.

1.1 Confensiwn Cyfrifo

Paratowyd y cyfrifon hyn ar sail croniadau o dan y confensiwn cost hanesyddol.

1.2 Busnes Byw

Disgwylir i Llais barhau mewn bodolaeth am y dyfodol rhagweladwy a bydd yn derbyn cyllid gan Lywodraeth Cymru i gwrdd â'i holl rwymedigaethau cyfredol pan fyddant yn aeddfedu ym mlwyddyn ariannol 2024/2025. Yn unol â hynny, ystyriwyd ei bod yn briodol mabwysiadu sail 'busnes gweithredol' ar gyfer paratoi'r datganiadau ariannol hyn.

1.3 Sefydlu Llais 1 Ebrill 2023

Trosglwyddwyd yr Asedau a'r Rhwymedigaethau Anghyfredol a Chyfredol sy'n trosglwyddo i Llais o Bla Powys yn unol â chanllawiau a datganiadau a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru. Cofnodir yr Asedau a'r Rhwymedigaethau hyn yng nghyfrifon Llais fel rhai a drosglwyddwyd ar 1 Ebrill 2023. Mae'r trosglwyddiadau hyn wedi'u hadrodd yn olrhain y newidiadau rhwng y sefyllfa derfynol a ddatgelwyd ar 31 Mawrth a'r sefyllfa agoriadol ar 1 Ebrill yn y cyfrifon sylfaenol perthnasol.

1.4 Incwm, Cyllid a Gwariant

Prif ffynhonnell cyllid Llais yw Llywodraeth Cymru drwy ddyraniad cyllid blynyddol.

Mae sail croniadau cyfrifyddu yn golygu bod incwm a gwariant a ddatgelir yn y cyfrifon yn cael eu cyfrifo yn y flwyddyn y mae'n digwydd, nid pan wneir neu pan dderbynnir taliadau arian parod.

Gwariant yw'r hyn sy'n ymwneud yn uniongyrchol â gweithgareddau Llais. Cyflawnodd Llais ei rwymedigaethau ariannol drwy sicrhau nad oedd gwariant net yn fwy na'r dyraniad adnoddau refeniw net.

1.5 Pensiynau

Mae Prif Weithredwr Llais a staff a gyflogir yn uniongyrchol yn gymwys i fod yn aelod o Gynllun Pensiwn y GIG. Mae'r cynllun yn gynllun buddion diffiniedig heb ei ariannu sy'n cwmpasu cyflogwyr y GIG a chyflogwyr eraill, Practisau Cyffredinol a chyrff eraill, a ganiateir o dan gyfarwyddyd yr Ysgrifennydd Gwladol, yng Nghymru a Lloegr. Nid yw'r cynllun wedi'i gynllunio i gael ei redeg mewn ffordd a fyddai'n galluogi'r GIG a chyrff eraill i nodi eu cyfran o asedau a rhwymedigaethau sylfaenol y cynllun. Felly, cyfrifir am y cynllun fel pe bai'n gynllun cyfraniadau diffiniedig: cymerir bod y gost i'r corff o gymryd rhan yn y cynllun yn hafal i'r cyfraniadau sy'n daladwy i'r cynllun am y cyfnod cyfrifyddu. Roedd canlyniadau prisiad diweddaraf Cynllun Pensiwn y GIG yn nodi bod angen cynnydd o 6.3% (14.38% i 20.68%) ar gyfer cynnydd mewn budd-daliadau, a ddaeth i rym ar 1 Ebrill 2019.

Fel sefydliad sydd o fewn y cwmpas ariannu llawn, gweithredir y trefniant cyfnod pontio ar y cyd (yn GIG Cymru a GIG Lloegr) o 2019/2020 lle byddai cyflogwyr yn y Cynllun yn parhau i dalu 14.38% o gyfraniadau cyflogwr o dan eu proses talu misol arferol, ac yng Nghymru byddai'r 6.3% ychwanegol yn cael ei ariannu gan Lywodraeth Cymru yn uniongyrchol i weinyddwr y Cynllun Pensiwn, Gwasanaethau Busnes y GIG. Awdurdod (BSA, Asiantaeth Pensiynau'r GIG).

Tra bod Llais yn cyllidebu ac yn cyfrif am gyfraniadau cyflogwyr staff o 14.38% yn y cynllun ariannol ac adroddiadau cyllid, mae cost dybiannol y 6.3% ychwanegol a ariennir gan Lywodraeth Cymru, sef £195,307 wedi ei gynnwys yn y cyfrifon blynyddol.

1.6 Buddion Gweithwyr

Mae cyflogau a chyfraniadau yswiriant gwladol ar gyfer gweithwyr presennol yn cael eu cydnabod yn y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr wrth i wasanaethau'r gweithwyr gael eu darparu. Mae Llais yn cyfrif am wyliau blynyddol â thâl fel rhwymedigaeth lle mae'r iawndal am absenoldeb i'w setlo o fewn deuddeg mis ar ôl diwedd y cyfnod y mae'r gweithwyr yn darparu'r gwasanaeth ynddo.

1.7 Eiddo, Offer a Chyfarpar

Y lefel isaf ar gyfer cyfalafu ar gyfer Eiddo, Peiriannau ac Offer yw £5,000 gan gynnwys TAW anadferadwy.

Darperir dibrisiant ar gyfradd a gyfrifir i ddileu'r asedau drwy randaliadau cyfartal dros eu hoes ddefnyddiol amcangyfrifed. Darperir dibrisiant o'r dyddiad y mae'r ased yn dechrau ei oes ddefnyddiol.

Mae oes asedau fel arfer fel a ganlyn:

Gwelliannau i lesddalwyr	Cyfnod y brydles neu gymal torri hyd at uchafswm o 5 mlynedd
Offer swyddfa	5 mlynedd
Offer cysylltiedig â TG	5 mlynedd
Ased hawl i ddefnyddio	Cyfnod y brydles neu gymal torri hyd at uchafswm o 5 mlynedd

Mae Eiddo, Peiriannau ac Offer yn cael eu cynnwys ar gostau oherwydd, ym marn Llais, ni fyddai unrhyw addasiadau yn deillio o ailbriso yn sylweddol.

Mae'r holl eiddo a feddiannir gan Llais yn cael ei brydlesu.

1.8 Asedau Anniriaethol

Y lefel isaf ar gyfer cyfalafu ar gyfer ased anniriaethol yw £5,000 gan gynnwys TAW anadferadwy.

Mae trwyddedau meddalwedd, meddalwedd technoleg gwybodaeth a'r wefan wedi'u cyfalafu fel asedau anniriaethol a'u hamorteiddio ar sail llinell syth dros eu hoes ddefnyddiol ddisgwyliedig (pum mlynedd fel arfer).

1.9 Hawliau Defnyddio Asedau

Mae IFRS 16 wedi disodli'r safon lesoedd gyfredol IAS 17 ac mae'n ei gwneud yn ofynnol i gontractau gael eu hasesu i gadarnhau a ydynt yn cyfleu'r hawl i ddefnyddio ased yn gyfnewid am gydnabyddiaeth. Os felly, cânt eu cyfrifo yn unol ag IFRS16 gyda hawl i ddefnyddio asedau a rhwymedigaeth les yn cael eu cydnabod ar y dyddiad cychwyn. Mae'r ased hawl i ddefnyddio yn cael ei fesur i ddechrau ar gost, sy'n cynnwys swm cychwynnol rhwymedigaeth y brydles wedi'i addasu ar gyfer costau uniongyrchol cychwynnol, rhagdaliadau a chymhellion.

Mae'r ased hawl i ddefnyddio'n cael ei ddibrisio gan ddefnyddio'r dull llinell syth o'r dyddiad cychwyn hyd at ddiwedd oes ddefnyddiol yr ased hawl i ddefnyddio neu ddiwedd cyfnod y brydles, pa un bynnag sydd gynharach. Pennir oes ddefnyddiol amcangyfrifedig asedau'r hawl i ddefnyddio ar yr un sail â rhai asedau eiddo, peiriannau ac offer

Mae rhwymedigaeth y brydles yn cael ei mesur i ddechrau ar werth presennol y taliadau prydles nas telir ar y dyddiad cychwyn, wedi'u disgowntio gan ddefnyddio'r gyfradd llog sydd ymhlyg yn y brydles neu, os na ellir pennu'r gyfradd honno'n rhwydd, gan ddefnyddio cyfradd fenthyca gynyddrannol a gyhoeddwyd gan HMMT. Gan nad yw prydlesau Llais ar gyfer y swyddfeydd yn cynnwys cyfradd llog ymhlyg, defnyddiwyd cyfradd ddisgownt HMT.

1.10 TAW

Nid yw Llais wedi'i gofrestru ar gyfer TAW. Mae pob gwariant yn cael ei adrodd yn cynnwys TAW lle bo'n berthnasol, gan fod TAW yn anadferadwy.

1.11 Arian Parod a Chyferwerth ag Arian Parod

Mae arian parod a chyferwerth ag arian parod yn cynnwys yr holl gronfeydd a ddelir mewn cyfrifon y mae gan Llais fynediad iddynt ar unwaith. Tynnir arian i lawr i'r cyfrif banc i dalu rhwymedigaethau wrth iddynt ddod yn ddyledus.

1.12 Gwyliau Cronedig

Rhoddir cyfrif am groniad gwyliau blynyddol staff yn Nodyn 2 – Costau staff. Mae'r croniad yn gyfrifiad i adlewyrchu'r gwyliau blynyddol net sy'n ddyledus i staff ar ddiwedd y flwyddyn. Mae symudiad yn ystod y flwyddyn bellach yn cael ei godi fel croniad o fewn cyflogau.

1.13 Darpariaethau

Mae darpariaethau wedi'u cynnwys yn y cyfrifon ar gyfer rhwymedigaethau sy'n debygol neu'n sicr o godi ond sy'n ansicr ynghylch y swm neu'r dyddiadau y byddant yn codi. Mae darpariaethau'n cael eu creu neu eu cynyddu trwy godi tâl ar wariant refeniw ym mlwyddyn y creu.. Pan eir i'r gwariant mewn gwirionedd, codir y gwariant yn uniongyrchol ar y ddarpariaeth. Ystyrir bod y ddarpariaeth a gynhwysir yn y cyfrifon hyn yn un tymor byr, o fewn blwyddyn a thymor canolig, rhwng dwy a phum mlynedd. Mae'r holl ddarpariaethau'n destun adolygiad blynyddol, i sicrhau eu bod yn dal yn berthnasol ac yn ddigonol i ariannu'r rhwymedigaeth benodol yn y dyfodol.

Mae'r ddarpariaeth yn y cyfrifon yn cynnwys y gwaith sydd ei angen i adfer yr eiddo i'w gyflwr gwreiddiol cyn y denantiaeth. Mae hyn yn un o ofynion cytundebau prydles, ac mae'r cymal yn cael ei weithredu pan fydd Llais yn gadael ei swyddfeydd. Hefyd darpariaeth ar gyfer ad-daliadau yn y dyfodol ar gyfer hawliad Budd-dal Anafiadau Parhaol hanesyddol.

1.14 Safonau Cyfrifo sydd wedi'u cyhoeddi ond heb eu mabwysiadu eto

Mae IAS 8 yn ei gwneud yn ofynnol i ddatgelu safonau cyfrifyddu newydd, diwygiadau a dehongliadau sydd, neu a fydd, yn gymwys ar ôl y cyfnod cyfrifyddu.

Ym marn Llais, ni fydd unrhyw safonau sydd wedi eu cyhoeddi ac sydd heb eu gweithredu eto yn effeithio ar y sefydliad.

2. Costau staff

2.1 Costau gweithwyr

	Staff parhaol	Staff eraill	2023/2024 Cyfanswm costau staff	2022/2023 Cyfanswm costau staff
	£'000	£'000	£'000	£'000
Cyflogau	3,604	459	4,063	100
Costau Nawdd Cymdeithasol	364	0	364	5
Cyfraniadau cyflogwr i Gynllun Pensiwn y GIG	446	0	446	5
Costau Pensiwn Eraill	0	0	0	0
Cyfanswm costau cyflog net	4,414	459	4,873	110
Cynllun rhyddhau cynnar gwirfoddol	175	0	175	0
Ardoll Prentisiaid	3	0	3	0
Cyfraniad Pensiwn Tybiannol o 6.3%.	195	0	195	0
Cyfanswm Costau Staff	4,787	459	5,246	110

Mae rhagor o wybodaeth am gostau staff wedi'i chynnwys yn yr Adroddiad Tâl a Staff ar dudalen 70.

3. Gwariant Gweithredu Arall

Mae gwariant gweithredu arall yn cynnwys:

		2023/2024	2022/2023
	Nodyn	£'000	£'000
Gwariant Gweithredu			
Rhenti o dan brydlesi gweithredu		254	0
Costau llety eraill		219	0
Technoleg gwybodaeth		301	0
Ffioedd proffesiynol		86	0
Hyfforddiant a datblygiad		88	0
Teithio a chynhaliaeth		41	1
Ffioedd archwilio – Archwilio mewnol		19	0
Ffioedd archwilio – Archwilio allanol		30	20
Rhaglenni Penodol		252	0
Cytundebau Lefel Gwasanaeth		147	0
Costau eraill yn ymwneud â staff		18	0
Treuliau gweinyddol eraill		135	1
		1,590	22
Eitemau nad ydynt yn arian parod			
Dibrisiant ar ased hawl i ddefnyddio	4	192	0
Dibrisiant PPE	5	4	0
Amorteiddiad	6	0	0
Darpariaeth	10	129	0
		325	0
Cyfanswm		1,915	22

4. Asedau Hawliau Defnyddio

	Digidol	Adeiladau	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000
Cost neu brisiad			
Ar 1 Ebrill 2023	0	0	0
Ychwanegiadau	454	91	545
Gwarediadau	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2024	454	91	545
Dibrisiant			
Ar 1 Ebrill 2023	0	0	0
Taliadau yn y flwyddyn	162	30	192
Gwarediadau	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2024	162	30	192
Gwerth llyfr net ar 31 Mawrth 2024	292	61	353
Gwerth llyfr net ar 31 Mawrth 2023	0	0	0

Dadansoddiad Aeddfedrwydd

	2024		2023	
	Digidol	Adeiladau	Cyfanswm	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Llifoedd arian cytundebol heb ddisgownt yn ymwneud â rhwymedigaethau prydles				
O fewn blwyddyn	0	0	0	0
Rhwng un a phum mlynedd	300	66	366	0
Ar ôl pum mlynedd	0	0	0	
Swm	300	66	366	0
Llai o daliadau'r dyfodol wedi'u dyrannu i gyfnodau'r dyfodol	6	6	12	0
Isafswm taliadau prydles	294	60	354	0
Yn gynwysedig yn				
Symiau masnach taladwy cyfredol	195	23	218	0
Talu masnach nad yw'n gyfredol	99	37	136	0
	294	60	354	0

Swm a gydnabyddir yn SoCNE

	2024		2023	
	Digidol	Adeiladau	Cyfanswm	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Dibrisiant	162	30	192	0
Llog ar rwymedigaethau prydles	7	1	8	0

Swm a gydnabyddir yn y Datganiad Llif Arian (net o TAW anadferadwy)

Traul llog	7	1	8	0
Ad-dalu'r prifswm ar brydlesi	(167)	(28)	(195)	0
Cyfanswm llif arian	(160)	(27)	(187)	0

5. Eiddo, Offer a Chyfarpar

	Offer Cyfrifiadurol £'000	Offer Swyddfa £'000	Gwelliannau Prydles £'000	Cyfanswm £'000
Cost neu brisiad				
Ar 1 Ebrill 2023	0	20	0	20
Ychwanegiadau	0	0	0	0
Gwarediadau	0	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2024	0	20	0	20
Dibrisiant a nam				
Ar 1 Ebrill 2023	0	8	0	8
Codiadau yn y flwyddyn	0	4	0	4
Gwarediadau	0	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2024	0	12	0	12
Gwerth llyfr net ar 31 Mawrth 2024	0	8	0	8
Gwerth llyfr net ar 31 Mawrth 2023	0	0	0	0

Ni fu unrhyw amhariad ar unrhyw asedau ac fe'u dangosir ar gost a ystyrir yn 'werth teg'.

6. Asedau Anniriaethol

	Trwyddedau Meddalwedd	Technoleg Gwybodaeth	Gwefan	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Cost neu brisiad				
Ar 1 Ebrill 2023	0	0	0	0
Ychwanegiadau	0	622	0	622
Gwarediadau	0	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2024	0	622	0	622
Amorteiddiad				
Ar 1 Ebrill 2023	0	0	0	0
Codiadau yn y flwyddyn	0	0	0	0
Gwarediadau	0	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2024	0	0	0	0
Gwerth llyfr net ar 31 Mawrth 2024	0	622	0	622
Gwerth llyfr net ar 31 Mawrth 2023	0	0	0	0

Ni fu unrhyw amhariad ar unrhyw asedau ac fe'u dangosir ar gost a ystyrir yn 'werth teg'.

7. Masnach a symiau derbyniadwy eraill

	31 Mawrth 2024	31 Mawrth 2023
	£'000	£'000
Asedau Cyfredol:		
Masnach a symiau derbyniadwy eraill	0	0
Rhagdaliadau ac incwm cronedig	155	0
Cyfanswm masnach a symiau derbyniadwy eraill	155	0

Swm a delir ymlaen llaw yw rhagdaliad, fel arfer ar gyfer eitemau fel ardrethi neu rent. Mae'n cael ei gydnabod i ddechrau fel ased a chaiff ei wario yn y cyfnod pan dderbynnir y budd.

Nid oedd unrhyw symiau derbyniadwy yn ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn.

8. Arian Parod a Chyferwerth Arian Parod

	2023/2024	2022/2023
	£'000	£'000
Balans ar 1 Ebrill	0	0
Newid net mewn arian parod a balansau arian parod cyfatebol	72	0
Balans ar 31 Mawrth	72	0
Roedd y balansau canlynol ar 31 Mawrth yn cael eu dal yn:		
Banciau masnachol ac arian parod	72	0
Balans ar 31 Mawrth	72	0

9. Symiau masnach taladwy/croniadau

	31 Mawrth 2024	31 Mawrth 2023
	£'000	£'000
Rhwymedigaethau cyfredol:		
Symiau masnach taladwy	25	0
Symiau taladwy a chroniadau eraill	448	20
Croniadau Cyflog	258	1
Cyfanswm masnach a symiau taladwy eraill	731	21

10. Darpariaeth ar gyfer Rhwymedigaethau a Thaliadau

	£'000	31 Mawrth 2024		£'000
	Anaf Parhaol	£'000	£'000	31 Mawrth 2023
		Dadfeiliadau	Cyfanswm	£'000
Balans ar 1 Ebrill	101	53	154	0
Wedi'i ddarparu yn y flwyddyn	0	129	129	0
Darpariaeth a ddefnyddir yn ystod y flwyddyn	(15)	0	(15)	0
Dad-ddirwyn y Gostyngiad	2	0	2	0
Darpariaeth a Rhyddhawyd	(2)	0	(2)	0
Balans ar 31 Mawrth	86	182	268	0
Cwmp yn ddyledus:				
O fewn blwyddyn	15	58	73	0
Rhwng dwy a phum mlynedd	58	124	182	0
Yn ddiweddarach na phum mlynedd	13	0	13	0
Cyfanswm	86	182	268	0

Mae'r ddarpariaeth Anafiadau Parhaol yn ymwneud â budd-dal anaf i gyn-weithiwr Bwrdd y Cynghorau Iechyd Cymuned, a throsglwyddwyd y rhwymedigaeth hon o Fwrdd Iechyd Powys i Llais ar 1 Ebrill 2023.

Mae'r ddarpariaeth dadfeiliad wedi ei sefydlu i gydnabod yr amod o fewn 12 prydles adeiladu Llais i adfer yr eiddo i'w cyflwr gwreiddiol ar derfyniad y brydles. Mae 'cost fesul troedfedd sgwâr' wedi'i sicrhau, o ffynhonnell annibynnol, i seilio'r cyfrifiad hwn arni.

11. Offerynnau Ariannol

Mae gofynion arian Llais yn cael eu diwallu drwy gyllid a ddarperir gan Lywodraeth Cymru.

Nid yw Llais felly yn agored i risgiau hylifedd sylweddol.

Mae'r mwyafrif o offerynnau ariannol yn ymwneud â chontractau i brynu eitemau anariannol yn unol â gofynion prynu a defnydd disgwylidig Llais ac felly nid yw'r Comisiynydd yn agored i fawr ddim risg credyd, hylifedd, cyfradd llog nac arian tramor.

Nid oes unrhyw wahaniaeth sylweddol rhwng gwerthoedd llyfr asedau ariannol a rhwymedigaethau'r sefydliad ar 31 Mawrth 2024 (31 Mawrth 2023; £dim).

12. Trafodion Partïon Cysylltiedig

Yn 2023/2024, derbyniodd Llais gyllid arian parod o £6.849m gan Lywodraeth Cymru, yn erbyn cyllid Cymorth Grant o £7.744m a gadarnhawyd. Cyllid Cymorth Grant wedi'i gadarnhau wedi'i rannu rhwng Refeniw o £7.122m a Chyfalaf o £0.622m.

Mewn termau cyfrifo adnoddau mae hyn yn cyfateb i ddyraniad adnoddau wedi'i gadarnhau o £8.298m, wedi'i rannu rhwng dyraniad adnoddau refeniw o £7.131m a dyraniad Cyfalaf o £1.167m.

Mae Llywodraeth Cymru yn cael ei hystyried yn barti cysylltiedig. Trafodion perthnasol gyda Llywodraeth Cymru yn ystod 2023/2024 yw:

- cyllid o £7.744m gan Lywodraeth Cymru (£0.132m 2022/2023)
- cyllid tybiannol o £0.195m gan Lywodraeth Cymru i dalu am y Cyfraniad Pensiwn Tybiannol o 6.3%
- talodd Llais £0.104m i Lywodraeth Cymru, yn bennaf ar gyfer ad-dalu cyflogau staff a didyniadau cyfatebol y maent yn eu talu ar ein rhan (dim yn 2022/2023)
- roedd gan Llais £0.017m o groniadau gyda Llywodraeth Cymru (dim 2022/2023)

Yn ystod 2023/2024, ymgwymerodd Llais, yng nghwrs arferol ei fusnes, i'r trafodion canlynol gyda'r sefydliadau a ganlyn yr oedd gan Aelodau Bwrdd a Gweithredol neu bartïon cysylltiedig eraill fuddiant ynddynt.

Enw

Adenipekun, Bamidele

Perthynas â'r parti cysylltiedig

Aelod Cyswllt - Practice Solutions Limited

Nid yw'r unigolyn uchod wedi ymgymryd ag unrhyw drafodion sylweddol gyda ni.

Talwyd £29,400 i Practice Solutions Limited - mae hyn wedi'i gynnwys yn nodyn 3; nid oedd unrhyw falansau yn ddyledus i/gan y cyflenwr hwn ar 31 Mawrth 2024.

13. Digwyddiadau ar ôl y cyfnod adrodd

Nid oedd unrhyw ddigwyddiadau arwyddocaol rhwng diwedd y flwyddyn a chymeradwyo'r cyfrifon hyn.

Awdurdodwyd y datganiadau ariannol hyn i'w cyhoeddi ar 18 Rhagfyr 2024 gan Alyson Thomas.

14. Datganiad o Asedau a Rhwymedigaethau yn trosglwyddo o Bla Powys ar 1 Ebrill 2023

	1 Ebrill 2023	
	£'000	£'000
Asedau anghyfredol:		
Asedau hawl i ddefnyddio	0	
Eiddo, Offer a Chyfarpar	12	
Asedau anniriaethol	0	
Cyfanswm asedau anghyfredol		12
Asedau cyfredol:		
Masnach a symiau derbyniadwy eraill	0	
Arian parod a chyfwerth arian parod	269	
Cyfanswm asedau cyfredol		269
Cyfanswm asedau		281
Rhwymedigaethau cyfredol:		
Masnach a symiau taladwy eraill	(126)	
Prydles Hawl Defnydd	0	
Cyfanswm y rhwymedigaethau cyfredol		(126)
Cyfanswm asedau llai rhwymedigaethau cyfredol		155
Rhwymedigaethau anghyfredol:		
Darpariaethau	(155)	
Prydles Hawl Defnydd	0	
Cyfanswm y rhwymedigaethau anghyfredol		(155)
Cyfanswm yr asedau llai cyfanswm y rhwymedigaethau		0
Ecwiti trethdalwyr		
Cronfeydd cyffredinol		0

Daeth Llais yn weithredol ar 1 Ebrill 2023 pan drosglwyddwyd yr holl staff, asedau, rhwymedigaethau (contractau) o Fwrdd Iechyd Addysgu Powys.

Mae'r datganiad uchod yn rhoi dadansoddiad o'r balansau y cytunwyd arnynt a drosglwyddwyd i Llais ac maent wedi'u cynnwys yn y cyfrifiadau ar gyfer y nodiadau canlynol:

Nodyn 5 - Eiddo, Peiriannau ac Offer
Datganiad Llif Arian
Nodyn 10 - Darpariaethau

Geirfa termau

Agenda ar gyfer Newid – Dyma'r fframwaith tâl ac amodau a ddefnyddir yn Llais. Mae'n darparu system deg a thryloyw o gyflog, gwerthuso swyddi, amodau a dilyniant cyflog.

Cyfalaf – Gwariant ar dir ac eiddo a darparu, addasu, adnewyddu, amnewid neu ddymchwel adeiladau, offer a cherbydau.

Gofal cymunedol – Ffordd o ddarparu gwasanaethau i bobl i'w helpu i aros yn eu cartrefi eu hunain cyhyd ag y gallant, neu mewn lleoliadau eraill yn y gymuned megis cartrefi preswyl.

Eiriolaeth cwynion – Mae eiriolaeth cwynion yn wasanaeth arbenigol sy'n cefnogi pobl sy'n ystyried, neu'n dymuno gwneud cwyn am y gwasanaethau iechyd a chymdeithasol y maent yn eu derbyn.

Ymgynghori – Y weithred neu'r broses o ymgynghori neu drafod yn ffurfiol.

Cyd-gynhyrchu – Cyd-gynhyrchu yw pan fydd gweithwyr proffesiynol yn gweithio mewn partneriaeth â phobl sydd â phrofiad byw, i ddatblygu atebion i heriau mewn gwasanaethau cyhoeddus a chymunedau.

Llywodraethu corfforaethol – System o atebolrwydd i ddinasyddion, defnyddwyr gwasanaeth, rhanddeiliaid a'r gymuned ehangach y mae sefydliadau iechyd a gofal cymdeithasol yn gweithio o'i mewn, yn gwneud penderfyniadau ac yn arwain eu pobl i gyflawni eu hamcanion.

Wedi'i allgáu'n ddigidol – Ddim yn gallu defnyddio dyfeisiau digidol (fel cyfrifiaduron neu ffonau clyfar a'r rhyngwrwd).

Ymgysylltu – Proses weithredol a chyfranogol y gall pobl ei defnyddio i ddylanwadu ar bolisiau a gwasanaethau a'u llywio gan gynnwys ystod eang o ddulliau a thechnegau fel yr eglurir yn Egwyddorion Cenedlaethol ar gyfer Ymgysylltu â'r Cyhoedd Cymru.

Ecwiti – Gan gydnabod nad ydym i gyd yn dechrau yn yr un lle, ac efallai y bydd yn rhaid inni newid i wneud pethau'n fwy cytbwys i bawb.

Ymarfer cyffredinol – Yn cyfeirio at y gwasanaethau a ddarperir gan feddygon teulu, a elwir hefyd yn feddygon teulu.

Mewnwelediadau – Mae mewnwelediadau yn ddarnau gwerthfawr o wybodaeth neu ddealltwriaeth a geir o ddadansoddi data neu arsylwadau o'n gwaith ymgysylltu. Maent yn darparu dealltwriaeth ddyfnach o sefyllfa neu fater a gallant helpu wrth wneud penderfyniadau gwybodus.

Cymedr – Yw cyfartaledd set o rifau. I gyfrifo'r cymedr, rydych chi'n adio'r holl rifau yn y set ac yna'n rhannu'r swm hwnnw â chyfanswm y rhifau. Er enghraifft, os oes gennych y rhifau 2, 4, a 6, y cymedr fyddai (2 + 4 + 6) wedi'i rannu â 3, sy'n hafal i 4. Mae'r cymedr yn rhoi syniad i chi o werth "canolog" y rhifau yn y set.

Canolrif – Y gwerth canol mewn set o rifau pan gânt eu trefnu mewn trefn o'r lleiaf i'r mwyaf. Os oes odrif o werthoedd, y canolrif yw'r rhif yn union yn y canol. Os oes eilrif o werthoedd, y canolrif yw cyfartaledd y ddau rif canol. Mae'r canolrif yn rhoi syniad da i chi o "ganol" y data, yn enwedig pan fo gwerthoedd eithafol a allai ystumio'r 'cymedr'.

Claf allanol – Darperir ar sail apwyntiad heb fod angen derbyn neu aros yn yr ysbyty, e.e. asesu'r angen am driniaeth bellach, apwyntiad dilynol ar ôl cyfnod o driniaeth.

Gofal sylfaenol – Mae gofal sylfaenol yn cyfeirio at wasanaethau a ddarperir gan ddarparwyr sy'n gweithredu fel y prif bwynt ymgynghori e.e. Meddygfeydd, practisau deintyddol, fferyllfeydd cymunedol ac optometryddion y stryd fawr.

Cynrychiolaeth – Sylwadau a wneir gan Llais i gyrff y GIG ac awdurdodau lleol, a'r rhai sy'n gweithredu ar eu rhan neu'n gweithio ar y cyd e.e. Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol ynghylch darparu gwasanaethau iechyd neu gymdeithasol.

Gofal eilaidd – Gelwir hyn hefyd yn ofal aciwt, ac mae hyn yn cyfeirio at ofal meddygol arbenigol neu lawdriniaeth a ddarperir mewn ysbyty naill ai fel gwasanaeth claf mewnol neu allanol. Yn gyffredinol, mae cleifion a welir mewn ysbytai dan ofal ymgynghorydd, nid meddyg teulu.

Newid gwasanaeth – Gall newid gwasanaeth gynnwys ad-drefnu gwasanaethau, ad-drefnu, ailgynllunio gwasanaethau, amrywio gwasanaethau, gwella gwasanaethau, neu ehangu gwasanaethau.

Rhanddeiliad – Unigolyn neu sefydliad sydd â diddordeb mewn mentrau iechyd a/neu gofal cymdeithasol. Gall rhanddeiliaid fod yn sefydliadau fel awdurdodau lleol neu unigolion fel trigolion.

Telerau ac amodau – Manylion penodol cytundeb swydd rhwng cyflogwr a gweithiwr. Mae'r termau hyn yn amlinellu agweddau pwysig ar y berthynas gyflogaeth, megis cyflog, budd-daliadau, hawliau gwyliau ac oriau gwaith.

Trydydd sector – Y rhan o economi neu gymdeithas sy'n cynnwys sefydliadau neu gymdeithasau anllywodraethol a dielw, gan gynnwys elusennau, grwpiau gwirfoddol a chymunedol, cwmnïau cydweithredol, ac ati.

Grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol – Mae hyn yn cyfeirio at grwpiau o bobl sydd wedi'u hymyleiddio'n gymdeithasol neu nad ydynt yn cael eu cydnabod yn ddigonol. Gall hyn gynnwys pobl o gymunedau lleiafrifoedd ethnig, pobl ag anableddau, pobl sy'n niwroddargyfeiriol, pobl o gefndir economaidd-gymdeithasol is, pobl LGBTQIA+ a phobl o gefndiroedd crefyddol gwahanol.

Gwybodaeth cyswllt

Llais

3ydd Llawr
33 – 35 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9HB

02920 235 558
ymholiadau@llaiscymru.org
www.llaiscymru.org

Eich tîm Llais lleol

Caerdydd a Bro Morgannwg

Yn cwmpasu Caerdydd a Bro Morgannwg.
Ffon: 029 2075 0112
Ebost: cardiffandvaleenquiries@llaiscymru.org

Cwm Taf Morgannwg

Yn cwmpasu Pen-y-bont ar Ogwr, Rhondda Cynon
Taf a Merthyr Tudful.
Ffon: 01443 405830
Ebost: cwmtafmorgannwgenquiries@llaiscymru.org

Gwent

Yn cwmpasu Casnewydd, Caerffili, Blaenau Gwent,
Sir Fynwy a Thorfaen.
Ffon: 01633 838516
Ebost: gwentenquiries@llaiscymru.org

Castell Nedd Port Talbot ac Abertawe

Yn cwmpasu Castell-nedd Port Talbot ac
Abertawe.
Ffon: 01639 683490
Ebost: nptandswansea.enquiries@llaiscymru.org

Gogledd Cymru

Yn cwmpasu Sir y Fflint, Sir Ddinbych, Wrecsam,
Conwy, Ynys Môn a Gwynedd.
Ffon: 01978 356178 / 01248 679284
Ebost: northwalesenquiries@llaiscymru.org

Powys

Yn cwmpasu Sir Drefaldwyn, Sir Frycheiniog a Sir
Faesyfed.
Ffon: 01874 624206/01686 627632
Ebost: powysenquiries@llaiscymru.org

Gorllewin Cymru

Yn cwmpasu Sir Benfro, Sir Gaerfyrddin a Cheredigion.

Ffon: 01646 697610

Ebost: westwalesenquiries@llaiscymru.org

Os hoffech gael y cyhoeddiad hwn mewn Braille, Hawdd ei Ddarllen neu mewn iaith arall, cysylltwch â'ch tîm Llais lleol.

